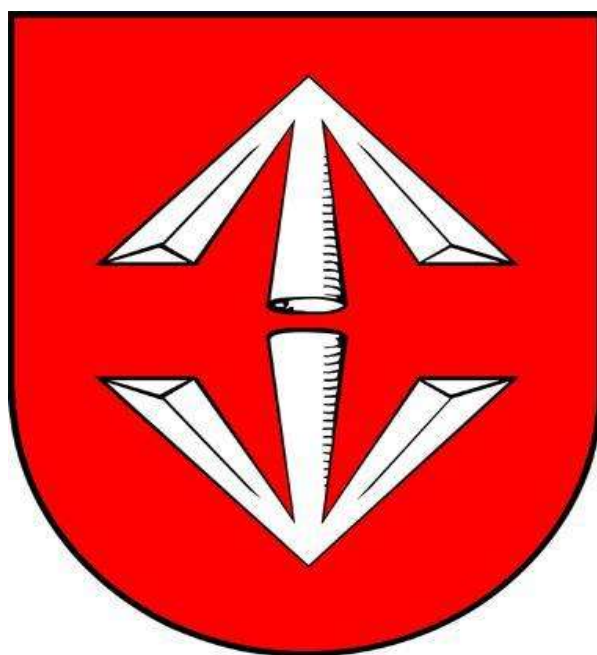

**Załącznik
do Uchwały nr
Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim
z dnia**

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI 2014-2020 (AKTUALIZACJA)

(PROJEKT)

Grodzisk Mazowiecki 2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	3
1.1. POJĘCIE REWITALIZACJI.....	3
2. WYKONANIE LPR W LATACH 2007-2013.....	5
3. METODYKA AKTUALIZACJI LPR 2014-2020.....	9
4. OBSZAR REWITALIZACJI	12
5. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE MIASTA	16
5.1. POŁOŻENIE MIASTA W REGIONIE I AGLOMERACJI	16
5.2. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	19
5.3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	20
5.4. DZIEDZICTWO KULTUROWE	21
5.5. ZASOBY MIESZKANIOWE	24
5.6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	27
5.6.1. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	27
5.6.2. INFRASTRUKTURA DROGOWA	30
5.6.3. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA	32
5.6.4. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA	34
5.7. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW	35
6. SFERA GOSPODARCZA	36
6.1. GŁÓWNI PRACODAWCY	36
6.2. STRUKTURA PODSTAWOWYCH BRANŻ GOSPODARKI	37
6.3. ILOŚĆ PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH I PRACOWNIKÓW	39
6.4. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW	41
7. SFERA SPOŁECZNA.....	41
7.1. DEMOGRAFIA.....	41
7.2. KAPITAŁ SPOŁECZNY – ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	48
7.3. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	52
7.4. OPIEKA SPOŁECZNA	56
7.5. BEZROBOCIE.....	61
7.6. OŚWIATA I WYCHOWANIE	64
7.7. OPIEKA LEKARSKA.....	74
7.8. TURYSTYKA I REKREACJA.....	76
7.9. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW	80
8. ANALIZA SWOT.....	80
9. ZGODNOŚĆ ZE STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI	84
9.1. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO.....	84
9.2. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJ.MAZOWIECKIEGO.....	91
9.3. STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODZISK MAZOWIECKI.....	95
9.4. STRATEGIA PROMOCJI GMINY GRODZISK MAZOWIECKI.....	98
9.5. MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	100
10. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE REWITALIZACJI.....	101
11. PLANOWANE DZIAŁANIA NA LATA 2014-2020.....	106
12. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA	136

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

1. WSTĘP

1.1. Pojęcie rewitalizacji.

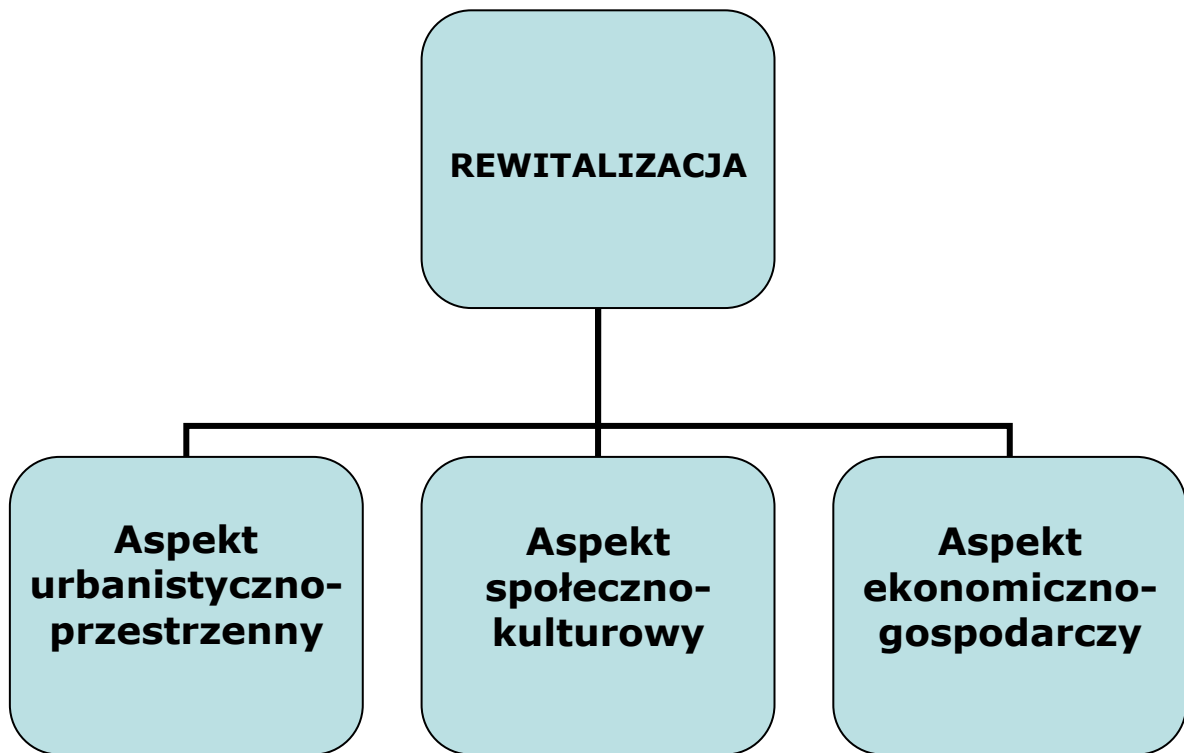
Rewitalizacja jest szansą na zastosowanie kompleksowych i nowoczesnych rozwiązań w zakresie rozwoju obszarów miejskich, które w wyniku przemian gospodarczych, procesów historycznych, a także wielu innych czynników zostały zniszczone, a ich znaczenie dla rozwoju miasta zostało zdegradowane. Proces rewitalizacji zdegradowanych obszarów jest bezpośrednią odpowiedzią władz i środowisk lokalnych na potrzebę ożywienia gospodarczego i społecznego wyznaczonych obszarów problemowych. Działania rewitalizacyjne polegające m.in. na stworzeniu warunków do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej, wzmocnieniu i urozmaiceniu potencjału turystycznego i kulturalnego wyznaczonych obszarów problemowych miasta, nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji, powinny korespondować z ochroną środowiska naturalnego i zrównoważonym rozwojem społeczno-gospodarczym.

Rewitalizacja jest to proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych dzielnicach, przyczyniający się do poprawy jakości życia ich mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, gospodarczego i odbudowy więzi społecznych. Obejmuje ona kompleksowe działania techniczne, społeczne i ekonomiczne, mające na celu przywrócenie dawnej świetności oraz zapewnienie rozwoju określonego obszaru.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Rys. 1. Aspekty rewitalizacji.

Do najważniejszych pojęć związanych z rewitalizacją obszarów miejskich zalicza się:

- **Obszar rewitalizacji** – obszar miasta w granicach, którego realizowane są projekty rewitalizacyjne. Obszar ten jest wyznaczany na podstawie krytycznej analizy sytuacji społecznej i gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem nasilenia negatywnych zjawisk społecznych (bezrobocie, patologie, wykluczenie społeczne) oraz gospodarczych (struktura gospodarki, upadek zakładów przemysłowych).
- **Program rewitalizacji** – dokument zawierający listę wszystkich projektów przewidzianych do realizacji na obszarach rewitalizacji w

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

mieście. Program rewitalizacji zawiera również opis tła społeczno-gospodarczego procesu rewitalizacji oraz określa system wdrażania i aktualizacji działań związanych z rewitalizacją.

- ☐ **Rewaloryzacja** – oznacza wprost przywrócenie utraconej wartości. W odniesieniu do programu rewitalizacji, pojęcie to należy rozumieć jako różnorodne działania remontowe lub modernizacyjne obiektów o szczególnej wartości zabytkowej.
- ☐ **Modernizacja** – oznacza rewaloryzację tkanki technicznej, uzupełnioną wprowadzeniem nowych, lepszych, sprawniejszych rozwiązań technicznych lub wyposażenia.
- ☐ **Remont** – oznacza przywrócenie zabudowy do stanu pierwotnego, przed okresem eksploatacji.

2. WYKONANIE LPR W LATACH 2007-2013

„Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki 2007-2013” został zatwierdzony przez Radę Miejską Uchwałą nr 700/2010 z dnia 29 września 2010. Dokument stanowił formalną podstawę do ubiegania się o środki funduszy strukturalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013.

Obszar rewitalizacji „Centrum” zamykał się w obrębie:

- ☐ od północy – torów PKP;
- ☐ od zachodu – ulicy Żytniej i ulicy J.Chełmońskiego;
- ☐ od południa – ulicy Akacjowej, ulicy E.Plater i ulicy Warszawskiej;
- ☐ od wschodu – ulic: Nadarzyńskiej, Królewskiej, Orzeszkowej, Armii Krajowej, gen. Okulickiego;

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

Granice obszaru rewitalizacji „Centrum” Grodziska Mazowieckiego zostały wyznaczone na podstawie wielowymiarowej analizy uwarunkowań charakteryzujących obszar miasta, w tym:

- ☐ Krytycznej analizie dokumentów programowych i strategicznych miasta;
- ☐ Wizji lokalnej w terenie i identyfikacji stanu istniejącego;
- ☐ Konsultacjach społecznych;
- ☐ Analizie sytuacji społeczno-gospodarczej miasta pod kątem spełniania przesłanek rewitalizacji;
- ☐ Uwzględnieniu zapisów Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego;
- ☐ Identyfikacji wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji;

Dokonując wyboru rewitalizowanego obszaru wzięto pod uwagę poziom wykorzystania potencjału endogenicznego miasta, a w szczególności poziom:

- ☐ Degradacji technicznej infrastruktury i budynków, w tym dóbr kultury;
- ☐ Ubóstwa, zagrożenia marginalizacją oraz trudne warunki mieszkaniowe;
- ☐ Rozwój bazy turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej;
- ☐ Przestępczości;
- ☐ Wykształcenia mieszkańców;
- ☐ Przedsiębiorczości mieszkańców;
- ☐ Bezrobocia;
- ☐ Degradacji i wykorzystania terenów zielonych;
- ☐ Zanieczyszczenia środowiska naturalnego;

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Tab. 1. Inwestycje zrealizowane w ramach LPR w latach 2007-2013

Nazwa inwestycji	Obszar rewitalizacji	Zakres inwestycji	Łączny koszt inwestycji
Rewaloryzacja zabytkowej willi Radogoszcz połączona z adaptacją obiektu na potrzeby galerii etnograficznej.	ul. H. Sienkiewicza	- remont willi Radogoszcz; - meble wystawiennicze, biurowe; - komputery i ekran dotykowy; - winda dla niepełnosprawnych; - ciągi komunikacyjne; - oświetlenie, monitoring; - instalacje alarmowe; - ogrodzenie terenu; - zielen, mała architektura; - spójny układ szaty roślinnej;	1.837.831,67 EFRR - 85% (1.562.157 zł) Gmina - 15% (275.675 zł)
Rewaloryzacja Parku im. hr. Skarbków przy ulicy Bartniaka.	Obręb ulic: - gen. L.Okulickiego, - 3 Maja, - Bartniaka	- ciągi komunikacyjne; - kładki na rzece - plac zabaw; - fontanna, ogród różany; - przestrzeń kulturalno – oświatowa; - ścieżka dydaktyczna; - łąka kwietna; - zewnętrzna siłownia; - bramy/wejścia do parku; - arena imprez; - infomat; - oświetlenie parkowe; - elementy małej architektury; - monitoring; - WC;	8.423.283,06 EFRR - 85% (7.159.791 zł) Gmina - 15% (1.263.493 zł)
Rewaloryzacja i adaptacja na cele rekreacyjno-sportowe terenu Stawów Goliana wraz z ulicami dojazdowymi.	Obręb ulic: - H. Sienkiewicza, - M.Skłodowskiej-Curie, - Stawowej, - Parkowej	- przebudowa dwóch stawów; - budowa wyspy; - mostki na stawach i rzece; - pomost drewniany; - fontanna na wodzie; - ciągi komunikacyjne; - boiska wielofunkcyjne; - plac zabaw; - źródło, budowa	9.005.170,64 EFRR - 85% (7.654.395 zł) Gmina - 15% (1.350.776 zł)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

		studni; -zagospodarowanie elementami małej architektury i zielenią; - oświetlenie, monitoring; - rewitalizacja i odpowiednie zagospodarowanie trzech ulic dojazdowych (ul. Parkowa, Stawowa, Skłodowskiej-Curie);	
Budowa miejskiej strefy aktywności gospodarczej przy ul. Montwiłła, rejon ul. Spokojnej.	Targowisko Miejskie, plac manewrowy, ul. Montwiłła, ul. Spokojna	- budowa placu, parkingu; - zagospodarowanie wiatami; - pawilon handlowo-usługowy; - ciągi komunikacyjne; - oświetlenie, infomat; - ogrodzenie, bramy wjazdowe; - elementy małej architektury; - zieleń; - instalacje;	10.350.991,84 EFRR – 77,77% (7.810.440,60 zł) Gmina – 22,23% (2.540.551,24 zł)
Nakłady finansowe - łącznie			29.617.277,21

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

Tab. 2. Inwestycje nie zrealizowane w ramach LPR w latach 2007-2013

NAZWA INWESTYCJI
1. Rewitalizacja i zagospodarowanie na cele sportowo-rekreacyjne terenu przemysłowego przy ul. Sportowej.
2. Rewitalizacja pasaży śródmiejskiego wzdłuż pierzei ul. 1 Maja.
3. Rewitalizacja pasaży śródmiejskiego wzdłuż zabytkowej pierzei ul. 11 Listopada.
4. Rewitalizacja kamienic.
5. Przywrócenie dawnego wizerunku Miasta-Uzdrowiska poprzez rewitalizację dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Bojasińskiego, obecnie siedziby SP Nr 1.
6. rozbudowa i zagospodarowanie Stawów Walczewskiego wraz z rewitalizacją i adaptacją na cele rekreacyjno-sportowe miejskiej przestrzeni publicznej.
7. Poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez utworzenie sieci monitoringu wizyjnego.
8. Adaptacja budynku Kina „Wolność” przy ul. Kilińskiego 8A dla Ośrodka Sportu i Rekreacji, na potrzeby sali gimnastycznej dla Szkoły Podstawowej Nr 1, młodzieży z osiedla „Centrum” oraz klubu tenisa stołowego.
9. Budowa kompleksu hotelowo-restauracyjnego z piwnicą win, Willa „Wójtówka”.

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

Pozostałe działania, które nie zostały zrealizowane a były przewidziane do realizacji w ramach rewitalizacji miasta:

- Budynek straży pożarnej, UL. Żwirki i Wigury 10;
- Zespół Szkół Licealnych i Technicznych Nr 1, ul. Kilińskiego 8C;
- Zespół Szkół Nr 2, ul. Żwirki i Wigury 4;
- Szkoła Podstawowa Nr 6, ul. Sportowa 31;
- Boisko Szkoły Podstawowej Nr 1, ul. Bartniaka 13A;
- Biblioteka Publiczna, ul. Sienkiewicza 45;
- Dom Opieki, ul. 3 Maja 63;
- Dworzec PKP, ul. 1 Maja 6;
- Bloki powojkowe: ul. Bałtycka 10 i 12, Sportowa 33A, B, C.;
- Budynek i teren Wojskowej Komendy Uzupełnień, ul. Bałtycka 30;
- Budynki i teren Przedsiębiorstwa PKS, ul. Chełmońskiego 33;
- Budynki i teren fabryki Tarcz Ściernych, ul 1 Maja 22;
- Przestrzeń publiczna - Kwartaly ulic: Okulickiego, Armii Krajowej, Królewskiej, Szczerkowskiego;
- Tereny nad rzeką Mrowną: od Parku Lipnera do ul. 1-Maja;
- Mur Cmentarza Parafialnego: ul. Montwiłła, Spokojna, Radońska;
- Dworzec Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, tzw. Willa Foksal, ul. Bartniaka 26;

3. METODYKA AKTUALIZACJI LPR 2014-2020

Prace związane z opracowaniem „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Grodziska Mazowieckiego na lata 2014-2020 (Aktualizacja)” zostały zapoczątkowane decyzją Burmistrza o przystąpieniu do opracowania programu. Lokalny Program Rewitalizacji będzie stanowił podstawę formalną do ubiegania się o środki funduszy strukturalnych na projekty rewitalizacyjne w okresie programowania 2014-2020 w ramach

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020, którego głównym celem jest *inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy*, stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Dokument uwzględnia cele tematyczne zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiada na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego, w powiązaniu z celami nakreślonymi przez *Strategię Europa 2020*.

Podstawowymi przesłankami aktualizacji LPR były:

1. Potrzeba aktywizacji społecznej i gospodarczej obszarów miejskich, w szczególności centralnej części Grodziska Mazowieckiego (Centrum);
2. Stymulowanie współpracy środowisk lokalnych, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczych, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego miasta, nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego;
3. Adaptacja i rewaloryzacja infrastruktury niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej przy równoczesnej trosce o ochronę środowiska naturalnego i zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy;

Przystępując do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki, autorzy w oparciu o posiadane dokumenty oraz wyniki konsultacji społecznych starali się w możliwie największym stopniu

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

poznać otoczenie oraz zrozumieć zachodzące w nim procesy. Szczególny nacisk położono na poznanie problemów, potrzeb oraz oczekiwań mieszkańców gminy. Autorzy odnieśli się również do poprzedniego programu rewitalizacji na lata 2007-2013, ponieważ założone tam cele nie zostały w pełni zrealizowane.

Proces opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmował następujące fazy: przygotowawczą, diagnozowania i projektowania.

W ramach fazy prac przygotowawczych powołano Zarządzeniem Burmistrza Grodziska Mazowieckiego (Nr 353/2014 z dnia 02.04.2014r.) Zespół ds. Rewitalizacji. W skład Zespołu weszli przedstawiciele kluczowych jednostek organizacyjnych Gminy. Zadaniem Zespołu było gromadzenie i analizowanie danych i informacji związanych z zakresem ich działania oraz przedstawienie propozycji projektów do realizacji i obszaru rewitalizacji.

W trakcie fazy diagnozowania przeprowadzono czynności związane z diagnozą obecnego stanu miasta Grodzisk Mazowiecki, które pozwoliły na wskazanie najbardziej problemowych dla miasta obszarów i identyfikacji kluczowych problemów. Diagnoza została przeprowadzona w trzech obszarach funkcjonalnych: przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Przeprowadzono również analizę SWOT, a więc identyfikację mocnych i słabych stron gminy oraz wskazanie szans i zagrożeń dla jej rozwoju oraz analizę spójności z dokumentami określającymi strategiczne cele rozwoju zawarte w dokumentach programowych takich jak np. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego, Strategia Województwa Mazowieckiego.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

Faza projektowania polegała na porządkowaniu przedłożonych materiałów otrzymanych z UM oraz przeprowadzeniu konsultacji społecznych – w dniach 09.05.2014r. i 11.06.2014r. odbyły się dwa spotkania otwarte, których uczestnikami byli przedstawiciele władz, radni, mieszkańcy gminy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i przedsiębiorcy. W ramach konsultacji społecznych przeprowadzono badanie ankietowe, które miało na celu poznanie oraz hierarchizację celów rewitalizacji i potrzeb mieszkańców w zakresie realizacji inwestycji (przeprowadzono badanie ankietowe na próbie 244 mieszkańców – opracowanie „Raport z badań” stanowi oddzielny dokument). Na podstawie zebranych informacji dokonano weryfikacji zidentyfikowanych problemów oraz wyodrębniono konkretne zadania do rewitalizacji. Określono sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej w trakcie realizacji programu.

Po opracowaniu, skompletowaniu i uporządkowaniu zebranych materiałów, dokument został przekazany Radzie Miejskiej do analizy i uchwalenia.

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem otwartym i elastycznym, co oznacza możliwość zgłaszania projektów do realizacji, jak również wprowadzania korekt do programu w kolejnych okresach jego realizacji.

4. OBSZAR REWITALIZACJI

O obszarze problemowym/zdegradowanym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej czy przestrzennej danego obszaru, lecz związany jest przede wszystkim ze sferą gospodarczą i społeczną, warunkującą funkcjonalność terenu. Podstawowym kryterium wskazania obszaru jako „kryzysowego” i wskazania go do działań z

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

zakresu rewitalizacji powinien być fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza/trudniejsza niż średnia dla danego obszaru. Obszar rewitalizacji został wyznaczony na podstawie analizy uwarunkowań charakteryzujących obszar miasta, w tym:

- Analizy sytuacji społeczno-gospodarczej Grodziska Mazowieckiego;
- Analizy dokumentów strategicznych miasta;
- Konsultacji społecznych (identyfikacja wniosków i propozycji zadań);

Dokonując diagnozy społeczno-gospodarczej miasta wzięto pod uwagę w szczególności poziom:

- Degradacji technicznej infrastruktury i budynków (mieszkalnych i zabytkowych);
- Ubóstwa, zagrożenia wykluczeniem społecznym oraz trudne warunki mieszkaniowe;
- Rozwój bazy turystycznej i rekreacyjno-sportowej;
- Przestępczości i patologii;
- Przedsiębiorczości mieszkańców;
- Bezrobocia;
- Degradacji i wykorzystania obszarów zielonych;
- Zanieczyszczenia środowiska naturalnego;

Analiza dokumentów strategicznych miasta dotyczyła przede wszystkim: Strategii Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki, Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego oraz miejskich planów inwestycyjnych. Przeprowadzone konsultacje społeczne oraz badania ankietowe pozwoliły na identyfikację wniosków i propozycji zadań rewitalizacyjnych.

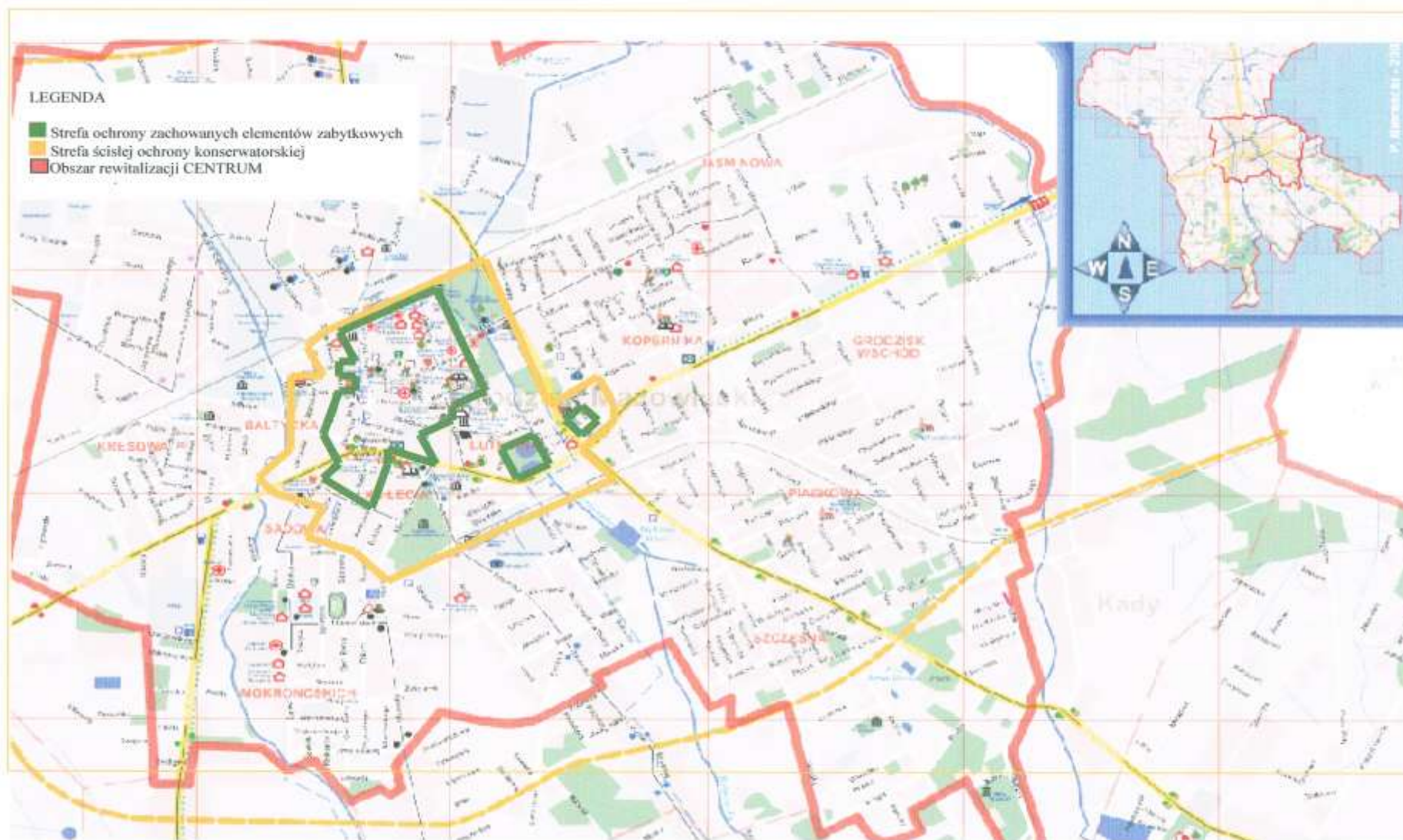
W celu uniknięcia wykluczenia innych obszarów poddanych rewitalizacji niż strefa Centrum, zidentyfikowano obszar rewitalizacji jako cały obszar miasta wyznaczony jego granicami.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

Takie podejście było zgodne z oczekiwaniami mieszkańców oraz zgłoszonymi przez nich wnioskami.

Brak podjęcia szeroko zakrojonych działań inwestycyjnych w obszarze infrastruktury w dłuższej perspektywie utrwali spadek atrakcyjności strefy Centrum oraz innych obszarów zdegradowanych dla mieszkańców i inwestorów. Przedłużanie się takiej sytuacji będzie również potęgować niekorzystne procesy społeczne takie jak powiększająca się przestępczość, patologie czy zwiększające się obszary wykluczenia społecznego.

5. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE MIASTA

5.1. Położenie miasta w regionie i aglomeracji.

Gmina Grodzisk Mazowiecki, określana jako miejsko-wiejska, zajmuje obszar 107,03 km². Teren wiejski charakteryzuje się przeważającym udziałem powierzchni rolnych z zabudową w układach ruralistycznych w północnej części gminy oraz terenów rolnych z rozwijającą się zabudową mieszkaniową jednorodzinną, a także występowaniem terenów leśnych na południu gminy. W skład gminy wchodzi: miasto Grodzisk Mazowiecki (1.319 ha) oraz 33 sołectwa.

Miasto Grodzisk Mazowiecki położone jest w centralnej części Polski, w województwie mazowieckim, około 30 km na południowy zachód od Warszawy (w południowej części Niziny Mazowieckiej na terenie Równiny Łowicko-Błońskiej, na południe od doliny Wisły i Bzury). Miasto administracyjnie wchodzi w skład województwa mazowieckiego i położone jest w zachodniej części aglomeracji warszawskiej (zachodnie pasmo aglomeracji, tj. pasmo pruszkowskie), do której wchodzi wszystkie miasta dawnego województwa warszawskiego tworzące silnie powiązany funkcjonalnie organizm przestrzenny. Jest to Obszar Metropolitalny Warszawy (OMW), który obejmuje jednostki osadnicze w odległości do 30 km od granic administracyjnych miasta, ale poza pierścieniem obejmującym gminy bezpośrednio z nim sąsiadujące.

Obszar Metropolitalny Warszawy zamieszkuje 57,1% mieszkańców województwa mazowieckiego (w wariantcie rozszerzonym 58%). Położony on jest w centralnej części regionu i zajmuje ok. 20% jego powierzchni. Jest to obszar o największym potencjale rozwoju społeczno-gospodarczego, mający decydujący wpływ na rozwój całego regionu. Jest ośrodkiem metropolitalnym Mazowsza o wzrastającym znaczeniu europejskim. Jednocześnie ma tu miejsce kumulacja negatywnych zjawisk

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

społeczno-gospodarczych oraz konfliktów przestrzennych, których skutkiem jest chaos urbanistyczny, spadek jakości przestrzeni oraz degradacja środowiska. OMW jest centrum życia politycznego, zarządzania państwem, gospodarki i współpracy międzynarodowej, pełni funkcje wiodącego ośrodka nauki i szkolnictwa wyższego, kultury oraz wyspecjalizowanej opieki zdrowotnej. Warszawa jest głównym ośrodkiem badań naukowych, innowacji i tworzenia nowych miejsc pracy (w OMW zlokalizowana jest ponad połowa jednostek badawczych działających w regionie).

Grodzisk Mazowiecki znajduje się w strefie aglomeracji warszawskiej, tj. w obszarze przyspieszonego rozwoju, „wyzyskuje” potencjał społeczny i ekonomiczny obszaru podwyższonego potencjału rozwojowego¹ i tym samym już z racji położenia staje się „magnesem” przyciągającym inwestycje, kapitał i ludzi, a jego potencjał gospodarczy i społeczny jest w stanie podejmować skuteczną konkurencję z innymi ośrodkami².

Grodzisk Mazowiecki należy do najbogatszych, pod względem wysokości dochodów własnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, gmin w Polsce. Duża liczba mieszkańców aglomeracji, zgromadzonej na stosunkowo niewielkim obszarze, to olbrzymi lokalny rynek zbytu. Mieszkańcy mają dostęp do warszawskiego rynku pracy (i relatywnie wysokich dochodów), rynku towarów i usług oferowanych przez Warszawę – głównie intelektualnych (uczelnie, centra badawcze) i komunikacyjnych. Otoczenie Warszawy staje się rynkiem usług rekreacyjnych, związanych nie tylko

¹ G. Gorzelak, *Rozwój regionalny Polski w warunkach kryzysu i reformy. Rozwój regionalny – Rozwój lokalny – samorząd terytorialny*, Instytut Gospodarki Przestrzennej WGiSR UW, Warszawa 1989, s.34.

² M. Pytlak, *Przemiany społeczno-gospodarcze miasta w strefie podmiejskiej aglomeracji na przykładzie Grodziska Mazowieckiego*, Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie, Żyrardów 2011, s. 130.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

z wypoczynkiem weekendowym, ale i sprzedażą terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

Grodzisk Mazowiecki wykorzystuje tzw. miękkie szanse rozwoju, zwłaszcza w zakresie ducha przedsiębiorczości, związanego nie tylko z chłonnością rynku, ale również potencjalnymi możliwościami kontaktów, również międzynarodowych (korzyści marketingowe), poziomem uzyskiwanych dochodów oraz poziomem wykształcenia.³

Położenie w strefie bezpośredniego oddziaływania aglomeracji warszawskiej ma dla rozwoju miasta również ujemne znaczenie. Można do nich zaliczyć:

- ☐ napływ dużej liczby nowych mieszkańców powoduje koncentrację zabudowy,
- ☐ zwiększoną intensywność hałasu i wytwarzanego zanieczyszczenia,
- ☐ degradację posiadanych zasobów przyrody,
- ☐ przeciążenie komunikacji miejskiej oraz pogorszenie jakości dróg (niewydolność komunikacyjna),
- ☐ pogłębiające się różnice dochodów uzyskiwanych w Warszawie i Grodzisku Mazowieckim,
- ☐ przenoszenie wielkomiejskiego trybu życia z jego problemami.

Zbiegające się w OMW korytarze drogowe i kolejowe tworzą wraz z lotniskami w Warszawie i Modlinie, istotny w skali kraju oraz Europy, węzeł transportowy wpisujący się w Transeuropejską Sieć Transportową TEN-T. Duże znaczenie dla rozwoju Grodziska Mazowieckiego ma usytuowanie miasta blisko głównych szlaków komunikacyjnych kraju i liczących się centrów ekonomiczno-gospodarczych. Położenie jest

³ G.Kaliński, *Mazowsze. Tradycja i współczesność*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1999, s.89-100.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

niezwykle ważnym punktem odniesienia, warunkującym rozwój miasta i określającym wyzwania, jakim muszą sprostać władze miasta i gminy.

Rys. 2. Miasto Grodzisk Mazowiecki.

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

5.2. Zagospodarowanie przestrzenne.

Atutem Grodziska Mazowieckiego jest czytelny układ przestrzenny. Linia kolejowa dzieli miasto i gminę na dwie strefy różniące się typem zabudowy i przeznaczeniem gruntów. Część południowa Grodziska Mazowieckiego posiada wyraźne wyodrębnione centrum (plac-deptak) z najbliższym otoczeniem, w którym koncentruje się życie mieszkańców, gdzie zgromadzone są obiekty gastronomiczne, handlowe i rozrywkowe oraz osiedla mieszkaniowe.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Część północna miasta użytkowana jest głównie rolniczo i przemysłowo, ale wraz z rozwojem miasta, w coraz większym stopniu zmienia swoją funkcję rolniczą na przemysłową. Brak jest na tym obszarze większych skupisk leśnych, ale za to obficie występują stawy powstałe w dawnych wyrobiskach glinianych (Natolin, Chrzanów, Kraśnicza Wola) z typową roślinnością szuwarową. Południowa część gminy, atrakcyjna pod względem przyrodniczym również coraz rzadziej użytkowana jest rolniczo. Grodzisk Mazowiecki podlega znacznym tendencjom urbanizowania – jest atrakcyjnym obszarem rozwoju zabudowy mieszkaniowej cieszącym się dużym zainteresowaniem inwestorów.

5.3. Środowisko przyrodnicze.

Na terenie gminy znajdują się obiekty przyrodnicze objęte różnorodnymi formami ochrony. Obszary chronione są powiązane z występowaniem ciągu ekologicznego wzdłuż rzek: Mrowna, Rokicianka i Rokitnica.

Środowisko przyrodnicze miasta tworzą: zieleń przyuliczna, park im. Skarbków, skwery i zieleńce, zieleń nadrzeczna rzek Mrowny, Rokitnicy, zieleń ciągów pieszych i ogrodów prywatnych, a także towarzysząca obiektom zabytkowym oraz użyteczności publicznej.

Wody powierzchniowe stojące należące do strefy Centrum to stawy Goliana, zasilane w wodę z rzeki Rokicianki oraz stawy Walczewskiego, wpisane w zadrzewioną zabudowę jednorodzinną.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

5.4. Dziedzictwo kulturowe.

Na terenie miasta znajdują się liczne, warte odwiedzenia, obiekty zabytkowe. Do najciekawszych z nich należą:

- Kościół Parafialny p.w. Św. Anny - ufundowany przez Wojciecha Mokronoskiego w 1687r. Murowany, wybudowany w stylu eklektycznym. We wnętrzu wyposażenie renesansowe i barokowe.
- Kaplica p.w. Św. Krzyża - wybudowana w 1713r. jako wotum dziękczynne po wygaśnięciu epidemii cholery.
- Dworek Skarbków - wybudowany w II połowie XVIII w. w stylu barokowo-klasycystycznym. Rodowa siedziba kolejnych właścicieli Grodziska. We wnętrzu znajdują się unikalne polichromie autorstwa Jana Bogumiła Plerscha z 1782r. Aktualnie jest siedzibą Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia.
- Cmentarz Żydowski - założony w 1780r. Na jego dzisiejszym terenie znajduje się 277 zabytkowych nagrobków. Do 1941r. stanowił miejsce pochówku Żydów mieszkających w Grodzisku i okolicach.
- Budynek byłego Zakładu Wodoleczniczego dr Bojasińskiego - powstał w 1884r. Aktualnie jest siedzibą Szkoły Podstawowej Nr 1.
- Willa „Foksal” - wybudowana przez rodzinę Mokronoskich w 1845-46r. z przeznaczeniem na dom zajezdny o charakterystycznym kształcie lokomotywki.
- Willa „Kaprys” - pochodzi z 1886r. W jej otoczeniu znajduje się stara powozownia oraz zabytkowy park ze stawem i rzeźbami.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- Willa „Radogoszcz” - wybudowana w końcu XIX w. Siedziba galerii etnograficznej prowadzonej przez Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki.
- Willa „Kniaziew” - postawiona w 1911r. na letnią rezydencję gen. Eugeniusza Dmitriewicza Kniaziewa - inżyniera fortyfikacji wojennych wojsk rosyjskich stacjonujących w Warszawie.

Istotne znaczenie dla krajobrazu miasta ma zabytkowy układ urbanistyczny centrum - budynki przy Pl. Wolności, Pl. Króla Zygmunta Starego oraz północna część zabudowań ul. Sienkiewicza. Ciekawie prezentuje się również architektura dworca PKP, wybudowanego w latach 20-tych XX w. Jest on jednym z najpiękniejszych przykładów zastosowania stylu dworkowego w budynkach użyteczności publicznej.

Strefą ochrony konserwatorskiej objęty został układ urbanistyczny miasta Grodzisk Mazowiecki, ograniczony:

- ☐ od północy - torami PKP,
- ☐ od zachodu - rzeką Mrowna,
- ☐ od południa – ulicami: Wólczańską, Tylną, Montwiłła, H.Sienkiewicza i Królewską,
- ☐ od wschodu – ulicami: Szkolną, M.Kopernika, gen. L.Okulickiego, 3 Maja i Przejazdową.

Ponadto ochronie konserwatorskiej podlegają:

- ☐ układ przestrzenny obu placów,
- ☐ ciąg pierzei rynku, pl. Wolności,
- ☐ fragmenty pierzei ulic: H.Sienkiewicza, Spółdzielczej, 11 Listopada, Harcerskiej oraz 1 Maja,
- ☐ obiekty i charakter ulic: Pańskiej, J.Kilińskiego, T.Kościuszki, 3 Maja oraz Lutnianej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

STREFA „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej, obejmuje centrum miasta Grodzisk Mazowiecki.

Strefa ta służy w szczególności pełnej ochronie treści historycznych, form, w tym gabarytów, oraz fizjonomii: rozplanowania i krajobrazu, struktury a także w możliwie największym zakresie tradycyjnych funkcji. Działalność w tej strefie powinna podlegać następującym rygorom:

- ☐ zachowanie elementów historycznego rozplanowania, tj. utrzymanie istniejącej sieci dróg, osi widokowych i kompozycyjnych,
- ☐ utrzymywanie stanu jako działanie permanentne,
- ☐ uczytelnienie całości bądź elementu jednostki poprzez odsłonięcie, eksponowanie, uporządkowanie,
- ☐ konsultowanie z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich działań inwestycyjnych i prac projektowych.

STREFA „B” - ochrony zachowanych elementów zabytkowych, obejmuje obszary dawnych cmentarzy, parki podworskie wraz z zachowanymi ruinami dworów.

Strefa ta służy głównie ochronie wartości przestrzennych i krajobrazowych. Działalność w tej strefie powinna podlegać następującym rygorom:

- ☐ zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, tj. utrzymanie istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów, osi widokowych i kompozycyjnych,
- ☐ dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i bryły obiektów, przy jednoczesnym założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- ☐ konsultowanie z odpowiednimi służbami ochrony zabytków wszelkich działań inwestycyjnych i prac projektowych.

5.5. Zasoby mieszkaniowe.

Znaczna część budynków w Grodzisku Mazowieckim stanowi własność gminy. Umożliwia to realizację polityki przestrzennej i społecznej miasta, ale jednocześnie pociąga za sobą konieczność ponoszenia kosztów związanych z bieżącym utrzymaniem tych zasobów. Dotyczy to zwłaszcza przedwojennych budynków, których stan techniczny jest bardzo zły (nadają się do natychmiastowego remontu lub rozbiórki). Część z nich, z powodu wysokiego stopnia degradacji, jest niezagospodarowana. Właściciele nie są w stanie ponosić kosztów utrzymania i remontu swoich nieruchomości. Taki stan rzeczy negatywnie wpływa na wizerunek miasta – dotyczy to zwłaszcza samego Centrum.

Stan nieruchomości w obszarze Centrum wymaga pilnych remontów, zwłaszcza budynki wpisane do ewidencji dóbr kultury, obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz objęte ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Dotyczy to kamienic w ciągach pierzei ulicy 11 Listopada, ulicy H.Sienkiewicza i pojedynczych zabytkowych willi o niezwykłych walorach architektonicznych, położonych m.in. przy ulicach J.Kilińskiego i T.Kościuszki. Stan techniczny większości kamienic, w tym obiektów zabytkowych, systematycznie się pogarsza tworząc w centrum całe enklawy zabudowy zdegradowanej. Postępująca degradacja obszarów starego budownictwa spowodowała spadek wartości lokalizacyjnych strefy Centrum. Rozwój na nowych terenach budownictwa jednorodzinnego i osiedli wielorodzinnych, towarzyszący dekapitalizacji budynków w Centrum, spowodował masowy exodus różnych grup społecznych do komercyjnych zasobów mieszkaniowych. Chylące się ku upadkowi domy

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

opuszczają przeważnie młodzi ludzie, wykształceni i przedsiębiorczy. W starych kamienicach pozostają grupy osób starszych, samotnych, rodziny wielodzietne, wielopokoleniowe. Niezaradni życiowo, często z problemami zdrowotnymi, rodzinnymi i finansowymi, nie są w stanie ponosić kosztów indywidualnych remontów mieszkań.

Sytuacja mieszkaniowa w tym obszarze wiąże się z częstszym niż w innych dzielnicach występowaniem zjawisk patologicznych i przestępczości, prowadzących do marginalizacji, a w niektórych przypadkach do trwałego wykluczenia społecznego.

Zły stan techniczny budynków, który wynika z wieku budynków, dekapitalizacji oraz z wieloletnich zaległości w przeprowadzaniu remontów, wymaga dużych nakładów finansowych. Niski standard mieszkań, a w konsekwencji niski poziom czynszów, uniemożliwia utrzymanie sprawności technicznej kamienic i ich modernizację. Konieczne jest przeprowadzenie wielu rozbiórek starej substancji mieszkaniowej, remontów, jak też budowy nowych domów. W 2013 roku wykonano następujące remonty zasobów mieszkaniowych:

- ☐ - wymiana instalacji – 21;
- ☐ - remont dachu – 4;
- ☐ - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej – 29;

Efektem rozwoju Grodziska Mazowieckiego jest m.in. wzrost zasobów mieszkaniowych. W stosunku do 2010 roku przybyło prawie 500 mieszkań (ponad 2 tysiące izb), co znajduje potwierdzenie we wzroście powierzchni użytkowej ogółem oraz liczbie budynków mieszkalnych. Tym samym poprawia się standard mieszkań (wskaźniki mieszkaniowe), np. wskaźniki ilości mieszkań na 1000 mieszkańców oraz przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania, które wzrosły na przestrzeni trzech lat analogicznie o 10 oraz 1,5. Ulega poprawie również wyposażenie mieszkań

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

w infrastrukturę wodociagową, sanitarną, gazową i centralnego ogrzewania.

Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych, po wyraźnym spadku w 2011 roku, wzrosła ponownie do poziomu z roku 2010 i wyniosła ponad 3,3 tys., co dało kwotę ogółem wypłaconych świadczeń prawie 650 tys. zł. Liczba wypłaconych dodatków spada w zasobie gminnym, spółdzielczym oraz wspólnot mieszkaniowych a rośnie w zasobie prywatnym, w którym w porównaniu do roku 2011 kwota dodatków zwiększyła się o 51 tys. zł.

Tab. 3. Charakterystyka zasobów mieszkaniowych.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
ZASOBY MIESZKANIOWE			
Mieszkania ogółem (szt.)	11.891	12.102	12.383
Izby ogółem (szt.)	42.096	43.114	44.212
Powierzchnia użytkowa ogółem (m ²)	784.163	807.846	834.477
Budynki mieszkalne w gminie ogółem (szt.)	4.254	4.388	4.504
Mieszkania socjalne (szt.)	-	125	127
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	65,9	66,8	67,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	26,8	27,3	28,0
Mieszkania na 1000 mieszkańców	406,0	409,1	416,1
WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ			
Wodociąg (mieszkania)	11.296	11.507	11.788
Ustęp splukiwany (mieszkania)	11.182	11.393	11.674
Łazienka (mieszkania)	10.986	11.197	11.478
Centralne ogrzewanie (mieszkania)	10.196	10.407	10.688
Gaz sieciowy (mieszkania)	10.082	10.248	10.516
DODATKI MIESZKANIOWE			
Liczba ogółem	3.321	3.295	3.326
Kwota ogółem (w zł)	619.392	597.022	647.948
W zasobie gminnym - liczba:	1.517	1.399	1.359
- kwota	275.779	258.261	279.172
W zasobie spółdzielczym - liczba:	1.214	1.153	1.150
- kwota	229.838	214.231	220.331

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

W zasobie wspólnot mieszkaniowych - liczba:	270	465	242
- kwota	36.113	74.073	39.607
W zasobie prywatnym - liczba:	267	222	525
- kwota	65.624	40.982	91.965
W zasobie TBS - liczba:	-	-	24
- kwota	-	-	8.944
W zasobie innym - liczba:	53	56	26
- kwota	12.038	9.475	7.929

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W 2011 roku zaległości w opłatach za mieszkanie ogółem wyniosły ponad 322 tys. zł (zaległości ponad 3 miesiące – 220 tys. zł) i dotyczyło to 500 mieszkań (zaległości ponad 3 miesiące – 153 mieszkań). W tym samym roku wykonano 4 eksmisje z powodu zaległości w opłatach. Postępowań eksmisyjnych toczących się w sądzie odnotowano 7, w tym 5 z powodu zaległości w opłatach.

5.6. Infrastruktura techniczna.

5.6.1. Infrastruktura komunikacyjna.

Grodzisk Mazowiecki charakteryzuje się dużą liczbą połączeń kolejowych z Warszawą. Na tej trasie kursują pociągi podmiejskie Kolei Mazowieckich oraz Warszawskiej Kolei Dojazdowej.

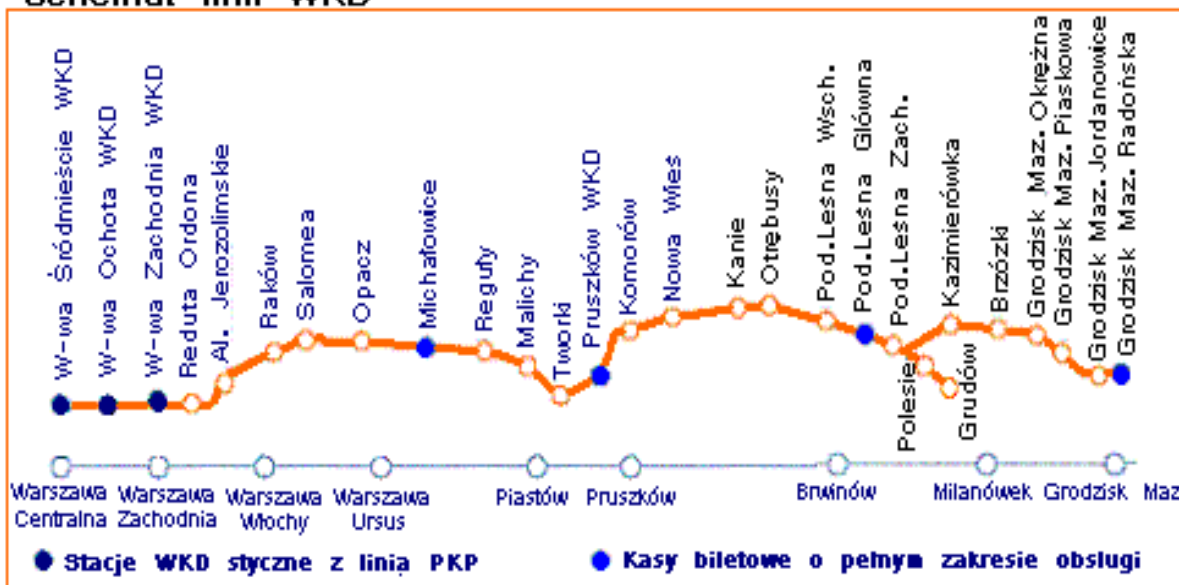
Równolegle do linii kolejowej Warszawa – Skierniewice do miasta przebiega linia Warszawskiej Kolei Dojazdowej (WKD). Jest to środek transportu odznaczający się dużą przepustowością, jest przyjazny dla środowiska oraz w porównaniu do innych środków komunikacji dużo bardziej bezpieczny.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Rys. 3. Schemat linii WKD.

Schemat linii WKD

Źródło: <http://siskom.waw.pl/komunikacja/kolej>

Na terenie Grodziska Mazowieckiego zlokalizowane są drogi wojewódzkie w zarządzie Mazowieckiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Warszawie – Rejon Dróg w Grodzisku Mazowieckim, powiatowe w zarządzie Starostwa Powiatowego w Grodzisku Mazowieckim oraz gminne – zarządzane przez Urząd Miejski w Grodzisku Mazowieckim.

Wszystkie drogi wojewódzkie i powiatowe obsługujące gminę to drogi jednopasmowe. W centrum miasta krzyżują się drogi wojewódzkie o znaczeniu regionalnym: 719 z Warszawy do Skierniewic, nr 579 Kazuń Polski – Katowice. Dlatego też komfort jazdy pozostawia wiele do życzenia.

Rys. 4. Połączenia komunikacyjne z Grodziskiem Mazowieckim.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

W związku z tym jednym z ważniejszych zadań służących poprawie istniejącego stanu jest budowa obwodnicy zachodniej (w ciągu drogi wojewódzkiej nr 579, na odcinku: ul. Bukówka w m. Błonie do Kałęczyna w gminie Grodzisk Mazowiecki) oraz południowej obwodnicy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 719. Przez gminę Grodzisk Mazowiecki przebiega autostrada A-2 z węzłem „Grodzisk Mazowiecki” zapewniająca łatwość podróżowania w osi wschód-zachód.

5.6.2. Infrastruktura drogowa.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

W gminie jest 203,1 km dróg gminno-publicznych, w tym 84,5 km dróg utwardzonych (dane za 2012r.). Celem jest konsekwentne podnoszenie standardu dróg i ulic lokalnych (w tym budowa parkingów). W ramach poprawy warunków komunikacyjnych w mieście w 2014 roku został oddany do użytku odbudowany przez MZDW wiadukt w ciągu drogi nr 579. Obecnie priorytetowymi działaniami inwestycyjnymi grodziskiego samorządu są inwestycje drogowe. W 2013r. na budowę i remont dróg z budżetu gminy przeznaczono prawie 14 mln złotych (w 2012 roku – 7,5 mln zł). Działania te będą kontynuowane w kolejnych latach.

Na sesji w lutym 2013 roku Rada Miejska zaakceptowała przedstawiony przez Burmistrza Grodziska Mazowieckiego plan inwestycyjnych zadań drogowych na lata 2014-2018.

Tab. 4. Inwestycje wnioskowane do realizacji na lata 2014-2018.

L.p.	Nazwa ulicy	Koszt szacunkowy
1.	Radońska	8 000 000,00
2.	Lazurowa	
3.	Orla	
4.	Widokowa	
5.	Diamantowa – Izdebn Kościelne	400 000,00
6.	Tylna	980 000,00
7.	Suwalska	430 000,00
8.	Łowcza (od Górnej do Piaskowej)	100 000,00
9.	ul. Młoska- Grodzisk Maz.	150 000,00
10.	chodnik i latarnie przed dworcem- ul.1-go Maja	600 000,00
11.	Ul. Kierłańczyków - przebiecie	1 500 000,00
12.	Inwestycje do projektowania - ul. Jordanowicka - ul. Reymonta - rondo Orzeszkowej/3 Maja - rondo Teligi/ 3 Maja - mała architektura i latarnie – ul. Orzeszkowej - droga w Wólce Grodziskiej - ul. Szwedzka - koncepcja odwodnienia rejonu ul. Okrężnej	400 000,00
13.	Baśniowa	500 000,00

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

14.	Prądyńskiego	120 000,00
15.	Augustowska	400 000,00
16.	Myśliwska	250 000,00
17.	Łowcza (od Myśliwskiej do Górnej)	150 000,00
18.	Piaskowa (od WKD do Na Laski)	400 000,00
19.	Sowińskiego (od Na Laski do Piaskowej)	300 000,00
20.	ul. Saturna – Kozerki	250 000,00
21.	droga w Wólce Grodzkiej	500 000,00
22.	chodnik w ul. 1-go Maja od Kościuszki + Bartniaka (przy parkingu) + utwardzenie parkingu	250 000,00
23.	ul. Szwedzka –Grodzisk Maz. (od Bałtyckiej do Okrzei)	700 000,00
24.	ul. Rzemieślnicza – Grodzisk Maz.	400 000,00
25.	Ul. Żydowska i ul. Towarowa	800 000,00
26.	Ul. Cicha	1 100 000,00
27.	Chodnik przy ul. Popławskiej w Kozarach	250 000,00
28.	Kasprowicza	500 000,00
29.	Słoneczna	400 000,00
30.	Knapskiego	450 000,00
31.	Jelenia	350 000,00
32.	Wioślarska	200 000,00
33.	Łowicka/boczna	200 000,00
34.	Bartnicza	200 000,00
35.	Ul. Spacerowa - Książenice - dokończenie	300 000,00
36.	ul. Jordanowicka – Grodzisk Maz.	450 000,00
37.	ul. Floriańska II odcinek	100 000,00
38.	ul. Figowa,Oliwkowa, Ziołowa. Opypy	400 000,00
39.	Plutona – Władców	300 000,00
40.	ul. Mleczna – Kozerki	300 000,00
41.	droga tzw. „Na Górki” – Kłudno Nowe	150 000,00
42.	ul. Rysia/Skowronkowa/ Wilcza – Adamowizna	700 000,00
43.	ul. Zacisze – Grodzisk Maz.	1 500 000,00
44.	ul. Środkowa- Kady	1 000 000,00
45.	ul. Okólna – Szczęsne	800 000,00
46.	ul. Drozda-Królicza –od Radoń do Adamowizny –	2 000 000,00
47.	ul. Akwarelowa – Odrano Wola	1 500 000,00
48.	ul. Klonowa – Grodzisk Maz.	600 000,00
49.	ul. Topolowa – Grodzisk Maz.	600 000,00
50.	Ul. Jesionowa	600 000,00
51.	Mała obwodnica	10 000 000,00
52.	Ul. Batorego	1 100 000,00
53.	Ul. Poniatowskiego (od ul. Świeżej do OSM)	400 000,00
54.	Ul. Langiewicza	250 000,00
55.	Ul. Meksykańska - Janinów	350 000,00
56.	Ul. Lipowa	100 000,00
57.	ul. Bołtucia	100 000,00
58.	Ul. Kasieńki – Natolin	300 000,00

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

59.	Ul. Licealna – Grodzisk Mazowiecki	350 000,00
------------	------------------------------------	------------

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

5.6.3. Infrastruktura komunalna.

Grodzisk Mazowiecki zaopatrywany jest w wodę za pośrednictwem systemu wodociągowego, który składa się z pięciu stacji uzdatniania wody (SUW „Cegielniana”, SUW „Dąbrówka”, SUW „Bałtycka”, SUW „Wólka Grodziska”, SUW „Czarny Las”) oraz sieci wodociągowej – 276 km (miasto 106 km sieci rozdzielczej oraz 5 km magistrali, obszary wiejskie 165 km).

Tab. 5. Wodociągi.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	98,6	100,4	106,4
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	4.029	4.163	4.349
Woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam ³)	995,7	1.076,9	1.055,9
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w mieście (osoba)	26.080	26.420	26.715
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (%)	89,0	89,3	89,8
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (m ³)	34,2	36,6	35,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W 2012r. liczba połączeń wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 4.349. Szacunkowa liczba osób korzystających z sieci wodociągowej kształtowała się na poziomie 26.715 osób. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych ogółem na 1

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

mieszkańca wynosiło w 2012r. – 35,6 m³. W Grodzisku Mazowieckim w 2012r. korzystało z instalacji prawie 90% mieszkańców.

Tab. 6. Kanalizacja.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	84,1	86,4	88,3
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	3.095	3.106	3.515
Ścieki odprowadzone (dm ³)	1.375	1.412	1.382
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w mieście (osoba)	23.216	24.152	24.804
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (%)	79,3	81,6	83,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W mieście i gminie Grodzisk Mazowiecki istnieje rozdzielczy system kanalizacji. Siecią kanalizacyjną, której długość wynosi 121,6 km (miasto 88,3 km, obszary wiejskie 33,4 km) - objęta jest centralna, południowa i wschodnia część miasta. W 2012r. liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych wyniosła 3.515. Szacunkowa liczba gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej kształtowała się na poziomie ok. 9 tys. gospodarstw. W 2012r. szacunkowa ilość ścieków odprowadzonych do sieci kanalizacyjnej przez gospodarstwa domowe wyniosła 1,4 tys. m³, natomiast szacunkowa ilość odprowadzonych ścieków przez firmy i instytucje kształtowała się na poziomie około 680 tys. m³. Do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przyłączono około 600 podmiotów gospodarczych oraz jednostek użyteczności publicznej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Z uwagi na intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego, konieczna jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Ścieki odprowadzane są do gminnej oczyszczalni ścieków, której wydajność wynosi 10.500 m³ na dobę. Szacunkowa liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnych kształtuje się na poziomie 24.804 osób. W Grodzisku Mazowieckim w 2012r. korzystało z instalacji ponad 83% ogółu mieszkańców.

5.6.4. Infrastruktura energetyczna.

Budownictwo wielorodzinne, usługowe i obiekty drobnego przemysłu ogrzewane są z miejskich sieci ciepłowniczych, lokalnych kotłowni. Budownictwo wielorodzinne posiada ogrzewanie piecowe lub własne kotłownie na gaz lub paliwa stałe z instalacją centralnego ogrzewania. Zakłady przemysłowe znajdujące się na terenie miasta posiadają własne kotłownie. Sieć energetyczna ma długość 817 km.

Tab. 7. Sieć gazowa.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci gazowej ogółem (km)	105,6	108,2	109,2
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	3.862	4.022	4.184
Odbiorcy gazu w mieście (gosp. dom.)	9.567	9.738	10.012
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem (gosp. dom.)	2.491	2.630	4.001
Zużycie gazu (w tys. m ³)	13.842,6	13.737,8	12.943,8
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań (w tys. m ³)	9.023	10.901,9	11.518,0
Zużycie gazu na 1 mieszkańca (m ³)	475,0	466,7	436,2
Ludność korzystająca z sieci gazowej (osoba)	24.013	24.248	25.238
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (%)	82,0	82,0	84,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Teren miasta zasilany jest gazociągiem wysokiego ciśnienia z kierunku południowego oraz dwoma gazociągami średniego ciśnienia z północy oraz wschodu – długość czynnej sieci gazowej to 109,2 km. W 2012r. liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych – 4.184, liczba odbiorców gazu z sieci – 10.012, a zużycie gazu: w tys. m³ – 12.944, na 1 mieszkańca 436,2 m³. W Grodzisku Mazowieckim 85% ogółu ludności korzystało w 2012r. z instalacji gazowej.

Miasto i gmina zasilane są w energię elektryczną z jednego punktu zasilania, tzw. RPZ – Grodzisk Mazowiecki. W 2012r. liczba odbiorców energii elektrycznej była na poziomie 12.857, zużycie energii 28.082 MW/h - na 1 mieszkańca 946,3,3 kW/h a na 1 odbiorcę 2.184,2 kW/h.

Tab. 8. Energia elektryczna.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Odbiorcy energii elektrycznej (szt.)	12.500	12.719	12.857
Zużycie energii elektrycznej (MW/h)	28.302	28.502	28.082
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca (kW/h)	971,1	968,3	946,3
Zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę - gosp. dom. (kW/h)	2.264,2	2.240,9	2.184,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

5.7. Identyfikacja problemów.

- Brak obwodnic i nasilenie przewozów przez centrum miasta;
- Niski standard dróg lokalnych, niska wydolność istniejącego systemu drogowego, niewystarczająca przepustowość dróg;
- Niedostatki przestrzeni postojowej – brak parkingów;
- Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-turystyczna (brak ścieżek rowerowych);

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- Niedostatecznie rozwinięta baza gastronomiczna;
- Słabe tempo budowy mieszkań w stosunku do potrzeb, niedostateczne budownictwo socjalne;
- Brak rezerwy mieszkań komunalnych (mieszkania rotacyjne);
- Zły stan techniczny budynków stanowiących istotny element wizerunku miasta;
- Nie dokończone zagospodarowanie centrum miasta;
- Brak dostatecznej ilości zieleni;
- Mała powierzchnia lasów i wód;
- Degradacja wód powierzchniowych płynących i stojących oraz nadbrzeży rzek;

6. SFERA GOSPODARCZA

6.1. Główni pracodawcy.

Wiodącą funkcją miasta jest przemysł oraz usługi (tereny wiejskie pełnią funkcje rolnicze, ale i tu wzrasta znaczenie i liczba podmiotów gospodarczych). Rozwinał się tu głównie przemysł farmaceutyczny i spożywczy, ale również działalność usługowa związana z lokalizacją firm spedycyjno-transportowych.

Na uwagę zasługuje również rozwój handlu detalicznego i hurtowego. Dla gminy obecność liczących się firm w znaczący sposób przyczynia się do uaktywnienia lokalnej działalności gospodarczej oraz przede wszystkim jest gwarancją podniesienia dochodów i utrzymania niskiej stopy bezrobocia. Głównymi pracodawcami w Grodzisku Mazowieckim jest 15 dużych firm, które zatrudniają łącznie prawie 3,5 tys. osób. Są to:

- ☐ Raben – 150 zatrudnionych;
- ☐ Fresh Logistics – 160 zatrudnionych;
- ☐ Swedeponic – 40 zatrudnionych;

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- ☐ Pepsico/Frito Lay – 300 zatrudnionych;
- ☐ Danfoss – 822 zatrudnionych;
- ☐ Hiestand – 330 zatrudnionych;
- ☐ Trouw Nutrition Polska – 190 zatrudnionych;
- ☐ Firmenich – 17 zatrudnionych;
- ☐ Suominen Polska - 212 zatrudnionych;
- ☐ Gefco Polska – 119 zatrudnionych;
- ☐ Rabugino – 120 zatrudnionych;
- ☐ Budokrusz – 200 zatrudnionych;
- ☐ Gedeon Richter – 500 zatrudnionych;
- ☐ Dartom – 220 zatrudnionych;
- ☐ Carpol – 110 zatrudnionych.

6.2. Struktura podstawowych branż gospodarki.

W Grodzisku Mazowieckim w 2013r. było zarejestrowanych 4.005 podmiotów gospodarczych (72 publicznych i 3.933 prywatnych). Branżą dominującą były podmioty z sekcji G.

Tab. 9. Struktura podmiotów gospodarki wg sekcji PKD 2007.

Podmioty gospodarcze	2011	2012	2013
Ogółem	3.803	3.922	4.005
Publiczne	71	73	72
Prywatne	3.732	3.849	3.933
Wg sekcji PKD 2007			
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	20	21
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	1	2	2
Sekcja C- Przetwórstwo przemysłowe	381	382	398
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	3	3
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	12	16	16
Sekcja F – Budownictwo	408	400	386
Sekcja G – Handel detaliczny i hurtowy; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1.061	1.073	1.082

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	258	263	258
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	100	108	109
Sekcja J – Informacja i komunikacja	128	143	142
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	107	102	104
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	173	182	186
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	355	366	390
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	141	151	147
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	14	13	13
Sekcja P – Edukacja	127	167	178
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	203	212	224
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	71	70	83
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa i Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby świadczące usługi na własne potrzeby	241	249	263

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Tab. 10. Struktura nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki wg sekcji PKD 2007.

Podmioty gospodarcze	2011	2012	2013
Ogółem	341	336	329
Publiczne	0	4	1
Prywatne	341	332	328
Wg sekcji PKD 2007			
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	-	-
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	-	-	-
Sekcja C- Przetwórstwo przemysłowe	23	15	24
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	-	1
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	-	3	2
Sekcja F – Budownictwo	28	20	29
Sekcja G – Handel detaliczny i hurtowy; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	96	85	77

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	28	24	17
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10	12	9
Sekcja J – Informacja i komunikacja	20	19	14
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	15	9	10
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	16	11	13
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	34	32	44
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	24	21	18
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	-	-	-
Sekcja P – Edukacja	9	49	19
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17	14	14
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	3	14
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa i Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby świadczące usługi na własne potrzeby	18	19	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

W Grodzisku Mazowieckim w 2013r. zarejestrowało się 329 podmiotów gospodarczych (1 publiczny, 328 prywatnych). Najczęściej pojawiającą się sekcją wg PKD 2007 (Polskiej Klasyfikacji Działalności) była sekcja G. Drugą najczęściej pojawiającą się sekcją była sekcja M.

6.3. Ilość podmiotów gospodarczych i pracowników.

Dzieląc podmioty wg formy prawnej, to w 2013r. w Grodzisku Mazowieckim było zarejestrowanych: przedsiębiorstwa państwowe – 1, spółdzielnie – 8, spółki handlowe – 296, spółki cywilne – 331, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 3.077. Liczba podmiotów wg PKD i rodzajów działalności w 2013r. wyniosła: w rolnictwie – 21, w przemyśle i budownictwie – 805, pozostała działalność – 3.179. Pod względem liczby podmiotów gospodarczych wg klasy wielkości to sytuacja w 2013r. była następująca:

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- ☐ 0 - 9 zatrudnionych – 3.858 podmiotów;
- ☐ 10 - 49 zatrudnionych – 114 podmiotów;
- ☐ 50 - 249 zatrudnionych – 27 podmiotów;
- ☐ 250 - 999 zatrudnionych – 4 podmioty;
- ☐ 1000 i więcej zatrudnionych – 2 podmioty.

Tab. 11. Struktura własnościowa podmiotów.

Sektory własnościowe	2011	2012	2013
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	49	51	49
Sektor publiczny – spółki handlowe	4	4	5
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2.977	3.032	3.077
Sektor prywatny – spółki handlowe	248	273	296
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	44	49	49
Sektor prywatny – fundacje	11	11	12
Sektor prywatny – spółdzielnie	8	8	8
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	67	72	75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

W 2013r. największy udział w podziale na sektory własnościowe, wśród podmiotów nowo zarejestrowanych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Drugim pod względem liczby występujących podmiotów były spółki handlowe z sektora prywatnego.

Tab. 12. Struktura własnościowa nowo zarejestrowanych podmiotów.

Sektory własnościowe	2011	2012	2013
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	0	2	0
Sektor publiczny – spółki handlowe	0	0	1
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	289	264	274
Sektor prywatny – spółki handlowe	23	27	28
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	3	1
Sektor prywatny – fundacje	2	0	1
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	7	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

6.4. Identyfikacja problemów.

- Brak zakładów badawczych i naukowo-rozwojowych, niski poziom innowacyjności;
- Słaby rozwój instytucji otoczenia biznesu;
- Niewielkie walory zabytkowe, historyczne i przyrodnicze;
- Niewielki zakres współpracy z sąsiednimi gminami;
- Niewykorzystanie potencjału do prowadzenia działalności z zakresu usług turystycznych;
- Niewielka zdolność wpływu na rozwój regionu;

7. SFERA SPOŁECZNA

7.1. Demografia.

Liczba ludności jest podstawowym miernikiem, który nie tylko określa wielkość miasta, ale wskazuje również na jego rangę w systemie osadniczym. W rozwoju demograficznym gminy możemy wyróżnić trzy etapy, które uwarunkowane są rozwojem gospodarczym miasta oraz intensywnością budownictwa mieszkaniowego. Pierwszy etap (do 1970r.) charakteryzował się spadkiem znaczenia miasta na zachodnim Mazowszu, co było spowodowane fatalną gospodarką ówczesnych władz oraz szybkim rozwojem innych miast w podregionie warszawskim. W tym okresie miasto zanotowało jedną z najniższych wartości dynamik rozwoju ludności (28%).

Etap drugi (lata 1970-1989), to stopniowe odradzanie się miasta jako ośrodka przemysłowego, następnie usługowo-przemysłowego. Dążono przy tym do rozszerzenia funkcji mieszkaniowej dzięki rozbudowującej

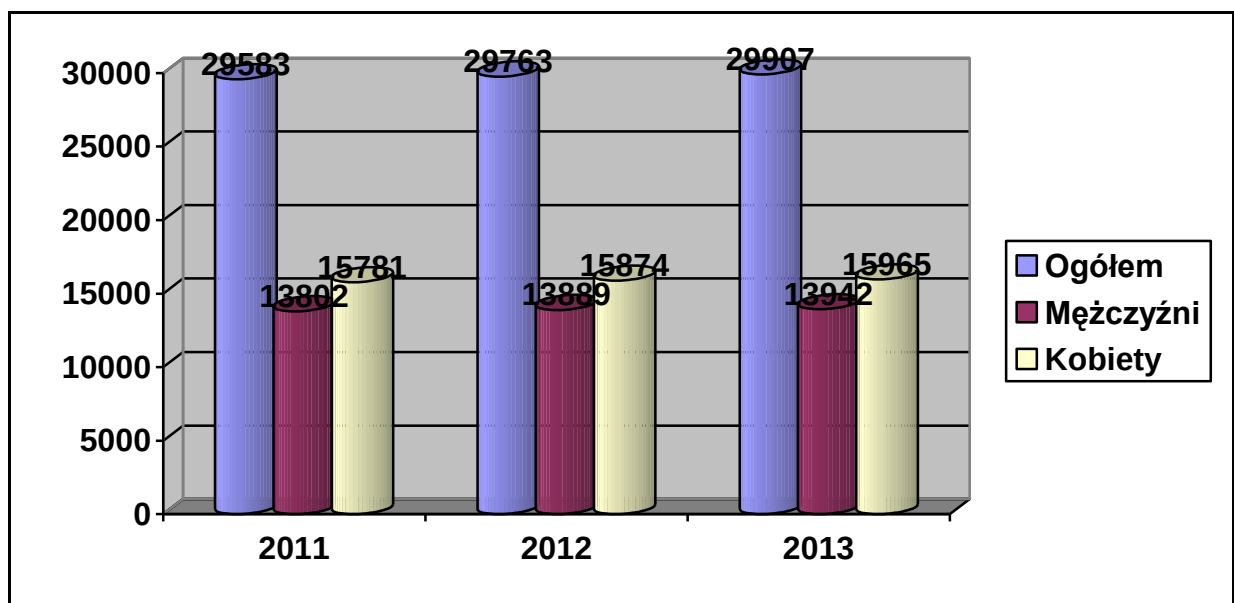

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

swe zasoby spółdzielni mieszkaniowej. Od połowy lat 80. coraz większą rolę w rozwoju demograficznym zaczęła odgrywać ludność napływowa, a miasto zaczęło spełniać funkcję „sypialni” dla ludności pracującej w Warszawie.

Trzeci etap (po 1989r.) objął przemiany ustrojowe, które wpłynęły korzystnie na rozwój demograficzny miasta. Grodzisk Mazowiecki ponownie stał się miastem powiatowym, znacznie rozszerzając swój zasięg i skutecznie konkurując z innymi większymi od siebie miastami pod względem oferowania lepszych warunków dla migrującej ludności.

Rys. 5. Liczba ludności w Grodzisku Mazowieckim w latach 2011-2013.

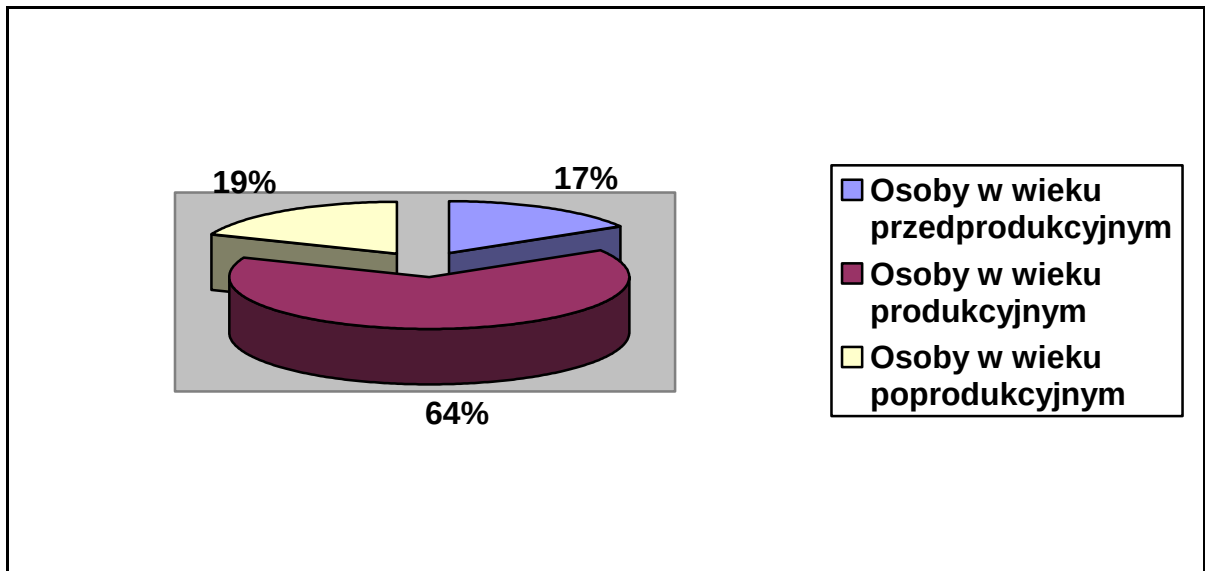

Źródło: Lokalna Baza Danych, GUS.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

Rys. 6. Struktura mieszkańców Grodziska Mazowieckiego w 2013r.

Źródło: Lokalna Baza Danych, GUS.

Ogólna liczba ludności Grodziska Mazowieckiego w 2013r. wyniosła 29.907, w tym mężczyzn 13.942 a kobiet 15.965. Struktura mieszkańców w 2013 roku przedstawiała się następująco:

- osoby w wieku przedprodukcyjnym - 4.940 (M – 2.494, K – 2.446);
- osoby w wieku produkcyjnym – 19.293 (M – 9.818, K – 9,475);
- osoby w wieku poprodukcyjnym – 5.674 (M – 1.630, K – 4.044);

W 2013 roku na 100 mężczyzn przypadało 115 kobiet. Gęstość zaludnienia (ludność na 1 km²) systematycznie wzrasta: w 2011r. – 2.243 osób, 2012r. – 2.256 osób, 2013r. – 2.267 osób.

Przemiany ekonomiczno-społeczne, jakie miały miejsce na początku lat 90 zapoczątkowały proces spadkowej tendencji liczby urodzeń. Powodów tego stanu rzeczy było wiele: wzrost aktywności zawodowej kobiet, rosnąca konkurencja na rynku pracy, wzrost kosztów utrzymania, zmiany trybu życia na bardziej aktywny itp. Rosnąca skala nierówności ekonomicznych

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

i społecznych przy jednoczesnym spadku poziomu życia i braku poczucia bezpieczeństwa socjalnego spowodowała, że w społeczeństwie wzrosło zagrożenie ubóstwem.

W Grodzisku Mazowieckim na przestrzeni lat 1991-2005 odnotowano ujemny przyrost naturalny. Niekorzystne tendencje zahamowane zostały w latach 2006-2008, w których zanotowano dodatni przyrost naturalny. W 2011 roku w Grodzisku Mazowieckim przyrost naturalny wyniósł 41, w 2012r. odnotowano ujemny przyrost naturalny na poziomie 13 osób, a w 2013r. ponownie zanotowano wynik dodatni - 26 osób. Wskaźnik przyrostu naturalnego (na 1000 ludności) w tych latach kształtował się analogicznie: 1,4, -0,4, 0,9.

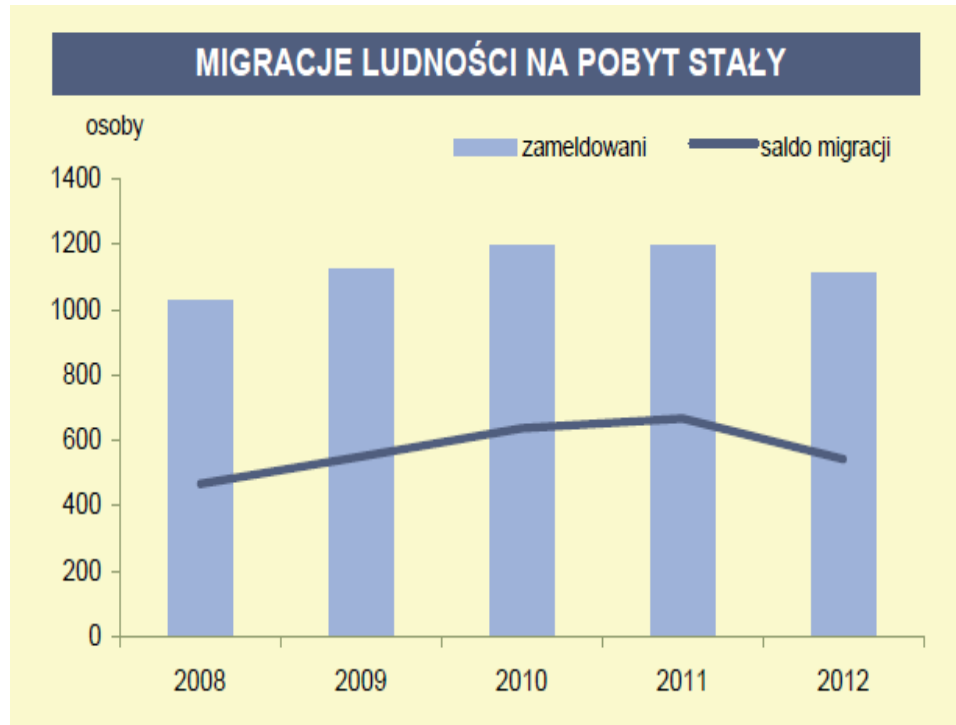
W Grodzisku Mazowieckim w latach 2011-2013 zawarto w sumie 384 małżeństw. Wskaźnik małżeństw na 1000 ludności kształtował się następująco: w 2011r. - 4,3, w 2012r. - 4,5 w 2013r. - 4,1.

Migracje ludności mają bezpośredni wpływ na stan i strukturę ludności danej gminy. W przypadku Grodziska Mazowieckiego dynamika zmian liczby ludności uwarunkowana była w znacznej mierze przez przyrost migracyjny (wyjątkiem były lata 1978-1980). Był to w szczególności okres intensywnego rozwoju Grodziskiej Spółdzielni Mieszkaniowej i późne lata 90., czyli okres dynamicznego rozwoju gospodarczego miasta (powstały nowe zakłady przemysłowe a władze samorządowe stworzyły korzystne warunki do rozwoju usług i realizacji różnorodnych form budownictwa mieszkaniowego).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Rys. 7. Migracje ludności na pobyt stały w latach 2008-2012.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS, 2013r.

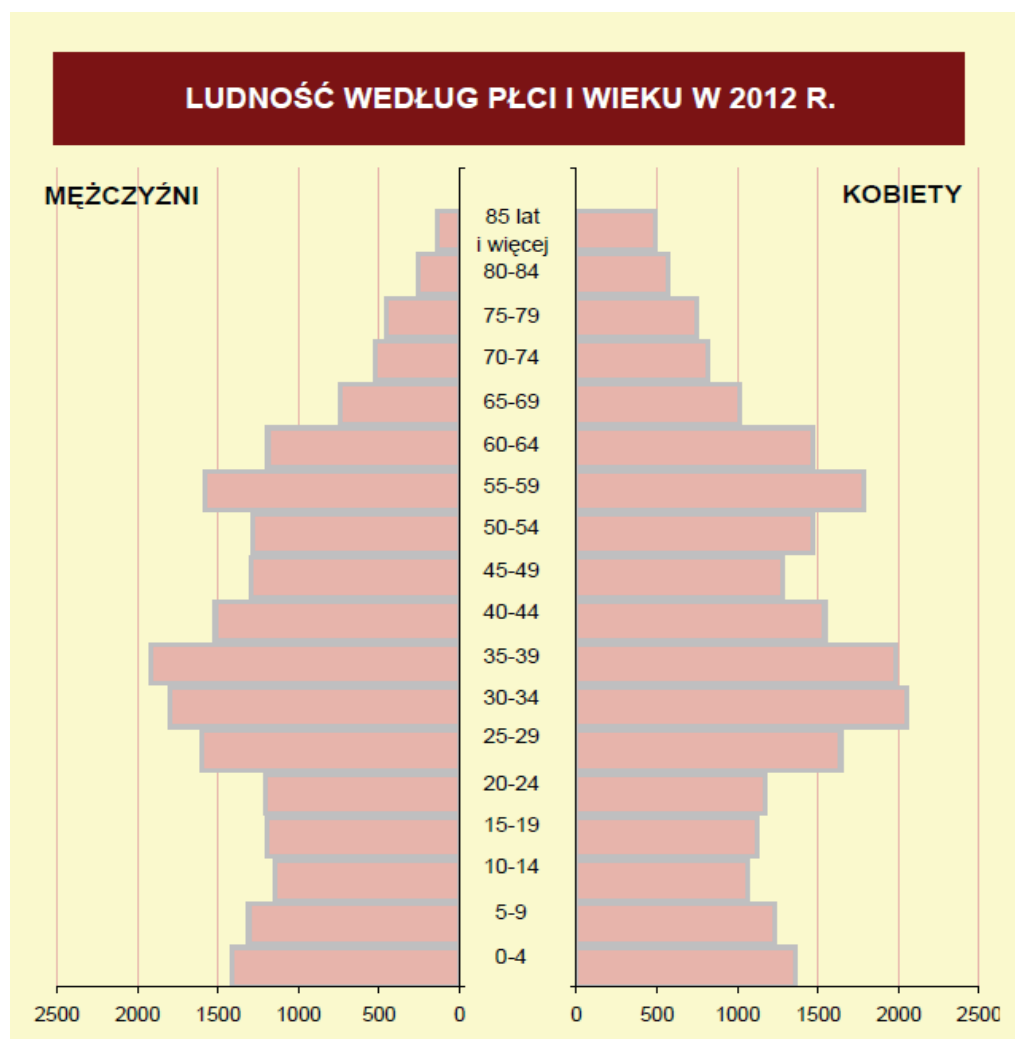
Do znacznego zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Grodziska Mazowieckiego przyczyniła się intensywnie rozbudowywana infrastruktura techniczna (sieć kanalizacyjna oraz drogi) oraz możliwość zaspokajania różnorodnych potrzeb z zakresu kultury i sportu. Nie bez znaczenia były również czynniki ekonomiczne w postaci bogatej oferty mieszkaniowej oraz niski koszt zakupu działek pod budownictwo. Również walory przyrodnicze, dobre połączenia komunikacyjne z Warszawą oraz znacznie większy niż w innych miastach aglomeracji poziom bezpieczeństwa, były czynnikami wpływającymi na decyzję osiedlenia się. Pod tym względem należy uznać, że Grodzisk Mazowiecki jest miastem atrakcyjnym z osiedleńczego punktu widzenia. Rozwój i „otwarcie się” miasta oraz ciągły proces dostosowywania się do nowych warunków otoczenia pozytywnie wpłynie na kierunek zmian w liczbie ludności. Oznacza to

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

jednak, że dalszy rozwój miasta zależy od podniesienia lub co najmniej utrzymania istniejącego poziomu jego atrakcyjności, warunkujących napływ nowych mieszkańców. Z uwagi na młody wiek migrantów, wpłynęłoby to korzystnie zarówno na strukturę wieku, jak też na wielkość przyrostu naturalnego. Dlatego też, władze lokalne powinny podjąć działania zmierzające do stworzenia miejsc pracy, warunków mieszkaniowych, opieki nad dziećmi oraz możliwości rozwoju osobistego i atrakcyjnego spędzania wolnego czasu.

Rys. 8. Ludność wg płci i wieku w 2012r.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS, 2013r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Na przestrzeni lat w Grodzisku Mazowieckim zachodziły bardzo wyraźne zmiany zarówno w liczbie, jak też i w strukturze ludności (młode powojenne pokolenie weszło pod koniec lat 60. w okres starości demograficznej). Proces ten zachodził w podobnym stopniu również w innych miastach aglomeracji warszawskiej, a głównymi czynnikami powodującymi te zmiany były: zmniejszająca się liczba urodzeń, przesuwanie się roczników wyżowych przez kolejne grupy wieku oraz przedłużanie się przeciętnej długości trwania życia.

Oznacza to, że w przyszłości przy zachowanej strukturze sytuacja Grodziska Mazowieckiego pod tym względem będzie ulegać pogorszeniu, tzn. mniej osób będzie wchodzić w wiek produkcyjny, więcej natomiast zasilać będzie i tak liczną grupę osób starszych. Oznacza to naruszenie równowagi pokoleniowej, ponieważ przy zachowaniu dotychczasowych trendów rozwoju będzie coraz mniej dzieci, a tym samym potencjalnych przyszłych pracowników, a coraz więcej osób w wieku poprodukcyjnym.

Dynamika zmian demograficzno-społecznych powoduje, że społeczność Grodziska Mazowieckiego znajduje się w stanie ciągłego przekształcania się. Mniejsze znaczenie mają różnice zawodowe, związane z wykształceniem, wiekiem i dochodami, rośnie natomiast zależność czasu zamieszkania w określonym miejscu, od stopnia adaptacji do warunków otoczenia. Należy tu podkreślić, że nasilona migracja utrudnia pełną integrację i powstawanie trwałych wzorców, a także przystosowanie się i uczestnictwo w życiu miasta.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

7.2. Kapitał społeczny – organizacje pozarządowe.

Od 1 stycznia 2004r. zasady współpracy Gmin z Organizacjami Pozarządowymi regulują przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Grodzisk Mazowiecki od początku obowiązywania ustawy – a więc już od 10 lat - realizuje zawarte w niej uregulowania:

- konsultując każdorazowo, z działającymi na terenie naszej gminy organizacjami pozarządowymi, projekty rocznych Programów współpracy gminy Grodzisk Mazowiecki z organizacjami pozarządowymi;
- uchwalając roczne Programy współpracy;
- udostępniając własną stronę internetową do bezpłatnego publikowania informacji o działaniach poszczególnych organizacji społecznych;
- umożliwiając organizacjom korzystanie z lokali i obiektów komunalnych w celu prowadzenia działań statutowych;
- zlecając realizację zadań publicznych w drodze konkursu ofert wraz z udzielaniem przez gminę dotacji;
- przedstawiając do konsultacji organizacjom pozarządowym projekty aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- realizując wspólne przedsięwzięcia.

Burmistrz każdego roku przedkłada Radzie Miejskiej szczegółowe sprawozdania z realizacji „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi” w roku poprzednim.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Władze Miasta, dostrzegając potencjał i możliwości organizacji pozarządowych, dążą do zacieśnienia trwającej od kilku lat współpracy. Na drodze konsultacji społecznych opracowywane są „Programy Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi” na każdy rok budżetowy, które wprowadzają jasne i czytelne rozwiązania, włączające Organizacje w system demokracji lokalnej oraz regulują zasady partnerskiej współpracy pomiędzy Gminą Grodzisk Mazowiecki a organizacjami pozarządowymi. Programy określają również priorytetowe obszary tej współpracy. Rokrocznie gmina powierza wykonywanie wielu zadań publicznych organizacjom pozarządowym w drodze otwartych konkursów ofert.

Mieszkańcy Grodziska Mazowieckiego wykazują dużą aktywność społeczną. W gminie aktywnie działa 48 różnorodnych organizacji pozarządowych. Świadczy to o dużej integracji i świadomości lokalnej wśród mieszkańców oraz ich zaangażowaniu w sprawy lokalne. Aktualna lista organizacji pozarządowych:

- kluby sportowe w formie stowarzyszenia:

- ☐ Uczniowski Klub Sportowy „Sparta”
- ☐ Uczniowski Klub Sportowy „Piranie”
- ☐ Uczniowski Klub Sportowy „Mazovia”
- ☐ Uczniowski Klub Sportowy „Offensywa”
- ☐ Grodziski Klub Sportowy „Pogoń”
- ☐ Ludowy Klub Sportowy „Chlebnia”
- ☐ Grodziski Klub Koszykarski
- ☐ Polish Soft Tennis Association
- ☐ Klub Sportowy „Bogoria”
- ☐ Grodziski Klub Kolarski „Opty Mazowsze”
- ☐ Grodziski Klub Żeglarski „Czysty Wiatr”
- ☐ Grodziski Klub Szachowy im. M. Najdorfa

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020

AKTUALIZACJA

- ☐ Ludowy Klub Jeździecki „Kuclandia”
- ☐ Grodziski Klub Sportów Motorowych
- ☐ Grodziski Klub Karate Fudokan „Tora”
- ☐ Koło Miejsko – Gminne Polskiego Związku Wędkarskiego
- ☐ Stowarzyszenie Miłośników Szachów i Rozrywek Umysłowych „Edyp”
- ☐ Stowarzyszenie Grupa Wsparcia Podwodnego „Oxygen”
- ☐ Grodziskie Stowarzyszenie Aikido-Sohei i Miłośników Dalekiego Wschodu
- ☐ Kartingowy Klub Sportowy

- jednostki terenowe stowarzyszeń ogólnopolskich:

- ☐ Koło Terenowe Polskiego Związku Niewidomych, Okręg Mazowiecki
- ☐ Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- ☐ Hufiec ZHP Grodzisk Mazowiecki Chorągwi Stołecznej ZHP
- ☐ Oddział Powiatowy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Okręg Mazowiecki
- ☐ Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża
- ☐ Koło Ligii Kobiet Polskich
- ☐ Koło Związku Dużych Rodzin „Trzy plus”
- ☐ Koło Oddziału Warszawskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami

- stowarzyszenia lokalne:

- ☐ Stowarzyszenie Bezpieczne Miasto i Gmina
- ☐ Grodziskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Familia”
- ☐ Stowarzyszenie Europa i My
- ☐ Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Niepełnosprawnych
- ☐ Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych i Artystycznych „Kontra”
- ☐ Stowarzyszenie Przedsiębiorców Ziemi Grodziskiej
- ☐ Stowarzyszenie „Egida”
- ☐ Stowarzyszenie Edukacji i Terapii „Homo et Animal”

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- ☐ Stowarzyszenie Działań Twórczych „Parabuch”
- ☐ Stowarzyszenie Przyjaciół Przedszkola Sióstr Opatrzności Bożej „Skrzydła”
- ☐ Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Społecznych „Obiektyw”
- ☐ Stowarzyszenie Miłośników Fantastyki „Avangarda”
- ☐ Stowarzyszenie Obrońców Zwierząt – Straż Zwierząt

- fundacje:

- ☐ Fundacja Osób Niepełnosprawnych Ruchowo „Godne Życie”
- ☐ Fundacja Miasto-Ogród Książnice
- ☐ Fundacja Ochrony Prawnej – Inicjatyw Społecznych „Opis”
- ☐ Fundacja Akademia „Profil”
- ☐ Fundacja Przyjaciele Szkoły w Książnicach
- ☐ Fundacja dr B. Federa

Liczba organizacji pozarządowych, działających prężnie na terenie naszej gminy z roku na rok rośnie – począwszy od 2009r. średnio rocznie przybywają 4 nowe stowarzyszenia bądź fundacje.

Również kwoty z budżetu gminy, przeznaczone na dotacje dla organizacji realizujących zadania gminne, wzrastają z każdym rokiem. W 2014r. gmina Grodzisk Mazowiecki przeznaczy na ten cel 2.500.000 zł (w 2013r. – 2.300.000zł, w 2012r. – 2.000.000zł, w 2011r. – 1.700.00zł).

Miasto w drodze otwartych konkursów ofert zleca rocznie ok. trzydziestu organizacjom pozarządowym realizację 33 – 36 zadań publicznych. Jak wynika ze sprawozdań z realizacji zadań publicznych, przedkładanych przez organizacje pozarządowe bezpośrednimi odbiorcami tych działań jest ponad 6.500 mieszkańców gminy, a liczba osób je realizujących ze strony organizacji pozarządowych to ok. 300 osób. Poza bezpośrednimi

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

odbiorcami udział w wielu zadaniach biorą również członkowie ich rodzin i opiekunowie.

7.3. Przestępczość.

Jednym z głównych kryteriów wskazania obszarów podlegających rewitalizacji, szczególnie obszarów miejskich, jest występowanie na tych obszarach zjawisk patologicznych oraz o charakterze przestępczym. W celu określenia takich obszarów problemowych wzięto pod uwagę dane gromadzone przez jednostki dbające o utrzymanie porządku w mieście oraz dane dotyczące intensywności korzystania z różnych form opieki społecznej.

Z informacji od Komendy Straży Miejskiej wynika, że społeczeństwo Grodziska Mazowieckiego do czynników stanowiących największe zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców zalicza:

- chuligaństwo nieletnich;
- przestępstwa;
- narkomanię;
- alkoholizm;
- brak pracy;
- spożywanie alkoholu w miejscach publicznych;
- wykroczenia w ruchu drogowym;

Straż Miejska realizując ustawowe zadania i analizując czynniki stanowiące największe zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców, w codziennej służbie koncentruje swoje działania na:

- nadzorze nad punktami handlującymi alkoholem oraz patrolowaniu rejonów przyległych gdzie gromadzi się element pijacki, chuligański i przestępczy,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- prewencyjnym zabezpieczeniu szkół, wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji pod kątem handlu narkotykami wśród dzieci i młodzieży,
- patrolowaniu rejonów zagrożonych działalnością przestępczą i wybrykami chuligańskimi:
 - dworce: WKD, ulica Radońska i PKP, ulica 1 Maja,
 - przystanki komunikacji PKS,
 - park imienia hr. Skarbka, gdzie na podstawie statystyk policji notowane są przypadki pobić, kradzieży, wymuszeń drobnych kwot pieniężnych, telefonów komórkowych na szkodę uczniów, dewastacje ławek i koszy na śmieci,
 - systematycznym patrolowaniu ciągu pieszego ulic 11-go Listopada, Placu Wolności i Placu im. Króla Zygmunta Starego, gdzie ograniczony jest ruch pojazdów samochodowych oraz gromadzi się element pijacki i chuligański.
- realizowaniu zadań wynikających z programu „Bezpieczne Miasto” ze szczególnym, uwzględnieniem bezpiecznej drogi do szkoły i zakładu pracy,
- w zakresie stanu sanitarno – porządkowego i ochrony środowiska Straż Miejska współpracuje z pracownikami Samodzielnego Stanowiska ds. Ochrony Środowiska w zakresie wymiany informacji pod kątem:
 - ujawniania i likwidowania nielegalnych wysypisk śmieci,
 - wylewania nieczystości płynnych w miejscach do tego nie przeznaczonych,
 - spalania odpadów bytowych na posesjach,
 - wycinania drzew oraz innych zjawisk szkodliwych dla środowiska naturalnego,
- w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym:

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- współpraca z Wydziałem Komunikacji Starostwa Powiatu Grodzkiego w zakresie organizacji ruchu drogowego,
- wymiana informacji z podmiotami odpowiedzialnymi za stan techniczny dróg i znaków drogowych,
- kontrola legalności zajęcia pasa drogowego przez wykonawców robót.
- w zakresie przestrzegania przepisów sanitarnych, legalności handlu i porządku na przyległych ulicach dwa razy w tygodniu prowadzone są działania na targowiskach,
- kontrolowaniu pod względem sanitarno – porządkowym punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W tym zakresie prowadzona jest współpraca z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem przestrzegania przepisów określonych w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciw działaniu alkoholizmowi,
- zabezpieczaniu imprez masowych i uroczystości okolicznościowych odbywających się na terenie miasta i gminy.

Funkcjonariusze Straży Miejskiej biorą udział w pracach organów przedstawicielskich niektórych instytucji z terenu Grodziska Mazowieckiego. Pomaga to we wzajemnej komunikacji i w wielu przypadkach powoduje szybsze, a co za tym idzie skuteczne podejmowanie działań w zgłoszonych problemach.

Do istotnych elementów mających wpływ na stan bezpieczeństwa lokalnego należy także współpraca Straży Miejskiej z Komendą Powiatową Policji w Grodzisku Mazowieckim. Zwiększono patrole policyjne na terenie gminy, ponadto pracownicy Straży Miejskiej w 2004 roku zostali przeszkoleni w zakresie wykonywania konwoju, kontroli ruchu drogowego. W 2005 roku została zakończona inwestycja dot. systemu monitoringu na terenie dworca PKP przy ul. 1-go Maja 4 w Grodzisku Mazowieckim. I etap

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

monitoringu obejmował zainstalowanie 8 punktów z kamerami. Na terenie objętym systemem monitoringu zauważa się mniej rozbojów. Dzięki rejestracji kamer wzrosła też wykrywalność przestępstw na monitorowanym obszarze.

W Grodzisku Mazowieckim rozszerza się zasięg dezintegracji społecznej, mierzonej typowymi objawami dysfunkcji rodziny, nasileniem się alkoholizmu i toksykomanii, przestępczości (w tym nieletnich), zaburzeń w stosunkach międzyludzkich. Rośnie też zasięg patologii pracy, patologii warunków życia, nasilają się zagrożenia zdrowia prowadzące do patologii struktur ludności. Warto jednak podkreślić, że zachowania takie jak picie alkoholu i zażywanie narkotyków, często podejmuje młodzież z domów o statusie najwyższym. Takie postrzeganie problemu uzasadnia wielowymiarowe podejście do podejmowanych działań profilaktycznych. Aby były one skuteczne muszą się odnosić do jak najszerzej grupy młodzieży. W 2013 roku Policja odnotowała 5.319 interwencji, w tym 40 dotyczących narkotyków (w stosunku do 2011r. wzrost o 17 interwencji).

Na terenie miasta działa Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i w 2006 roku realizuje następujące zadania:

- podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- prowadzi kontrolę przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych;
- prowadzi profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną dla dzieci i młodzieży w szkołach oraz w Jednostce Wojskowej w Książnicach i Areszcie Śledczym w Grodzisku Mazowieckim;
- udziela pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe;

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- wspomaga działania instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące
- rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

7.4. Opieka społeczna.

W Grodzisku Mazowieckim wzrasta liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia. W analizowanych latach 2011-2013 liczba takich osób zwiększyła się 438. W konsekwencji zwiększyła się również liczba osób, którym przyznano świadczenie – o 299 osób.

Tab. 13. Korzystający z pomocy i wsparcia.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA			
Liczba osób	2.440	2.482	2.878
W tym: osoby długotrwale korzystające	1.172	1.129	1.158
Liczba rodzin	1.218	1.218	1.373
Liczba osób w rodzinach	2.440	2.482	2.878
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE			
Liczba osób	1.567	1.643	1.866
Liczba rodzin	1.175	1.218	1.373
Liczba osób w rodzinach	2.385	2.428	2.878

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej.

Głównymi powodami udzielenia pomocy i wsparcia są: długotrwała lub ciężka choroba (906 rodzin), ubóstwo (849 rodzin), bezrobocie (613 rodzin), niepełnosprawność (533 rodziny). Na przestrzeni lat 2011-2013 liczba rodzin oraz liczba osób w rodzinach korzystających z tych powodów ze wsparcia i pomocy systematycznie wzrasta.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Tab. 14. Powody udzielenia pomocy i wsparcia.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
UBÓSTWO			
Liczba rodzin	689	722	849
Liczba osób w rodzinach	1.351	1.426	1.717
BEZROBOCIE			
Liczba rodzin	410	486	613
Liczba osób w rodzinach	1.018	1.189	1.469
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Liczba rodzin	508	503	533
Liczba osób w rodzinach	980	969	1.059
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
Liczba rodzin	853	847	906
Liczba osób w rodzinach	1.561	1.541	1.730
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)			
Liczba rodzin	233	288	256
Liczba osób w rodzinie	864	850	908
ALKOHOLIZM			
Liczba rodzin	129	120	128
Liczba osób w rodzinie	205	182	197
NARKOMANIA			
Liczba rodzin	10	10	11
Liczba osób w rodzinie	12	15	18
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA			
Liczba rodzin	52	65	91
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ			
Liczba rodzin	34	45	61
BEZDOMNOŚĆ			
Liczba rodzin	46	40	47
Liczba osób w rodzinie	50	40	47
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO			
Liczba rodzin	30	24	23
Liczba osób w rodzinie	31	27	32
ZDARZENIA LOSOWE			

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Liczba rodzin	13	8	10
Liczba osób w rodzinie	27	19	24
PRZEMOC W RODZINIE – OFIARY PRZEMOCY			
Liczba osób	30	3	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej.

Z poszczególnych rodzajów usług pomocy społecznej największą kwotę wypłaconych świadczeń w 2013 roku odnotowano w specjalistycznych usługach dla osób z zaburzeniami psychicznymi – ponad 34 tys. zł, co na kwotę ogółem wypłaconych świadczeń w 2013r.(prawie 360 tys. zł) jest to prawie 10%.

Tab. 15. Usługi pomocy społecznej.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓŁEM			
Liczba osób	117	114	114
Liczba świadczeń	35.327	29.532	35.132
Kwota świadczeń w zł	387.840	315.575	359.067
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI			
Liczba osób	9	4	5
Liczba świadczeń	1.908	870	1.388
Kwota świadczeń w zł	38.007	19.170	34.196
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE			
Liczba osób	0	185	521
Liczba osób w rodzinach	0	418	1.211
PRACA SOCJALNA			
Liczba osób	1.052	1.098	1.258
Liczba osób w rodzinach	2.130	2.225	2.546
KONTRAKT SOCJALNY			
Liczba zawartych kontraktów	13	13	15
Liczba osób objętych kontraktem	13	15	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Największa kwota świadczeń z pomocy społecznej wypłacana jest formie zasiłków rodzinnych, tj. w 2013r. wypłacono z tego tytułu 2,9 mln zł oraz za pobyt w DPS – 2,1 mln zł. Drugimi co do wysokości świadczeń były: świadczenia z tytułu Funduszu Alimentacyjnego (1,7 mln zł), świadczenia pielęgnacyjne (1,4 mln zł), zasiłek celowy (1,35 mln zł) oraz zasiłek stały (1,25 mln zł). Najmniej obciążająca budżet miasta było świadczenie z tytułu sprawienia pogrzebu (prawie 20 tys. zł) oraz zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat (35 tys. zł).

Tab. 16. Świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
ZASIŁEK STAŁY			
Liczba osób	274	282	296
Liczba świadczeń	2.639	2.757	2.952
Kwota świadczeń w zł	976.034	1.034.408	1.252.142
ZASIŁEK OKRESOWY			
Liczba osób	342	389	490
Liczba świadczeń	1.745	1.929	2.513
Kwota świadczeń w zł	592.885	685.700	975.883
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM			
Liczba osób	949	979	1.115
Kwota świadczeń w zł	1.042.987	1.220.299	1.348.267
ZASIŁEK PRYZNANY W RAMACH PROGRAMÓW WIELOLETNICH			
Liczba osób	502	536	623
Liczba świadczeń	1.243	1.345	1.505
Kwota świadczeń w zł	337.033	392.071	443.127
POSIŁEK OGÓŁEM			
Liczba osób	402	439	508
Liczba świadczeń	48.646	51.089	64.443
Kwota świadczeń w zł	343.078	363.792	455.195
SCHRONIENIE			

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Liczba osób	29	25	27
Liczba świadczeń	4.660	4.752	6.214
Kwota świadczeń w zł	119.452	118.164	160.385
SPRAWIENIE POGRZEBU			
Liczba osób	4	7	8
Liczba świadczeń	4	7	8
Kwota świadczeń w zł	8.768	17.500	19.258
ODPŁATNOŚĆ ZA POBYT W DPS			
Liczba osób	76	76	2
Liczba świadczeń	722	786	815
Kwota świadczeń w zł	1.562.808	1.755.993	2.096.238
WSPIERANIE RODZIN - PLAN PRACY Z RODZINĄ			
Liczba rodzin	0	0	27
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH			
Liczba rodzin	944	894	883
Kwota świadczeń w zł	2.959.965	2.741.729	2.878.869
ŚWIADCZENIA PIEŁĘGNACYJNE			
Liczba osób	163	190	203
Liczba rodzin	163	10	203
Kwota świadczeń w zł	1.008.819	1.177.039	1.354.971
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA			
Liczba osób	322	332	342
Liczba rodzin	308	315	324
Kwota świadczeń w zł	591.039	609.093	627.147
ZASIŁEK DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA			
Liczba osób	662	710	717
Liczba rodzin	627	680	688
Kwota świadczeń w zł	1.214.820	1.304.019	1.315.647
ZASIŁEK PIEŁĘGNACYJNY DLA OSÓB, KTÓRE UKOŃCZYŁY 75 LAT			
Liczba osób	18	19	23
Kwota świadczeń w zł	33.660	34.884	34.272
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA DZIECKA			
Liczba świadczeń	55	51	28
Kwota świadczeń w zł	661.000	661.000	344.000

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

ŚWIADCZENIE Z TYTUŁU FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO			
Liczba osób	306	318	321
Liczba rodzin	194	218	207
Kwota świadczeń w zł	1.470.840	1.438.103	1.656.780
DODATKI MIESZKANIOWE			
Liczba osób	384	420	440
Liczba świadczeń	3.388	3.408	4.166
Kwota świadczeń w zł	611.638	662.704	765.181
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO			
Liczba osób	330	360	379
Kwota świadczeń w zł	121.370	133.191	154.632
OPŁACENIE SKŁADKI UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO			
Liczba osób	156	185	235
Liczba świadczeń	1.541	1.831	2.657
Kwota świadczeń w zł	202.528	258.229	395.580
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH			
Liczba osób	36	37	36
Liczba świadczeń	386	444	425
Kwota świadczeń w zł	96.945	99.223	119.227
STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE			
Liczba osób	308	271	201
Liczba świadczeń	379	371	422
Kwota świadczeń w zł	134.786	147.020	252.398

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej.

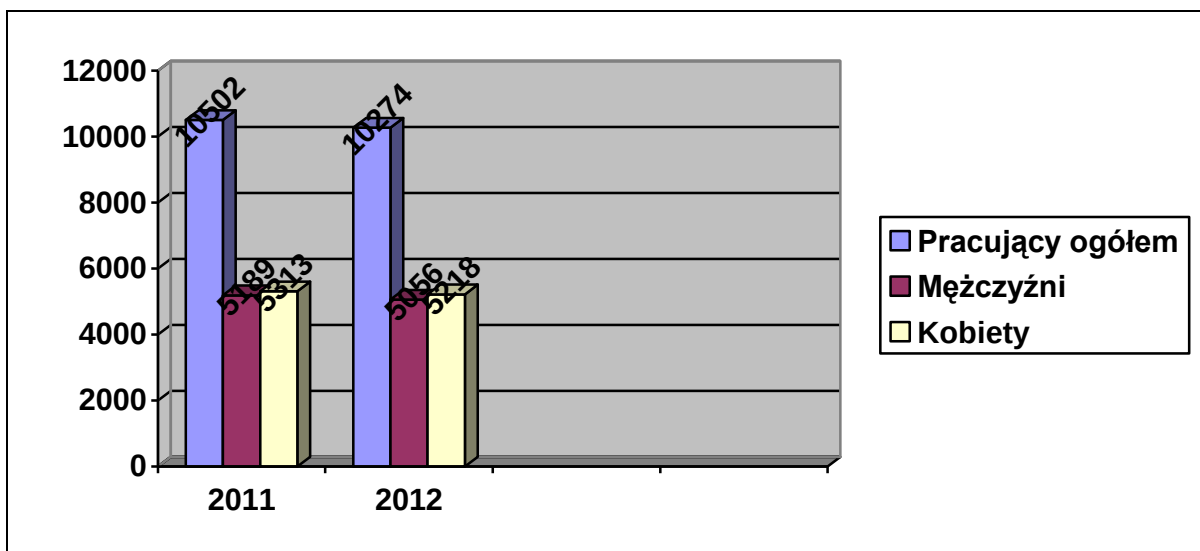
7.5. Bezrobocie.

W porównaniu do roku 2011 w Grodzisku Mazowieckim w 2012r. nastąpił spadek liczby pracujących o 228 osób, tj. o ponad 2%. Tym samym odnotowano również zmniejszenie liczby pracujących kobiet (o 1,8%) oraz liczby pracujących mężczyzn – o 2,6%.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Rys. 9. Struktura pracujących w Grodzisku Mazowieckim.

Źródło: Baza Danych Lokalnych, GUS.

Rys. 10. Liczba bezrobotnych w Gminie Grodzisk Mazowiecki

Źródło: Materiały UM Grodzisk Mazowiecki.

Wraz z rozwojem życia społecznego powstały również mechanizmy społeczne i kulturowe sprzyjające wykluczeniu jednostek, tj. stawianiem ich poza nawiasem życia społecznego. Zjawisko to ujawniło się w postaci marginalizacji, polaryzacji życia społecznego, bezrobocia, ubóstwa i bezdomności. Proces wykluczenia zachodzi w sposób dynamiczny, a niekorzystne sytuacje, np. brak pracy, powodujący pierwotnie

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

wykluczenie z rynku pracy, może stać się przyczyną kolejnych trudności i głębokiego wykluczenia społecznego, obejmującego ochronę zdrowia, edukację, życie polityczne i społeczne.

Począwszy od 1989r. zaczęły następować duże zmiany na rynku pracy. Grodzisk Mazowiecki jako miasto średniej wielkości znalazł się w trudnej sytuacji, ponieważ zaprzestanie każdej działalności wpływało na podniesienie stopy bezrobocia. Jednocześnie jednak każda nowa inwestycja podjęta na jego terenie wystarczała, by zmienić sytuację na rynku pracy. Główną przyczynę wzrostu zatrudnienia stanowiły w Grodzisku Mazowieckim przyciągnięte na teren miasta i gminy inwestycje zewnętrzne. Biorąc pod uwagę lata 2003-2008, uznać można, że zachodzące na grodziskim rynku pracy przemiany zgodne były z procesami całego pasma zachodniego. Charakteryzowały się one zarówno zmniejszaniem liczby bezrobotnych zarejestrowanych, jak też ich udziałem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Od roku 2009 systematycznie zwiększa się liczba bezrobotnych. Wskaźnik bezrobocia wyniósł w 2010r. 6,5% a w 2011r. - 6,8%.

Rys. 11. Wybrane dane o rynku pracy w 2012r.

WYBRANE DANE O RYNKU PRACY W 2012 R.		
	Powiat	Gmina
Pracujący ^a	18591	12801
Bezrobotni zarejestrowani.....	2510	1276
w tym kobiety w %.....	49,8	50,4
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %.....	4,6	4,7
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	4,7	4,8

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS, 2013r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym od 2003r. systematycznie się zmniejszał (w roku 2008 ukształtował się na poziomie 2,5%). Od roku 2009 wskaźnik wykazywał tendencję wzrostową - w 2012r. jego wartość wyniosła 4,7%. Należy odnotować fakt, że połowę bezrobotnych stanowiły kobiety.

7.6. Oświata i wychowanie.

Gmina jest organem prowadzącym dla funkcjonujących na jej terenie publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych, a także prowadzi ewidencję niepublicznych placówek oświatowych.

Od 2011 roku Gmina prowadzi także rejestr żłobków i klubów dziecięcych. Aktualnie na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki funkcjonuje 7 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, oferujących łącznie 109 miejsc.

Duża zmiana na przestrzeni ostatnich 5 lat nastąpiła w zakresie opieki przedszkolnej. W 2008 roku istniało 14 placówek z oddziałami przedszkolnymi, w tym 5 niepublicznych. Opieką objętych było 995 dzieci, co stanowiło ok. 60% dzieci w wieku 3-6 lat. Wzrost liczby ludności w mieście i gminie spowodował rosnące zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach. Na przestrzeni lat 2009-2012 liczba placówek wzrosła do 31, a tym samym wzrosła też liczba miejsc przedszkolnych. W 2012 roku liczba dzieci w przedszkolach na terenie gminy wyniosła już 1.927, co stanowiło ok. 90% dzieci w wieku 3-6 lat.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Ludność gminy wg edukacyjnych grup w 2012r. kształtowała się następująco:

<u>pobyty stałe i czasowe</u>	<u>pobyty stałe</u>
0-2 lata – 1.605 osób	0-2 lata – 1.567 osób
3-6 lat – 2.351 osób	3-6 lat – 2.276 osób
7-12 lat – 2.715 osób	7-12 lat – 2.627 osób
13-15 lat – 1.317 osób	13-15 lat – 1.264 osób

W 2008r. na terenie gminy funkcjonowało 7 szkół podstawowych (w tym jedna niepubliczna) oraz 3 gimnazja. W szkołach podstawowych uczyło się łącznie 2.496 dzieci, a w gimnazjach 1.340 uczniów. W 2012r. liczba szkół podstawowych wzrosła do 9 (w tym 2 niepubliczne), obejmując edukacją 2.815 uczniów. Natomiast w funkcjonujących 3 publicznych gimnazjach naukę pobierało 1.195 uczniów. Szkoły podstawowe, jak i gimnazja prezentują wysoki poziom nauczania. Grodziskie szkoły zajmują wysokie miejsca w województwie mazowieckim pod względem wyników ogólnopolskich sprawdzianów szóstoklasistów oraz egzaminów przeprowadzanych w III klasach gimnazjów.

Osiągane wyniki, znacznie powyżej przeciętnej dla województwa, pozwalają absolwentom grodziskich gimnazjów na kontynuowanie nauki w renomowanych liceach.

Tab. 17. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w latach 2008-2012.

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
SZKOŁY PODSTAWOWE					
Uczniowie	2.496	2.500	2.532	2.720	2.815
GIMNAZJA					
Uczniowie	1.340	1.313	1.262	1.235	1.195

Źródło: Dane z Systemu Informacji Oświatowej udostępnione przez Biuro Obsługi Ekonomiczno-Administracyjnej Oświaty w Grodzisku Mazowieckim.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Istotne jest posiadanie na terenie miasta odpowiednich warunków w postaci rozwiniętych szkół ponadgimnazjalnych i wyższych, które pozwalają kształtować i rozwijać poziom edukacyjno-kulturalnego przygotowania. Rozwój nowoczesnych dziedzin przemysłu i usług wymaga zmian w szkolnictwie, wzrostu udziału kadr ze średnim i wyższym wykształceniem oraz ograniczenia dotychczasowych i rozwinięcia nowych kierunków kształcenia.

Dla rozwoju lokalnego ważne jest również kształcenie zawodowe, ponieważ absolwenci tych szkół z jednej strony posiadają kwalifikacje niezbędne do pracy w wielu rozwijających się branżach usługowych, a z drugiej mają możliwość kontynuowania nauki na studiach wyższych. Grodzisk Mazowiecki ma bogate tradycje w dziedzinie szkolnictwa zawodowego, zwłaszcza w dziedzinie kształcenia mechaników samochodowych (Technikum Samochodowe – 1,5 tys. uczniów).

W tym czasie grodziskie szkoły stanowiły atrakcyjną ofertę wobec zachodniej części województwa stołecznego oraz wschodniej województwa skierniewickiego. Dokonujące się zmiany w gospodarce oraz wzrost znaczenia wykształcenia spowodowały, że stopniowo zaczęła się zmieniać również struktura grodziskiego szkolnictwa. W 2002r. powstały dwa zespoły szkół ponadgimnazjalnych: Zespół Szkół nr 1 (Licea Ogólnokształcące i Technikum Gastronomiczne) oraz Zespół Szkół Technicznych i Licealnych nr 2 (Technikum Samochodowe, Liceum Techniczne Zasadnicze Szkoły Zawodowe).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Tab. 18. Maturzyści i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w latach 2008-2012.

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE					
Absolwenci, którzy przystąpili do matury	134	174	172	166	189
Absolwenci, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości	110	154	151	145	165
SZKOŁY ZAWODOWE					
Absolwenci, którzy przystąpili do matury	167	137	164	113	156
Absolwenci, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości	136	116	120	91	137

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl/bankdanych regionalnych.

W 2008r. spośród 1.514 uczniów szkół ponadgimnazjalnych 28% uczyło się w grodziskim liceum ogólnokształcącym, pozostali zdobywali zawód: 8% w liceach profilowanych, 42% w technikach oraz 22% w zasadniczych szkołach zawodowych. W stosunku do szkół z sąsiednich ośrodków, grodziskie szkoły ponadgimnazjalne są średnio konkurencyjne. Powodem tego stanu rzeczy jest to, że w znacznej większości trafiają do nich uczniowie przeciętni oraz ci spośród uczniów dobrych, którzy nie zdecydowali się na dojeżdżanie do szkół poza Grodzisk Mazowiecki.

Uczniowie osiągający wynik powyżej przeciętnej wybierają od lat szkoły w Warszawie oraz w Milanówku, Pruszkowie i Komorowie. O poziomie nauczania grodziskich szkół ponadgimnazjalnych świadczy również wynik egzaminów maturalnych – w roku 2006 średnia (74,6%) była niższa niż w województwie (79,8%) oraz kraju (79%).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020

AKTUALIZACJA

**WYNIKI EGZAMINU (w %)
w grodziskich gimnazjach w 2012 roku**

	j. polski	historia i wos	matematyka	przedmioty przyrodnicze	j. angielski podstawowy
Gimnazjum Nr 1	58,1	56,0	43,6	46,5	61,8
Gimnazjum Nr 2	71,2	70,5	58,8	58,9	75,8
Gimnazjum Nr 3	63,5	61,2	48,6	50,9	65,6
GMINA	64,6	62,8	50,4	52,3	67,7
POWIAT	67,4	65,3	53,5	55,0	69,7
WOJEW.	66,9	62,7	50,4	51,8	65,6
KRAJ	65	61	47	50	63

**WYNIKI SPRAWDZIANU SZÓSTOKLASISTÓW
w 2012 roku**

Dotyczy	Wynik (na 40 możliwych)
Szkoła Podstawowa Nr 1	23,07
Szkoła Podstawowa Nr 2	26,35
Szkoła Podstawowa Nr 4	23,89
Szkoła Podstawowa Nr 6	24,09
Szkoła Podstawowa w Adamowiznie	22,63
Szkoła Podstawowa w Izdebnie K.	21,88
Spółeczna Szkoła Podstawowa Nr 23	31,89
GMINA GRODZISK MAZOWIECKI	24,54
POWIAT GRODZISKI	24,92
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	23,87
KRAJ	22,75

Źródło: Urząd Miasta w Grodzisku Mazowieckim.

Z punktu widzenia rozwoju miasta bardzo istotne jest powstanie i rozwój szkolnictwa wyższego. Z racji położenia, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie największego ośrodka naukowo-badawczego, jakim jest Warszawa, w Grodzisku Mazowieckim szkoła wyższa pojawiła się stosunkowo późno (zamiejscowy ośrodek kształcenia Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Warszawie), która ze względu na charakter prowadzenia studiów (interaktywny) ma niewielki wpływ na środowisko lokalne.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Dla Grodziska Mazowieckiego charakterystyczną cechą jest wysoki odsetek ludności legitymującej się wykształceniem zasadniczym zawodowym, niski – ogólnym. I mimo, iż pozytywną tendencją jest ciągły wzrost odsetka osób z wykształceniem wyższym, jego poziom kształtuje się od wielu lat poniżej niż uzyskiwany w sąsiednich miastach (niższy jest też od średniej krajowej i średniej dla miast województwa). Zgodnie z prowadzonym rejestrem żłobków i klubów dziecięcych, na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki funkcjonuje 7 placówek dla dzieci w wieku do lat 3:

Tab. 19. Żłobki i kluby dziecięce w Gminie Grodzisk Mazowiecki.

Nazwa żłobka/klubu dziecięcego	Nazwa lub imię i nazwisko podmiotu prowadzącego	Miejsce prowadzenia	Numer i data wpisu	Liczba miejsc	Liczba dzieci X.2013
Żłobek „Elmo”	Monika Kowalik	Grodzisk Maz. ul.Waryńskiego 15	01/NŻ/1/11 28.09.2011r.	20	20
Oddział żłobkowy w Niepublicznym Przedszkolu Tosi i Franka	Monika Woźniak	Grodzisk Maz. Książenice, ul.Mazowiecka 188A	02/NŻ/1/12 10.04.2012r.	20	5
Żłobek „Chatka Puchatka”	Sylwia Gąsińska	Grodzisk Maz. ul.3-go Maja 21B	03/NŻ/2/12 2.07.2012r.	15	15
Żłobek „SKRZAT”	Iwona Wodzińska	Grodzisk Maz. ul. M.Konopnickiej 33	04/NŻ/3/12 11.10.2012r.	15	11
Żłobek „Baby Academy”	Instytut Rozwoju Przedsiębiorczości i Inicjatyw Społecznych	Grodzisk Maz., ul. Dworska 2	06/NŻ/1/13 6.05.2013r.	24	24
Niepubliczny Żłobek „Wesoły Minibus”	Kinga Muszyńska	Grodzisk Maz. Książenice, ul. Mazowiecka 87a	07/NŻ/2/13 3.10.2013r.	15	7
RAZEM				109	82

Źródło: UM Grodzisk Mazowiecki.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Tab. 20. Wykaz placówek oświatowych w gminie Grodzisk Mazowiecki.

Lp.	Nazwa placówki	Liczba dzieci/wychowanków
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1	493 + 56 „0” + 42 Pp
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1: -Szkoła Podstawowa Nr 4 -Przedszkole Nr 5	359 + 91 „0” + 24 Pp 77
3.	Szkoła Podstawowa Nr 2	762 + 106 „0”
4.	Szkoła Podstawowa Nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi	559 + 86 „0”
5.	Szkoła Podstawowa w Adamowiźnie	323 + 75 „0”
6.	Szkoła Podstawowa w Izdebnie Kościelnym	50 + 22 „0” + 28 Pp
7.	Szkoła Podstawowa w Książenicach	300 + 85 „0” + 41 Pp
7.	Gimnazjum Nr 1	281
8.	Gimnazjum Nr 2	377
9.	Gimnazjum Nr 3	563
10.	Przedszkole Nr 1	102
11.	Przedszkole Nr 4	306 + 65 Pp
12.	Przedszkole Nr 7	100

Pp – punkt przedszkolny

Gmina Grodzisk Mazowiecki jest organem prowadzącym dla funkcjonujących na jej terenie publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych (z wyjątkiem specjalnych), w których w roku szkolnym 2012/13 opieką i edukacją objętych jest 5.373 dzieci:

- 4 przedszkoli i 5 punktów przedszkolnych – 785
- 7 szkół podstawowych - 2.846
- oddziałów „0” przy szkołach podstawowych - 521
- 3 gimnazjów - 1.221

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Ponadto Gmina prowadzi ewidencję niepublicznych placówek oświatowych. Obecnie na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki funkcjonuje 18 tego typu obiektów, w których miejsce znalazło 886 dzieci:

- 13 przedszkoli – 712
- 2 punkty przedszkolne i 1 zespół wychowania przedszkolnego – 35
- 2 szkoły podstawowe - 123
- oddział „0” przy szkole podstawowej - 16

Grodziskie szkoły ponadgimnazjalne i zawodowe połączone są w 2 zespoły szkół:

Zespół Szkół Nr 1

- ☐ Liceum Ogólnokształcące – 358 uczniów
- ☐ Technikum 319

Ogółem: 677

Zespół Szkół Technicznych i Licealnych Nr 2

- ☐ Technikum -418
- ☐ Zasadnicza Szkoła Zawodowa – 270

Ogółem: 688

Ponadto na terenie miasta działa zespół szkół specjalnych:

Zespół Szkół im. H. Szczęrkowskiego:

- ☐ Szkoła Podstawowa – 54 uczniów
- ☐ Gimnazjum – 53
- ☐ Zasadnicza Szkoła Zawodowa – 23
- ☐ Szkoła Specjalna przysposabiająca do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z więcej niż jedną niepełnosprawnością – 18

Ogółem: 148

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Zespoły szkół ponadgimnazjalnych kształcą w dziedzinach: mechaniki, mechaniki samochodowej, gastronomii, hotelarstwa i krawiectwa oraz przygotowują do egzaminów na wyższe uczelnie. Wykształceniem młodzieży zajmuje się ogółem ponad 400-u pedagogów i nauczycieli.

W mieście działa również 14 prywatnych szkół języków obcych. Dzieci uczęszczające do Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Tadeusz Bairda mają możliwość nauki gry na: fortepianie, skrzypcach, wiolonczeli, saksofonie i wielu innych instrumentach. Natomiast Publiczne Ognisko Plastyczne im Jana Skotnickiego udostępnia swoim słuchaczom pracownię: rysunku, malarstwa, interdyscyplinarną (grafika, ceramika, rzeźba w glinie, kolaż), wiedzy o sztuce oraz pracownię fotograficzną.

Na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki funkcjonuje 9 placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, prowadzonych na zlecenie gminy Grodzisk Mazowiecki przez Mazowiecki Oddział Wojewódzki Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, w których opieką objęto dzieci stwarzające szczególne problemy w wychowaniu, pochodzące przeważnie z rodzin o trudnej sytuacji społecznej. Z pomocy świetlic TPD stale korzysta około 250 wychowanków.

Uwarunkowania demograficzne oraz reforma systemu edukacji (obniżenie wieku szkolnego) wymagały podjęcia decyzji w sprawie zmian w infrastrukturze edukacyjnej. Wybudowano nowe przedszkole przy ul. Górnej (oddane do użytku – 1.09.2011r.). W 2014r. rozpocznie się rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 1 i powstanie projekt rozbudowy Szkoły Podstawowej w Adamowiźnie. Stale rosnąca liczba dzieci w wieku szkolnym wskazuje na konieczność dalszej rozbudowy bazy lokalowej placówek oświatowych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Ponadto w Grodzisku Mazowieckim funkcjonuje Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna w Warszawie (Satelitarny Ośrodek Kształcenia w Grodzisku Mazowieckim).

Tab. 21. Stopień skomputeryzowania szkół w latach 2008-2012.

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Komputery w szkołach podstawowych i gimnazjach					
Ogółem, w tym:	322	330	361	397	382
przeznaczone do użytku uczniów	241	245	251	262	239
Z dostępem do Internetu, w tym:	292	298	327	357	350
przeznaczone do użytku uczniów	222	226	228	229	213
Z dostępem szerokopasmowym, w tym:	-	298	327	314	305
przeznaczone do użytku uczniów	222	226	228	208	192
Pracownie komputerowe	13	13	14	15	14
Uczniowie przypadający na 1 komputer	17,63	15,63	15,02	15,25	18,11
Komputery w szkołach ponadgimnazjalnych					
Ogółem	168	184	184	194	198
Szkoły zawodowe bez policealnych	123	139	139	144	144
Zasadnicze szkoły zawodowe	19	23	23	23	23
Technika	62	89	89	94	94
Licea profilowane	42	27	27	27	27
Licea ogólnokształcące	45	45	45	50	54
Z dostępem do internetu	168	184	184	185	189
Szkoły zawodowe bez policealnych	123	139	139	140	140
Zasadnicze szkoły zawodowe	19	23	23	23	23
Technika	62	89	89	90	90
Licea profilowane	42	27	2	27	27
Licea ogólnokształcące	45	45	45	45	49
Pracownie komputerowe	7	7	7	6	6
Uczniowie przypadający na 1 komputer	9,40	9,51	9,14	9,14	8,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych.

W dobie informatyzacji życia społeczno-ekonomicznego za ważny element edukacji należy uznać stopień skomputeryzowania szkół oraz wykorzystania Internetu.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

Dodatkowymi formami rozwijania zainteresowań edukacyjnych wśród najstarszych i najmłodszych mieszkańców są: Uniwersytet Trzeciego Wieku i Uniwersytet Dziecięcy prowadzone na zlecenie władz Grodzisk Mazowiecki przez Stowarzyszenie Europa i My.

7.7. Opieka lekarska.

Na terenie Grodziska Mazowieckiego znajduje się siedem poradni rodzinnych oraz szesnaście poradni specjalistycznych, funkcjonuje trzynaście aptek oraz trzy medyczne laboratoria analityczne. Opieka lekarska sprawowana jest również poprzez prywatne gabinety lekarskie i stomatologiczne.

Obsługę szpitalną w Grodzisku Mazowieckim zapewnia Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Szpital Zachodni im. Jana Pawła II, przy ul. Dalekiej 11, oddany do użytku w 2003 roku. Jest to obiekt w pełni nowoczesny, zapewniający leczenie na europejskim poziomie, o czym świadczy m. in. certyfikat przynależności do Międzynarodowej Sieci Szpitali Promujących Zdrowie. Posiada certyfikaty Systemu Zarządzania Jakością: PN-EN ISO 9001:2000, AQAP 2120:2006, PN-EN ISO14001:2005, a także Certyfikat Akredytacyjny przyznawany przez Centrum Monitorowania Jakości w Krakowie.

W Ogólnopolskim Rankingu Bezpieczny Szpital 2013, ogłaszany przez dziennik Rzeczpospolita, Szpital Zachodni zajął XVIII miejsce wśród wszystkich placówek zapewniających najlepszą opiekę medyczną w Polsce, a I miejsce na Mazowszu.⁴

⁴ Jednakże zwraca uwagę brak lądowiska dla helikopterów ratunkowych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Oddziały szpitalne:

- ☐ [Oddział Chorób Wewnętrznych, Pododdział Geriatryczny;](#)
- ☐ [Oddział Ortopedii i Traumatologii;](#)
- ☐ [Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii;](#)
- ☐ [Oddział Neurologiczny i Pododdział Udarowy;](#)
- ☐ [Oddział Pediatryczny;](#)
- ☐ [Oddział Chirurgii Ogólnej;](#)
- ☐ [Oddział Kardiologiczny;](#)
- ☐ [Oddział Urologiczny;](#)
- ☐ [Szpitalny Oddział Ratunkowy;](#)
- ☐ [Stacja Dializ;](#)
- ☐ [Oddział Chirurgii Onkologicznej/Chemioterapia Jednego Dnia;](#)
- ☐ [Oddział Kardiologii Inwazyjnej;](#)
- ☐ [Oddział Neurochirurgiczny;](#)
- ☐ [Oddział Rehabilitacyjny, Pododdział Wieloprofilowy Zabiegowy.](#)

W szpitalu znajduje się jeden z najnowocześniejszych Bloków Operacyjnych, bogate zaplecze diagnostyczne, Ośrodek Rehabilitacji Diennej.

Za placówki opieki zdrowotnej uważa się również żłobki. Głównym celem żłobków jest zapewnienie opieki nad dziećmi w celu umożliwienia pracy obojgu rodzicom i przyczynianie się przez to do lepszego zaspokojenia potrzeby zabezpieczenia materialnego oraz potrzeb: poczucia użyteczności, uznania, satysfakcji, a także w pewnym stopniu kontaktów społecznych. W Grodzisku Mazowieckim funkcjonowało sześć żłobków prywatnych.

Udział osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Grodzisk Mazowiecki utrzymywał się na przestrzeni 2008-2011 na tym samym poziomie, tj. ok. 6% ludności ogółem. W 2011r. wydatki na pomoc społeczną wyniosły 15 421 286,00 zł.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

7.8. Turystyka i rekreacja.

Ofertę zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz rehabilitacyjnych tworzy Ośrodek Sportu i Rekreacji. Jest współorganizatorem licznych imprez sportowych, między innymi: turniejów koszykarskich, siatkarskich oraz piłki nożnej. Współpracował przy organizacji takich imprez jak Międzynarodowy Turniej Halowej Piłki Nożnej oraz Międzynarodowy Turniej Karate Matsushima Cup. W skład OSiR wchodzi następujące obiekty:

- ☐ Pływalnia Miejska „Wodnik 2000”;
- ☐ Grodziska Hala Sportowa;
- ☐ Stadion miejski;
- ☐ Skatepark;
- ☐ Budynek dawnego kina „Wolność”;
- ☐ Tereny sportowe przy Al.Mokronoskich;
- ☐ Tereny sportowe przy ul. Nadarzyńskiej.

Pływalnia Miejska „Wodnik 2000” jest największym i jedynym obiektem w powiecie grodziskim, który oferuje kompleksowe usługi z zakresu rekreacji i relaksacji wodnej. Ten nowoczesny obiekt powstał w 2000r. z inicjatywy władz miasta.

W 2001r. grodziski basen został uznany przez Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Sportu za najlepszą krytą pływalnię w Polsce. Z basenu mogą korzystać wszyscy, od niemowląt, po osoby "złotego wieku", dla osób niepełnosprawnych ruchowo są specjalnie przystosowane szatnie, pochylnie, dodatkowe poręcze. Rodzice z dziećmi mogą skorzystać z osobnego pokoju, aby dziecko przebrać i wykonać zabiegi higieniczne.

Pływalnia oferuje rozmaite atrakcje: basen rekreacyjny o pow. 140 m² i max głębokości 1.3 m z biczami wodnymi, fontanną i podwodnymi

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

gejzerami, wanna jacuzzi do masażu wodnego, zjeżdżalnia o wys. 7 m i długości zjazdu 65 m i sportowy basen sześciotorowy, długości 25 m, głębokości max 1.80 m. min. 1.30 m. Pływającym można się przyglądać z widowni umieszczonej na piętrze, połączonej z kawiarenką. Najmłodsi goście mają do dyspozycji brodzik o powierzchni 29 m² i max głębokości 0.40 m.

Oprócz kąpieli można skorzystać urządzeń do hydroterapii, jacuzzi, sauny, na elektronicznej wadze sprawdzić ile kg ciała nam ubyło a potem uzupełnić kalorie w miejscowej kawiarence. Do dyspozycji jest również siłownia. Oferta obejmuje również dodatkowe zajęcia jak: indywidualną i grupową naukę pływania dla dzieci i dorosłych, aqua aerobic (trening muzyczno - ruchowy w wodzie), pływanie i gimnastykę korekcyjną dla dzieci oraz zajęcia dla dorosłych z problemami zdrowotnymi, uzupełniające rehabilitację, masaż manualny, kursy ratowników, pływonurków, imprezy pływackie i rekreacyjne, wycieczki szkolne oraz imprezy urodzinowe dla dzieci.

Z pływalni korzysta miesięcznie ponad 1000 dzieci ze szkół podstawowych i średnich z Grodziska i okolic. W soboty i niedziele basen obsługuje ponad 1000 osób dziennie. Przed budynkiem basenu znajduje się parking na kilkaset miejsc.

Grodziska Hala Sportowa to nowoczesny obiekt sportowy, który służy mieszkańcom Grodziska od 1997r. Sala o powierzchni 1.250 m² z widownią na 400-600 osób, mała sala treningowa (ok. 80m²), na której odbywają się zajęcia areobiku, korektywy, tenisa stołowego, sporty walki itp., na gości czekają również siłownia, solarium oraz studio odnowy biologicznej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Korty tenisowe zostały oddane do użytku w lipcu 2005 roku. Po gruntownej modernizacji, jakiej zostały poddane, obiekt zyskał nowy wygląd. Do dyspozycji są 4 korty tenisowe, w tym:

- ☐ dwa korty do tenisa ziemnego zadane membraną PCV (1.300 m² w całości klimatyzowane);
- ☐ dwa korty otwarte (950 m² ceglane);
- ☐ ścianka treningowa do ćwiczeń.

Od dnia 1 listopada 2009 Ośrodek Sportu i Rekreacji przekazał w 10 – letnią dzierżawę korty tenisowe prywatnej firmie SKY NET Sp. z o.o., która ma w planach przeprowadzenie gruntownej rewitalizacji obiektu i rozpoczęcie przebudowy w celu zwiększenia oferty sportowo – rekreacyjnej na terenie Gminy.

Tereny przy ul. Nadarzyńskiej to głównie obiekty i urządzenia sportowo – rekreacyjne:

- ☐ Boisko wielofunkcyjne „Orlik 2012” wraz z szatniami i zapleczem socjalnym (oddany do użytku na początku 2010 roku);
- ☐ 3 boiska piaszczyste do piłki siatkowej.

„Stawy Walczewskiego” zajmują powierzchnię 14.453 m² - jednorazowo z wypoczynku może korzystać 940 osób.

W Grodzisku Mazowieckim istnieje sieć ścieżek rowerowych o długości ok. 20 km, które nie tylko dają komfort i bezpieczeństwo poruszania się na rowerze ale też są ważnym elementem rekreacji w podwarszawskiej miejscowości. Pierwsza ścieżka na terenie gminy pojawiła się około 10 lat temu, na odcinku Grodzisk Mazowiecki- Milanówek. Kolejne budowane były także przy okazji remontów dróg, w następnych miejscach. Jedna w kierunku Błonia, kolejna z Grodziska Mazowieckiego do Radziejowic,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

kolejna łączy Adamowiznę z Odranowolą, jest też ścieżka w kierunku Żyrardowa, w planach połączenie ścieżki z gminą Jaktorów. Plany samorządowe dotyczą także inwestycji w kierunku Opyp i Książenic, z Grodziska Mazowieckiego w kierunku Józefiny i z Grodziska Mazowieckiego do Izdebna. Celem jest wyposażenie wszystkich dróg w ścieżki rowerowe, ponieważ wiele osób codziennie w okresie wiosenno-letnim rezygnuje z samochodowego transportu właśnie na rzecz jednośladu. Coraz częściej rower wykorzystywany jest w rekreacji, poprzez weekendowe wyjazdy za miasto.

OSiR koordynuje działalność 16 klubów sportowych, które zrzeszają łącznie 2.400 członków:

- ☐ Uczniowski Klub Sportowy „Sparta” – 320 członków;
- ☐ Stowarzyszenie Miłośników Szachów i Rozrywek Umysłowych „Edyp” – 21 osób;
- ☐ Klub Sportowy „Polish Soft Tennis Association” – 34 osoby;
- ☐ Uczniowski Klub Sportowy „Piranie” – 15 osób;
- ☐ Grodziski Klub Sportowy „Pogoń” – 250 osób;
- ☐ Klub Sportowy „Bogoria Grodzisk Mazowiecki” – 50 osób;
- ☐ Grodziski Klub Żeglarski „Czysty Wiatr” – 39 osób;
- ☐ Grodziski Klub Koszykarski – 41 osób;
- ☐ Stowarzyszenie Grupa Wsparcia „Oxygen” – 20 osób;
- ☐ Uczniowski Klub Sportowy „Mazovia” – 20 osób;
- ☐ Grodziski Klub Kolarski „Opty – Mazowsze” – 41 osób;
- ☐ Polski Związek Wędkarski – Okręg Mazowiecki – 1.300 osób;
- ☐ Ludowy Klub Sportowy „Chlebnia” – 170 osób;
- ☐ Uczniowski Klub Sportowy „Offensywa” – 50 osób;
- ☐ Kartingowy Klub Sportowy – 15 osób;

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- ☐ Stowarzyszenie Aikido-Sohei i Miłośników Dalekiego Wschodu – 14 osób.

7.9. Identyfikacja problemów

- Niekorzystna struktura wiekowa – proces starzenia się mieszkańców;
- Mało rozwinięte poczucie więzi społecznych, wynikające m.in. z dużej liczby nowych mieszkańców;
- Mała aktywność organizacji pozarządowych mimo ich dużej liczby;
- Zubożenie części mieszkańców i utrwalanie się obszarów ubóstwa w centrum miasta;
- Występowanie patologii społecznych;
- Utrzymujące się bezrobocie (niskie kwalifikacje zasobów ludzkich);

8. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się społeczność lokalna. Nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (*strenghts*), słabe strony (*weaknesses*), szanse (*opportunities*) i zagrożenia (*threats*).

Technika ta stanowi użyteczne narzędzie prowadzące do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy, oraz dokładniejszego określenia priorytetów jej rozwoju. W celu uzyskania jasnej analizy silne i słabe strony traktuje się jako czynniki wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SFERA DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNA	
☐ Wzrastająca liczba mieszkańców; ☐ Rosnące uczestnictwo mieszkańców w życiu lokalnym – w pracach samorządu; ☐ Duża liczba stowarzyszeń i organizacji pozarządowych; ☐ Duże zasoby siły roboczej o zróżnicowanych kwalifikacjach; ☐ Wysoka mobilność mieszkańców; ☐ Niska stopa bezrobocia;	☐ Niekorzystna struktura wiekowa – proces starzenia się mieszkańców; ☐ Mało rozwinięte poczucie więzi społecznych, wynikające m.in. z dużej liczby nowych mieszkańców; ☐ Mała aktywność organizacji pozarządowych mimo ich dużej liczby; ☐ Zubożenie części mieszkańców i utrwalanie się obszarów ubóstwa w centrum miasta; ☐ Występowanie patologii społecznych; ☐ Utrzymujące się bezrobocie;
SFERA GOSPODARCZA	
☐ Duży potencjał gospodarczy; ☐ Dobre warunki dla rozwoju działalności gospodarczej; ☐ Istnienie dużych przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym, stwarzających miejsca pracy; ☐ Pozytywny wizerunek miasta jako atrakcyjnego ośrodka lokalizacji inwestycji; ☐ Konkurencyjne ceny nieruchomości i niskie koszty działalności gospodarczej; ☐ Wolne tereny dla rozwoju działalności gospodarczej; ☐ Plany zagospodarowania przestrzennego; ☐ Uzbrojenie terenu w strefach peryferyjnych miasta; ☐ Istnienie stref przemysłowych oraz zakładów przetwórstwa rolnego; ☐ Wysoka pozycja w rankingach krajowych ośrodków gospodarczych; ☐ Dobra kondycja finansowa, mająca wpływ na korzystanie ze środków pomocowych;	☐ Niewielka zdolność wpływu na rozwój regionu; ☐ Brak zakładów badawczych i naukowo-rozwojowych, niski poziom innowacyjności; ☐ Słaby rozwój instytucji otoczenia biznesu; ☐ Niewielkie walory zabytkowe, historyczne i przyrodnicze; ☐ Niewielki zakres współpracy z sąsiednimi gminami; ☐ Niewykorzystanie potencjału do prowadzenia działalności agroturystycznej;

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
☐ Rozwinięta infrastruktura kolejowo-drogowa, w tym o znaczeniu międzynarodowym; ☐ Rozwinięta sieć drogowa łącząca miasto z innymi ośrodkami; ☐ Istnienie sieci infrastrukturalnych: gazociągowej, wodociągowej, kanalizacyjnej; ☐ Nowoczesne formy komunikacji;	☐ Brak obwodnic i nasilenie przewozów przez centrum miasta; ☐ Niski standard dróg lokalnych, niska wydolność istniejącego systemu drogowego, niewystarczająca przepustowość dróg; ☐ Niedostatki przestrzeni postojowej;
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
☐ Wysoki poziom nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjach; ☐ Różnorodność form kulturalno-oświatowych; ☐ Wysoki standard i dostępność do obiektów sportowych; ☐ Rozwinięta sieć systemu ochrony zdrowia;	☐ Niedostatecznie rozwinięta sieć żłobków oraz infrastruktury rekreacyjno-turystycznej; ☐ Niedostatecznie rozwinięta baza gastronomiczna; ☐ Słabe tempo budowy mieszkań w stosunku do potrzeb, niedostateczne budownictwo socjalne; ☐ Brak rezerwy mieszkań komunalnych (mieszkania rotacyjne);
SFERA PRZYRODNICZA	
☐ Niski poziom zanieczyszczenia powietrza oraz wód; ☐ Uregulowana gospodarka odpadami; ☐ Zmodernizowana oczyszczalnia ścieków;	☐ Brak dostatecznej ilości zieleni; ☐ Mała powierzchnia lasów i wód; ☐ Brak sprawnego systemu melioracji;

SZANSE	ZAGROŻENIA
☐ Atrakcyjne położenie geograficzne, na styku dwóch szybko rozwijających się aglomeracji Warszawskiej i Łódzkiej; ☐ Położenie w Zachodniej części aglomeracji warszawskiej, tj. najszybciej rozwijającym się paśmie urbanizacji (największy poziom wzrostu gospodarczego i	☐ Słabość powiązań z sąsiednimi jednostkami; ☐ Migracja wykwalifikowanej siły roboczej, zdolnej młodzieży do Warszawy; ☐ Szybka metropolizacja Warszawy i rosnący wpływ na sąsiednie ośrodki; ☐ Powstanie bariery transportowej w wyniku niedostatecznych powiązań miasta z Warszawą;

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020

AKTUALIZACJA

□ innowacji); □ Rosnące znaczenie Obszaru Metropolitalnego Warszawa (OMW) i samej stolicy jako ośrodka mającego ogromny wpływ na rozwój regionu; □ Planowana realizacja inwestycji transportowych; □ Napływ środków pomocowych przeznaczonych na rozwój regionów; □ Budowa dobrego wizerunku miasta jako dobrego miejsca na mieszkalnictwo i prowadzenie działalności gospodarczej – migracja do gminy; □ Utrzymanie dobrego wizerunku oraz wysokiej jakości usług jako czynnika przyciągającego nowych mieszkańców; □ Zmniejszanie się bezrobocia dzięki nowym inwestycjom, zwłaszcza w rozwój przedsiębiorstw; □ Wzbogacenie oferty kulturalno-rekreacyjnej jako elementu ekonomicznego rozwoju; □ Zwiększenie aktywności społecznej, uaktywnienie lokalnych stowarzyszeń; □ Dobre zarządzanie i współpraca organów samorządowych;	□ Zbyt żywiołowa i chaotyczna urbanizacja terenów w mieście; □ Brak poczucia wspólnoty wynikający z dużej mobilności; □ Przeniesienie na grunt miasta wzorców zachowań (model konsumpcyjny), którym nie będzie w stanie sprostać; □ Dekapitalizacja istniejących zasobów mieszkaniowych i zmniejszające się tereny pod nową zabudowę; □ Zanikanie terenów zielonych; □ Utrudniony dostęp do infrastruktury społecznej w wyniku wzrostu liczby mieszkańców; □ Degradacja środowiska oraz jakości przestrzeni miejskiej spowodowane presją inwestycji; □ Zwiększające się rozwarstwienie społeczne; □ Słabnąca koniunktura gospodarcza w regionie; □ Zmienna, niestabilna polityka państwa w sferze określenia dochodów własnych gmin; □ Zwiększanie zadań samorządom bez zapewnienia odpowiadających ich zakresowi dodatkowych źródeł finansowania;
--	--

Z podjętej analizy wynika, że posiadany potencjał gospodarczy (infrastrukturalny i społeczny) będzie stanowić fundament do realizacji tradycyjnych i nowych funkcji miasta.

Dotychczasowy rozwój Grodziska Mazowieckiego wynikał głównie z korzystnego położenia względem Warszawy (stolica jako centrum aglomeracji warszawskiej przyczyniała się do rozwoju strefy podmiejskiej) oraz zwiększającemu się własnemu kapitałowi inwestycyjnemu i infrastrukturalnemu.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Dalszy rozwój miasta w kierunku ośrodka wielofunkcyjnego będzie uzależniony nie tylko od wykorzystania środków zewnętrznych, ale od stworzenia nowej kultury społeczeństwa odpowiedzialnego za procesy restrukturyzacyjne (rozwój poczucia przynależności do społeczności) oraz rozwój inicjatywy i innowacji (przedsiębiorczości).

9. ZGODNOŚĆ ZE STRATEGICZNYMI DOKUMENTAMI

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności miasta w zakresie ładu kulturowo-ekologicznego, społecznego oraz gospodarczego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie gminnym, powiatowym, wojewódzkim, jak i krajowym. Zgodność LPR ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym do jego skutecznej realizacji.

9.1. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – Innowacyjne Mazowsze.

Z uwagi na duże zróżnicowanie przestrzenne rozwoju województwa mazowieckiego, konieczne jest prowadzenie polityki zmniejszającej te dysproporcje. Nadrzędnym celem tego dokumentu jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy (OMW), co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.

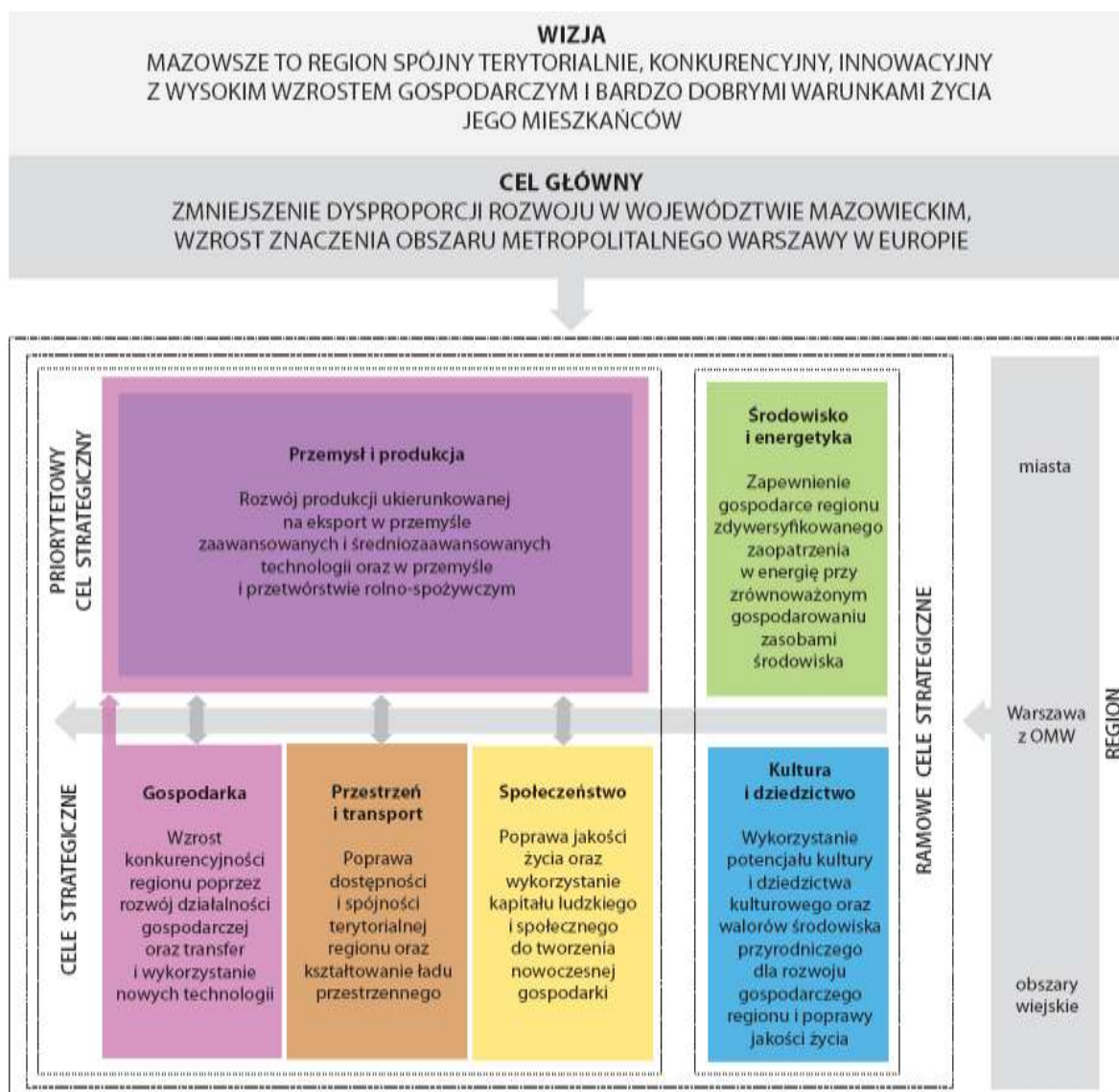
Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez przyśpieszenie wzrostu gospodarczego, generowanego przez rozwój produkcji i przemysłu

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

ukierunkowanego na eksport, szczególnie w branży średnio zaawansowanych i zaawansowanych technologii.

Rys. 12. Struktura celów rozwojowych województwa mazowieckiego.

Źródło: „Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030r.”, MBPR Warszawa 2013, s. 12.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Jednym z kluczowych zadań jest wprowadzenie Warszawy do grupy wiodących metropolii w układzie europejskim oraz wzmocnienie gospodarcze ośrodków regionalnych i subregionalnych.

Wybór priorytetowego celu strategicznego w obszarze przemysł i produkcja ma służyć wzmocnianiu mechanizmów tworzenia dyfuzji, komercjalizacji innowacyjnych rozwiązań i wynalazków, wspieraniu przedsiębiorstw oraz tworzenia klastrów.

Wyodrębniono sześć obszarów tematycznych: gospodarka (ze szczególnym uwzględnieniem przemysłu i produkcji), przestrzeń i transport, społeczeństwo, środowisko i energetyka oraz kultura i dziedzictwo. Układ celów Strategii został podporządkowany długookresowym priorytetom rozwoju regionalnego, wyrażonym w scenariuszu zrównoważonego rozwoju.

CEL PRIORYTETOWY: ROZWÓJ PRODUKCJI

- ☐ Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji;
- ☐ Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców;
- ☐ Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych;
- ☐ Umiędzynarodowienie gospodarcze;
- ☐ Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym.

CEL STRATEGICZNY: WZROST KONKURENCYJNOŚCI

- ☐ Wykorzystanie i wzmocnianie specjalizacji regionalnych;
- ☐ Wspieranie rozwoju nowych technologii;
- ☐ Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych (Warszawa jako ośrodek stołeczny);

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- ☐ Restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze;
- ☐ Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich;
- ☐ Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.

CEL STRATEGICZNY: POPRAWA DOSTĘPNOŚCI I SPÓJNOŚCI

- ☐ Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu;
- ☐ Koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach;
- ☐ Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców;
- ☐ Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego;
- ☐ Udrożnienie systemu tranzytowego.

CEL STRATEGICZNY: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA

- ☐ Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
- ☐ Aktywizacja rezerw na rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;
- ☐ Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki;
- ☐ Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- ☐ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
- ☐ Wyrównywanie szans edukacyjnych;
- ☐ Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Uzupełnieniem celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne:

**ZAPEWNIENIE ZDYWERSYFIKOWANEGO ZAOPATRZENIA
W ENERGIĘ⁵**

- ☐ Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie;
- ☐ Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji;
- ☐ Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz poprawa infrastruktury przesyłowej;
- ☐ Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;
- ☐ Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;
- ☐ Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

**WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU KULTURY ORAZ WALORÓW
ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO**

- ☐ Wykorzystanie walorów środowiska oraz potencjału kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej;
- ☐ Upowszechnienie kultury i twórczości;
- ☐ Kreowanie miast jako centrów aktywności kulturalnej;
- ☐ Wspieranie rozwoju przemysłu kreatywnego;
- ☐ Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.

⁵ Rada Miejska Grodziska Mazowieckiego wyraziła zgodę, przy założeniu uzyskania dotacji, na opracowanie Planu obniżenia emisji gazów cieplarnianych w gminie do 2020 roku. Plan gospodarki niskoemisyjnej ma być dokumentem strategicznym, który koncentrować się ma na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. Adresatami Planu mają być Gmina Grodzisk Mazowiecki, jednostki organizacyjne i spółki miejskie, przedsiębiorcy, naukowcy oraz organizacje pozarządowe.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

W Strategii zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu. Na poziomie regionalnym wyznaczone zostały dwa typy OSI: problemowe (ostrołęcko-siedlecki, płocko-ciechanowski, radomski) oraz bieguny wzrostu (Obszar Metropolitalny Warszawa). Do najważniejszych kierunków działań skierowanych do Obszaru Metropolitalnego Warszawa należy m.in.:

- ☐ Rewitalizacja i regeneracja istniejącej zabudowy w miastach OMW;
- ☐ Równoważenie rozwoju OMW w sferze środowiska i energetyki;
- ☐ Rozwój cyfryzacji oraz systemu e-usług publicznych dla mieszkańców;
- ☐ Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów o najsilniejszych powiązaniach funkcjonalnych z Warszawą, przy wykorzystaniu m.in. instrumentu zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT).

Samorząd Województwa Mazowieckiego realizuje zadania związane z rozwojem regionalnym przy wykorzystaniu dochodów własnych, środków z funduszy europejskich (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz innych źródeł. W okresie programowania przypadającym na lata 2014-2020, Mazowsze zostało zakwalifikowane zgodnie z kategoryzacją UE, do grupy regionów rozwiniętych, co umożliwiło korzystanie z tzw. pakietu specjalnego, który niweluje skutki zmian kategorii.

Wysokość współfinansowania ze środków własnych samorządów Mazowsza dla projektów UE wzrośnie do 20% (przy 15% dla pozostałych województw). Dofinansowanie wyniesie 1,67 mld EUR, czyli 60% alokacji z okresu 2007-2013.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Ponadto w przyszłym okresie programowania wprowadzony zostanie kontrakt terytorialny, który umożliwi koordynację działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie szczególnie do obszarów strategicznej interwencji. Źródłem finansowania będą środki unijne z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności i krajowe (rządowe, samorządowe oraz prywatne).

W perspektywie 2014-2020 zmniejszona zostanie alokacja środków z funduszy europejskich dla województwa mazowieckiego, szczególnie z EFRR. Dodatkowa możliwa do uzyskania przez Mazowsze kwota zależeć będzie od negocjacji kontraktu terytorialnego z rządem. W celu zwiększenia skuteczności polityki regionalnej w wymiarze terytorialnym realizowane będą instrumenty takie jak ZIT, których zastosowanie umożliwi elastyczne podejście do potrzeb poszczególnych obszarów regionu.

W województwie mazowieckim, w latach 2014-2020, wszystkie JST będą mogły przeznaczyć łącznie ok. 36 mld zł na inwestycje. Największy udział w tej kwocie będą miały samorządy gmin, powiatów i miast na prawach powiatu. Szacowana wysokość nakładów inwestycyjnych z budżetu województwa mazowieckiego w przyszłej perspektywie finansowej wynosi ok. 2 mld zł.

Jako uzupełniające źródło finansowania zadań Strategii należy również wymienić środki z krajowych funduszy celowych takich jak: NFOŚiGW, WFOŚiGW, a także fundusze MEN, MKiDN, Fundusz Rozwoju Inwestycji Kulturalnych, KFD oraz Fundusz Kolejowy.

Istotne dla rozwoju Mazowsza są instrumenty finansowe wspierające i przyspieszające procesy inwestycyjne, takie jak kredyty, pożyczki, fundusze doręczeniowe i obligacje. Źródłem środków mogą być

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

instrumenty EBI (w tym JESSICA), Banku Rozwoju Rady Europy, Banku Światowego, jak również kredyty banków komercyjnych. Wydaje się jednak, że ze względu na poziom zadłużenia województwa mazowieckiego te instrumenty finansowe będą miały mniejsze znaczenie niż dotychczas.

Istotne dla rozwoju gospodarczego województwa mazowieckiego jest również wsparcie sektora MSP poprzez system funduszy poręczeń i pożyczek, jako lokalnych i regionalnych instytucji otoczenia biznesu. Na Mazowszu działa obecnie Mazowiecki Regionalny Fundusz Pożyczkowy, Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych. Pomocą w procesie rozwoju przedsiębiorczości służy również Krajowy Fundusz Kapitałowy. Systemy te z czasem zastąpią dotychczasowy mechanizm bezzwrotnych dotacji na rozwój przedsiębiorczości.

W nowej perspektywie kierunki rozwoju będą ściśle powiązane z rezultatami, jakie Samorząd Województwa Mazowieckiego zamierza osiągnąć do 2030r. Konieczne jest aktywne pozyskiwanie nowych funduszy na realizację zadań rozwojowych.

9.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020.⁶

RPO Województwa Mazowieckiego został opracowany na podstawie pakietu legislacyjnego dla polityki spójności na lata 2014-2020, przedstawionego przez Komisję Europejską w 2011 r. oraz dokumentów europejskich i krajowych o charakterze strategicznym (Strategia Europa 2020, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030, Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020 wraz z 9 strategiami horyzontalnymi). Jego treść wpisuje się również w założenia polityki terytorialnej Rządu, adresowanej do obszarów miejskich, wyrażonej w Założeniach Krajowej

⁶Projekt RPO z 8 kwietnia 2014r. – wersja 1.3.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Polityki Miejskiej. Podstawą do wyznaczenia obszarów wsparcia dla dwufundusowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 - 2020 (RPO WM 2014-2020) jest przede wszystkim Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze (SRWM), a także ustalenia przyjęte w projekcie aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

RPO WM 2014-2020, którego głównym celem jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy, stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Dokument uwzględnia cele tematyczne zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiada na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego, w powiązaniu z celami nakreślonymi przez Strategię Europa 2020.

CEL GŁÓWNY:

Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy.

CELE STRATEGICZNE:

Wskazane poniżej cele strategiczne RPO WM 2014 - 2020 stanowią odpowiedź na trzy podstawowe wyzwania *Strategii Europa 2020*, w kontekście wspierania rozwoju inteligentnego, zrównoważonego, jak i włączającego:

- 1. Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach.*** Wsparcie dla innowacyjnej

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

przedsiębiorczości regionu opartej na wiedzy i efektywnym wykorzystaniu zasobów prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy. Wzrost działalności badawczej i rozwojowej w przedsiębiorczości w celu podniesienia konkurencyjności regionu w skali kraju i Europy.

2. ***Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację.*** Zwiększenie chłonności regionalnego rynku pracy, wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukacja w regionie opierają się na wsparciu grup defaworyzowanych, a także na ukierunkowaniu zatrudnienia na włączenie społeczne. Ponadto, znaczącą rolę odgrywają działania służące dostosowaniu edukacji do potrzeb rynku pracy. Powyższe przedsięwzięcia wpłyną na wzrost wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego Mazowsza, a tym samym zwiększenie spójności i konkurencyjności regionu.
3. ***Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu.*** Rozwój gospodarczy nie może dokonywać się kosztem środowiska naturalnego, dlatego istotnym celem rozwoju Mazowsza jest wsparcie wzrostu efektywności energetycznej, większe wykorzystanie źródeł odnawialnych, co przyczyni się do zmniejszania emisji CO₂ i realizacji zobowiązań wynikających z pakietu klimatyczno-energetycznego. W RPO WM 2014-2020 nacisk na emisyjność nie jest tak duży jak na rozwój przedsiębiorczości i spójność, gdyż cel ten Mazowsze w znacznym stopniu osiągnie poprzez zaangażowanie Funduszu Spójności.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

CELE TEMATYCZNE:

Wskazane poniżej cele tematyczne zostały zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiadają na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego, w powiązaniu z celami nakreślonymi przez Strategię Europa 2020.

1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji
2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK)
3. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)
4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach
5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem
6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej
8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników
9. Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie

RPO Województwa Mazowieckiego zakłada m.in. wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności (w ramach zadania tematycznego nr 9) poprzez:

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- Wzmocnienie (w tym nadawanie) nowych funkcji społeczno-gospodarczych i kulturalnych na obszarach objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji;
- Zwiększenie zintegrowanych inwestycji infrastrukturalnych nakierowanych na rozwiązywanie problemów społecznych, przyczyniających się do ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego obszarów rewitalizowanych;

9.3. Strategia Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki 2014-2024.

Strategia Rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki została przyjęta przez Radę Miejską w dniu 26.02.2014r. Uchwałą Nr 692/2014 Strategia Rozwoju jest planem zamierzeń pokazującym kierunki rozwoju gminy wraz z proponowanymi konkretnymi zadaniami inwestycyjnymi.

Wizja strategii jest to ujęta w sposób najbardziej syntetyczny deklaracja władz samorządowych, co do kierunków przyszłego rozwoju gminy. Określenie misji rozwoju gminy sprowadza się do sprecyzowania istoty działalności gminy na rzecz społeczności lokalnej.

MISJA

**ROZWÓJ GMINY GRODZISK MAZOWIECKI, JAKO WIELOFUNKCYJNEGO
OŚRODKA O CORAZ LEPSZYCH WARUNKACH ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
ORAZ WYSOKIEJ DYNAMICE ROZWOJU GOSPODARCZEGO,
CHRONIĄCEGO WARTOŚCI HISTORYCZNO-KULTUROWE I
EKOLOGICZNE, TWORZĄCEGO SPRZYJAJĄCE WARUNKI DLA
INWESTORÓW, OTWARTEGO NA TURYSTÓW I WSPÓŁPRACĘ
PONADLOKALNĄ PRZY WYKORZYSTANIU WALORÓW POŁOŻENIA W
AGLOMERACJI WARSZAWSKIEJ.**

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Wizja rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Stan docelowy określony zapisami wizji przewiduje stworzenie warunków do trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego, przejawiającego się funkcjonowaniem Gminy Grodzisk Mazowiecki w charakterze wyróżniającej się jednostki zachodniego Mazowsza.

WIZJA

- 1. STAŁA POPRAWA WARUNKÓW ZAMIESZKANIA, OBSŁUGI, WYPOCZYNKU I BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO MIESZKAŃCÓW**
- 2. TWORZENIE JAK NAJLEPSZYCH WARUNKÓW DLA WZROSTU LICZBY MIESZKAŃCÓW ORAZ PRZEKSZTAŁCENIA STRUKTURY WIEKOWEJ W KIERUNKU SPOWOLNIENIA PROCESÓW STARZENIA**
- 3. LIKWIDACJA NIEDOBORÓW, MODERNIZACJA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ RACJONALNE ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI GMINY**
- 4. TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU GOSPODARCZEGO, W TYM TURYSTYKI I USŁUG O ZNACZENIU PONADLOKALNYM W SFERZE EDUKACJI, KULTURY ORAZ OCHRONY ZDROWIA**
- 5. ROZWIJANIE PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY PONADLOKALNEJ ORAZ WYKORZYSTYWANIE WALORÓW POŁOŻENIA W AGLOMERACJI WARSZAWSKIEJ**

Ze sformułowanej wizji rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki wynikają następujące obszary kluczowe, które warunkują jej realizację:

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- 1. GOSPODARKA LOKALNA**
- 2. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO**
- 3. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA**

CELE PRIORYTETOWE I STRATEGICZNE

Obszary kluczowe (priorytetowe) wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy do 2024 roku. Są to obszary stwarzające w perspektywie długookresowej największe możliwości rozwoju. Cele strategiczne należą do grupy celów kierunkowych (odpowiadają na pytanie: „co chcemy osiągnąć?”) i długofalowych, o terminie realizacji odpowiadającym okresowi realizacji całej strategii.

CELE PRIORYTETOWE	CELE STRATEGICZNE
I. GOSPODARKA LOKALNA	1. WZROST KONKURENCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ I ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY
II. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	2. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH ZWIĘKSZAJĄCYCH DOSTĘPNOŚĆ TRANSPORTOWĄ
III. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG PUBLICZNYCH WYSOKIEJ JAKOŚCI

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

9.4. Strategia Promocji Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2016.

Strategia Promocji została uchwalona w dniu 26.02.2014r. Uchwałą Nr 693/2014r. Ideą przewodnią Strategii Promocji Grodziska jest hasło:

Grodzisk Mazowiecki. Adres z przyszłością.

Rekomendowana idea przewodnia realizuje założenia strategiczne marki gmina Grodzisk Mazowiecki – prezentuje rejon jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania lub lokowania biznesu. Posiada odpowiednie nasycenie emocjonalne, element „przyszłości” niesie za sobą nowoczesność, ambicje, optymizm. Idea jest uniwersalna – dociera przekazem zarówno do osób prywatnych jak i do inwestorów biznesowych; adres to wszakże miejsce do budowy domu, ogniska domowego, rodziny, ale także miejsce na uruchomienie firmy i rozwój biznesu. Szczegółowość idei to wskazanie konkretnego kierunku, w którym zmierza gmina – pozyskanie nowych mieszkańców i inwestorów. Jednocześnie rekomendowana idea zaspakaja potrzeby społeczności grodziskiej oraz grupy przedsiębiorców, którzy już w gminie funkcjonują. Daje obietnicę lepszej przyszłości, tworzy więź lokalną, utwierdza w przekonaniu, że gmina Grodzisk Mazowiecki to dobry wybór miejsca do życia i pracy. Obietnicą marki gmina Grodzisk Mazowiecki są atrakcyjne warunki mieszkaniowe i inwestycyjne. Gmina jest pewna swoich obietnic – dysponuje dobrą lokalizacją, stale inwestuje w rozwój, infrastrukturę, jest ekspertem w dziedzinie pozyskiwania dotacji unijnych.

Bazując na wyżej wymienionych czynnikach komunikacja marketingowa powinna prowadzić do osiągnięcia możliwie wysokiego poziomu skojarzeń z gminą – nazwa „Grodzisk Mazowiecki” nasuwać ma myśli o wygodnym,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

bezpiecznym domu, otoczonym naturą, z dostępem do nowoczesności, do miejsc pracy, lub mówiąc krócej – Grodzisk Mazowiecki to dobre miejsce do zamieszkania.

Cele komunikacji marketingowej gminy:

- zainteresowanie osób poszukujących nowego miejsca zamieszkania ofertą nieruchomości w gminie,
- ukazanie gminy jako interesującego miejsca do rozwoju społecznego,
- wzmocnienie przywiązania obecnych mieszkańców do gminy poprzez wskazanie nowych inwestycji poprawiających jakość życia oraz nowych miejsc pracy.
- zainteresowanie inwestorów z sektora przemysłu lekkiego, z sektora naukowo-badawczego oraz sektora finansowego i konferencyjnego uruchomieniem biznesu w nowej strefie przemysłowej zlokalizowanej w pobliżu zjazdu z autostrady A2,
- utrzymanie dobrych relacji biznesowych z obecnymi inwestorami w gminie, wspieranie przedsiębiorczości na każdym poziomie organizacyjnym (od firm jednoosobowych po koncerny),
- utrzymanie i potęgowanie wizerunku gminy dobrze zarządzanej, o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego.
- skierowanie uwagi odbiorców na możliwość aktywnego i atrakcyjnego spędzania czasu w gminie,
- odwołanie się do dziedzictwa kulturowego gminy (Józef Chełmoński)
- zaprezentowanie walorów przyrodniczych gminy jako otoczenia naturalnego, pomysłu na relaks i wypoczynek.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

9.5. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodzisk Mazowiecki.

Podstawową zasadą realizacji poszczególnych rodzajów projektów w ramach programu rewitalizacji jest ich zgodność tematyczna z założeniami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodzisk Mazowiecki opracowano plan rewitalizacji najstarszej, zabytkowej części miasta w granicach wyznaczonych przez strefę ochrony konserwatorskiej. Obszar objęty planem rewitalizacji jest zgodny z zapisami studium wskazuje obszary wymagające rehabilitacji i rewitalizacji:

- Tereny poprzemysłowe strefy śródmiejskiej,
- Tereny mieszkaniowe strefy śródmiejskiej.

Studium wyznacza główne cele rozwoju gminy Grodzisk Mazowiecki między innymi zapewnienie zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego:

- podniesienie standardów technicznych i bytowych mieszkańców gminy i jej inwestorów zewnętrznych;
- ochronę przyrody, krajobrazu i zachowanie dziedzictwa kulturowego;
- zapewnienie sprawności funkcjonowania systemu komunikacyjnego przy rosnącym poziomie motoryzacji;
- stworzenie podstaw obsługi turystyki i wypoczynku w gminie;
- poprawa jakości życia mieszkańców;
- uporządkowanie funkcjonalno – przestrzenne i estetyczne zabudowy;
- rozwój zagospodarowania zgodnie z predysponowanymi funkcjami terenów, określonymi w planach miejscowych;

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

- ochrona krajobrazu kulturowego m.in. poprzez: respektowanie historycznych układów urbanistycznych oraz projektowanie nowych obiektów w nawiązaniu do tradycyjnego charakteru zabudowy lub w innych formach harmonizujących z krajobrazem kulturowym;
- tworzenie warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku lokalnego i podstołecznego.

Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego miasta:

- modernizacja i rehabilitacja zabudowy,
- rewitalizacja starej zabudowy i układów urbanistycznych w śródmieściu.

10. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Horyzont czasowy Lokalnego Programu Rewitalizacji został określony na podstawie okresów programowania funduszy europejskich. Okres wdrożenia, czyli realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmuje przedział czasowy: lata 2014 – 2020, odnoszące się do nowego okresu programowania w Unii Europejskiej.

Obszar rewitalizacji został wyodrębniony w granicach całego miasta i dotyczy działań inwestycyjnych, które zostaną przeprowadzone w wielu miejscach i pozwolą na poprawę funkcjonowania poszczególnych czynników (bezpieczeństwo publiczne, podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw, podniesienie konkurencyjności miasta), wpływających na życie wszystkich mieszkańców Grodziska Mazowieckiego.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki stanowi dokument otwarty, który powinien odzwierciedlać potrzeby i priorytetowe

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

działania związane z rozwojem społecznym, gospodarczym i przestrzennym miasta oraz lokalnej społeczności. Elastyczność programu rewitalizacji jest zgodna z zasadami długookresowego planowania i jest warunkiem skuteczności jego realizacji. W praktyce oznacza możliwość wprowadzania korekt różnych jego elementów w kolejnych okresach jego realizacji. Jest to szczególnie ważne w sytuacji braku ostatecznej wersji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Inną istotną przesłanką potrzeby dokonywania zmian jest przewidywana zmienność uwarunkowań na poziomie ponadregionalnym, regionalnym i lokalnym.

Lokalny Program Rewitalizacji powstał z udziałem partnerów społecznych. Do jego opracowania zaproszono wszystkie zainteresowane strony. W wyniku konsultacji społecznych oraz prac Zespołu ds. Rewitalizacji powstał program, który zawiera zbiór projektów służących realizacji jego celów. Zakłada się przyjęcie projektów, co do których będzie możliwe zapewnienie finansowania, a w przypadku założeń współfinansowania zewnętrznego, zapewnienie wkładu własnego i płynności finansowej.

Celem LPR jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych i funkcjonalnie z nimi powiązanych zidentyfikowanych, jako problemowe, w celu przywrócenia im walorów użyteczności gospodarczej, społecznej oraz rekreacyjnej. Działania rewitalizacyjne powinny być przeprowadzane w sposób kompleksowy, co oznacza, że realizowane będą projekty zintegrowane przynoszące korzyści środowiskowe, ekonomiczne, ale przede wszystkim społeczne. Warunkiem realizacji projektu będzie włączenie elementu społecznego w działania infrastrukturalne obszaru rewitalizowanego.⁷ Działania te nie mogą być odseparowane od

⁷ Preferencje interwencji stanowić będą komplementarne z interwencjami EFS wiązki projektów, podporządkowane rozwiązywaniu problemów zdiagnozowanych w ramach PI

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

użytkowników przekształcanego terenu, którzy świadomi zmian zachodzących w ich otoczeniu muszą być włączani w ciąg przemian. Celem jest nie tylko zagospodarowanie obszaru będącego polem działań, lecz również aktywizacja społeczności lokalnych. Dzięki takiemu podejściu następuje poprawa jakości korzystania z przestrzeni, likwidacja izolacji obszarów problemowych oraz poprawa ich estetyki, w szczególności przyrodniczej.

Cel generalny wyraża istotę wizji rozwoju Grodziska Mazowieckiego, którego osiągnięcie będzie możliwe poprzez realizację odpowiednich zadań i działań. Cel nadrzędny Gminy Grodzisk Mazowiecki to:

WZROST POZIOMU ŻYCIA MIESZKANCÓW

Aby sprostać wyzwaniom zidentyfikowanym w diagnozie, niezwykle istotnym jest przeprowadzenie działań pozwalających na realizację programów ożywienia gospodarczego, a w szczególności na rzecz rozwiązania kwestii społecznych. Projekty z zakresu rewitalizacji realizowane będą jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów danego obszaru.

Cele strategiczne:

CEL I - ograniczanie zjawiska eksurbanizacji (rozmywanie się granic, rozpraszanie zabudowy, a także zaburzenie ładu i porządku

(RPO-WM): 8.5, 8.7, 9.4, 9.7, 9.8, 10.1, 10.3 i 10.3bis. Kwestie społeczne powinny obejmować działania na rzecz grup defaworyzowanych zdefiniowanych w osiach priorytetowych VI, VII i VIII.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

przestrzennego) i przywracanie zdegradowanym obszarom⁸ walorów użyteczności gospodarczej, społecznej, kulturowej i środowiskowo - rekreacyjnej.

CEL II - zwiększenie szans na wszechstronny rozwój lokalny, przekładający się na wzrost komfortu życia mieszkańców Grodziska Mazowieckiego (inwestycje nakierowane na rozwiązywanie problemów społecznych: ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego obszarów rewitalizowanych).

W celu zapobieganiu dalszej degradacji terenu, planowane są działania zmierzające do przekształcenia i wykorzystania obszarów problemowych do celów społecznych, gospodarczych, środowiskowych oraz kulturalnych. Rewitalizacja gospodarcza ukierunkowana zostanie na działania w obszarze wsparcia przedsiębiorczości i samozatrudnienia, wspierania gospodarki społecznej, podejmowania lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników. Natomiast w zakresie rewitalizacji fizycznej realizowane będą zadania dotyczące głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obiektów i obszarów.⁹

Do najważniejszych celów rewitalizacji należą:

- zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni miejskich i wiejskich (rynków, placów, skwerów, także z terenami zielonymi), wokół których można koncentrować działalność gospodarczą

⁸ O obszarze problemowym/zdegradowanym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej czy przestrzennej danego obszaru, lecz związany jest przede wszystkim ze sferą gospodarczą i społeczną, warunkującą funkcjonalność terenu. Podstawowym kryterium wskazania obszaru jako „kryzysowego” i wskazania go do działań z zakresu rewitalizacji powinien być fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza/trudniejsza niż średnia dla danego obszaru.

⁹ Wsparcie w zakresie tkanki mieszkaniowej jest przewidywane jedynie w wąskim zakresie (części wspólne budynków). Działania związane z termomodernizacją budynków, realizowane będą w ramach Osi Priorytetowej III (RPO WM).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

szczególnie o charakterze usługowo-handlowym, sprzedaży produktów regionalnych w tradycyjny sposób bezpośrednio od producentów, pozwalających na poprawę warunków pracy i utworzenie nowych miejsc pracy, w tym dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, oraz miejsc dla przedsiębiorstw społecznych, inkubatorów przedsiębiorczości itp.

- adaptacja, dostosowania budynków, lokali terenów zielonych i placów itp. przestrzeni, w celu umożliwienia świadczenia usług zdrowotnych i socjalnych w różnych formach (dzienne domy pomocy dla osób starszych, świetlice dla dzieci i młodzieży, prowadzenia poradnictwa rodzinnego psychologicznego, prawnego) dostosowanych do zdiagnozowanych problemów i potrzeb społeczności lokalnych, w tym przede wszystkim dla osób wykluczonych, ubogich i ich rodzin.
- wzmocnienie spójności społecznej i włączenia społecznego, oraz prowadzenie działań prewencyjnych szczególnie w stosunku do dzieci i młodzieży poprzez stworzenie im miejsc spotkań rekreacji, kultury, w tym miejsc w otwartej przestrzeni z dostępem do Internetu (tzw. hot-spoty) place zabaw, zielone ekologiczne skwery itp. Zapewnienie warunków do aktywizacji społeczności lokalnej, zdiagnozowanych grup defaworyzowanych, w tym osób niepełnosprawnych i ubogich zamieszkujących wokół terenów wspólnych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

11. PLANOWANE DZIAŁANIA NA LATA 2014-2020.

W toku konsultacji społecznych przeprowadzonych w trakcie opracowywania programu i prac Zespołu ds. Rewitalizacji wyodrębniono najlepiej przygotowane i najbardziej realne projekty, które wpisują się w założenia niniejszego dokumentu. Planowane projekty na lata 2014-2020:

PROJEKT NR 1

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap I – Tereny zielone i zabytki miasta

Przywrócenie dawnego wizerunku Miasta-Uzdrowiska poprzez rewaloryzację dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Bojańskiego, obecnie siedziby SP Nr1 w Grodzisku Mazowieckim.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Dawny zakład Lecznicy dr Bojasińskiego przy ul. J.Kilińskiego 8B w Grodzisku Maz.

Zakład Lecznicy dr Bojasińskiego powstał w 1880 roku, jako Zakład Hydropatyczny, założony przez miejscowego lekarza. Obecnie jest siedzibą Szkoły Podstawowej Nr 1 z oddziałami dla uczniów klas I – III oraz wielu organizacji społecznych. Teren wokół szkoły jest tylko częściowo zagospodarowany (boisko szkolne).

Pełnione w przeszłości funkcje i charakterystyczna bryła architektoniczna zabytkowej willi sprawiły, że budynek stanowi jedną z wizytówek Grodziska Mazowieckiego, pamiętającą czasy świetności Miasta-Uzdrowiska.

Obecnie obiekt wymaga szybkiej rewaloryzacji, a teren odpowiedniego zagospodarowania. Wykonywane w ostatnich latach prace remontowe tylko częściowo zmodernizowały obiekt, jednak nie rozwiązały problemu do końca. Obiekt jest objęty ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (obiekty i charakter ulic Pańskiej, Kilińskiego, Kościuszki, 3-go Maja, Lutnianej).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Przywrócenie dawnego wizerunku Miasta-Uzdrowiska poprzez rewaloryzację dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Bojasińskiego, obecnie siedziby SP Nr 1 w Grodzisku Mazowieckim
Obszar rewitalizacji	ulica J. Kilińskiego, działka nr ew 41/1 obr. 28
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zasięg działań projektowych	W ramach realizacji projektu przewiduje się: - modernizację budynku szkoły przy ul. J. Kilińskiego 8 B; - modernizację infrastruktury towarzyszącej.
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I – poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo-rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększenie szans na rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	2014-2015
Przewidywany łączny koszt inwestycji	8 500 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

PROJEKT NR 2

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap I – Tereny zielone i zabytki miasta

Rewaloryzacja budynku wraz z otaczającym terenem przy ul. Kilińskiego 14 w Grodzisku Mazowieckim, połączona z adaptacją obiektu na potrzeby kulturalno-edukacyjne.

Ośrodek Kultury przy ul. Kilińskiego 14 w grodzisku Mazowieckim. Obiekt jest wpisany do ewidencji dóbr kultury Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Przedmiotowy budynek jest obiektem wolnostojącym, trzykondygnacyjnym, murowanym wykonanym w technologii tradycyjnej jako obiekt mieszkalny. Wiek budynku szacuje się na ok. 70 lat.

Po 1945 r. budynek był zamieszkały przez kilka rodzin, a w latach 70-tych został adaptowany na przedszkole. Do roku 2009 w budynku przy ulicy Kilińskiego 14 była czytelnia naukowa,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

biblioteka dla dzieci oraz Dyrekcja Ośrodka Kultury w Grodzisku Mazowieckim, które to instytucje zostały przeniesione do Centrum Kultury przy ul. Spółdzielczej 9 w Grodzisku Maz.

Obecnie obiekt znajduje się w strukturach grodziskiego Centrum Kultury pn. „Grodziska Alternatywa”, gdzie poza stałymi formami działalności (koncerty, warsztaty artystyczne, happeningi, plenery) realizowane są własne projekty kulturalne i projekty osób zainteresowanych realizacją autorskich pomysłów.

Dużym atutem lokalizacji budynku jest ogrodzony teren wokół, umożliwiający realizację imprez plenerowych. Po sąsiedzku zlokalizowane są Komenda Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura, Szkoła Podstawowa nr 1.

Aby przywrócić dawną świetność budynku oraz zagospodarować obiekt na cele kulturalno-społeczne niezbędna jest jego rewitalizacja wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu. Modernizacja budynku pozwoli znacznie poprawić walory estetyczne i standard obiektu oraz przyczyni się do podniesienia poziomu świadczonych usług publicznych.

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja budynku wraz z otaczającym terenem przy ul. Kilińskiego 14 w Grodzisku Mazowieckim, połączona z adaptacją obiektu na potrzeby kulturalno-edukacyjne.
Obszar rewitalizacji	ulica J. Kilińskiego – działka nr 27/3 obr. 28
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zasięg działań projektowych	W ramach realizacji projektu przewiduje się: - modernizację budynku ul. J. Kilińskiego 14; - zagospodarowanie terenu wokół obiektu
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I - poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo-rekreacyjnej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

	CEL II – poprzez zwiększanie szans na wszechstronny rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	2015-2018
Przewidywany łączny koszt inwestycji	1 000 000, 00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

PROJEKT NR 3

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap I – Tereny zielone i zabytki miasta

Rozbudowa i zagospodarowanie Stawów Walczewskiego wraz z rewitalizacją i adaptacją na cele rekreacyjno-sportowe miejskiej przestrzeni publicznej w Grodzisku Mazowieckim.

Stawy Walczewskiego

Tereny Stawów Walczewskiego przy ul. Nadarzyńskiej w Grodzisku Mazowieckim.

Kształt przedmiotowego terenu jest nieregularny, sąsiadujący z zabudową jednorodzinną, z dojściem od ulicy Nadarzyńskiej. Teren płaski, z dwoma stawami zasilanymi z rzeki Rokicianki. Jeden ze stawów podlega procesowi eutrofizacji, razem z terenami przyległymi do rzeki stanowi taras zalewowy. Drugi staw, z lustrem wody

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

wykorzystywany jest do hodowli ryb. Na rzece funkcjonują dwa mostki dla pieszych. Wokół większego stawu rośnie starodrzew, brzegi stawu są koszone. Część zalewową porasta typowa roślinność łąkowa.

Jest to teren użytkowany przez mieszkańców rekreacyjnie, oraz częściowo przez Polski Związek Wędkarski – Okręg Mazowiecki.

Planuje się poprawę walorów użytkowych terenu Stawów Walczewskiego. W wyniku realizacji inwestycji powstanie akwen wodny złożony z dwóch zbiorników wodnych. Zbiorniki wodne wydzielone będą istniejącą groblą poprzeczną z kładką komunikacyjną i przesmykiem pod kładką. Zbiornik dolny pozostanie w istniejących granicach lustra wody, natomiast zbiornik górny zostanie wykopany i powiększony. Teren wokół zostanie podniesiony i zagospodarowany. Zbiornik będzie pełnił funkcje rekreacyjne, gaśnicze i przeciwpowodziowe. W celu zapewnienia komunikacji w strefie zbiornika przewidziano budowę ścieżek pieszych, skomunikowanych z istniejącymi ciągami komunikacyjnymi.

W II etapie planuje się zagospodarowanie terenu wokół stawów w elementy małej architektury, (ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci, siłownia zewnętrzna), oświetlenie.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Rozbudowa i zagospodarowanie Stawów Walczewskiego wraz z rewitalizacją i adaptacją na cele rekreacyjno-sportowe miejskiej przestrzeni publicznej w Grodzisku Mazowieckim.
Obszar rewitalizacji	Obszar położony przy ul. Nadarzyńskiej w Grodzisku Maz. – Tereny Stawów Walczewskiego – działki nr ewid. 14/3, 14/4, 16, 17, 23 obręb 61
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zasięg działań projektowych	I etap realizacji projektu przewiduje: - pogłębienie czaszy istniejącego zbiornika dolnego w jego dotychczasowej lokalizacji; - budowę górnego zbiornika z podniesieniem przyległego terenu; - przebudowę pomostu na zbiorniku dolnym; - przebudowę kładki między zbiornikami; - budowę дренаżu i modernizację rowów otwartych wraz z przepustami; - regulację odcinków rzeki powyżej i poniżej zbiornika - budowa ścieżek pieszych. II etap przewiduje: - zagospodarowanie terenu wokół Stawów Walczewskiego w elementy małej architektury, (ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci, siłownia zewnętrzna), oświetlenie.
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I - poprzez przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności gospodarczej, społecznej, kulturowej i środowiska rekreacyjnej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

	CEL II – poprzez zwiększanie szans na wszechstronny rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	I etap - 2014-2015 II etap – 2016-2020
Przewidywany łączny koszt inwestycji	I etap – 4 650 000, 00 PLN II etap – 1 500 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

PROJEKT NR 4

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap II – Tereny poprzemysłowe miasta

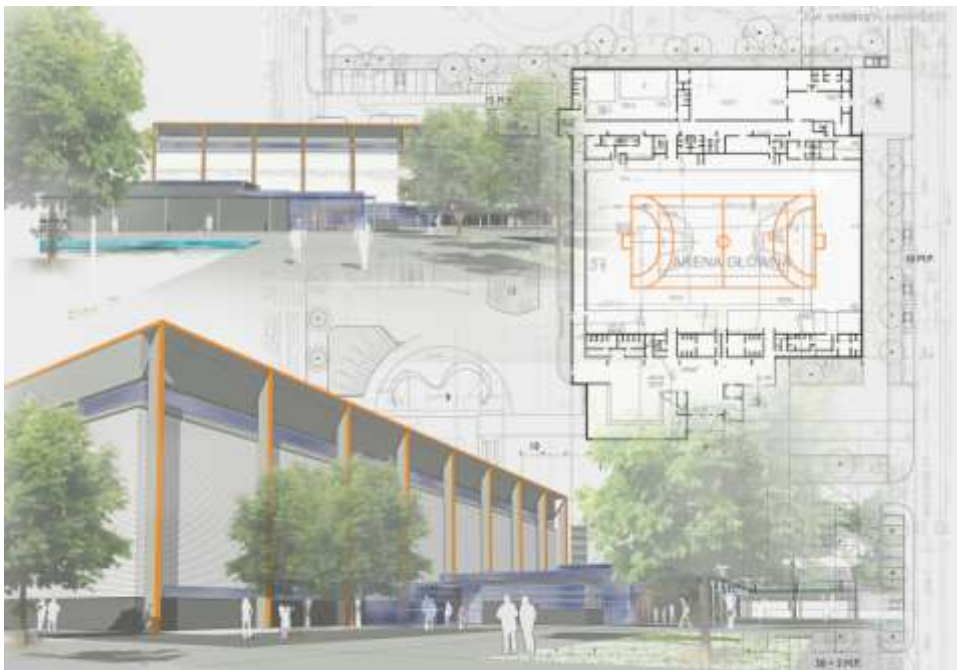
Rewitalizacja terenu poprzemysłowego przy ulicy Sportowej w Grodzisku Mazowieckim w celu budowy oraz zagospodarowania centrum kulturalno-edukacyjnego i sportowo-rekreacyjnego.

Tereny przy ulicach: ul. Sportowej 29 i ul. Sportowej 31

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Gminne nieruchomości objęte projektem:

- działka przemysłowa częściowo zabudowana, o powierzchni 1,9197 ha, położona przy ul. Sportowej 29, (nr ewidencyjny 57, obr. 57),
- działka częściowo zabudowana o powierzchni 0,9495 ha, położona przy ul. Sportowej 31, (nr ewidencyjny 33, obr. 57).

Na terenie **nieruchomości o numerze geodezyjnym 57, obr. 57** usytuowane są obiekty Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej – budynek biurowy, magazyny, garaże. Wszystkie zabudowania będą sukcesywnie wyburzane/rozbiegane, przez co miasto pozyska niezagospodarowany przemysłowy teren.

Zarządcą **działki o numerze geodezyjnym 33, obr. 57** jest Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Szarych Szeregów. Na jej terenie znajduje się budynek Szkoły (z niewielką salą gimnastyczną), zmodernizowane boisko, plac zabaw ze sprzętem ogrodowo-zabawowym dzieci klas 0-3 oraz budynek gospodarczy. Obecnie do szkoły uczęszcza około 560 uczniów (23 oddziały integracyjne).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Na terenie objętym rekultywacją przewiduje się budowę hali widowisko-sportowej- przy ul. Sportowej w Grodzisku Mazowieckim. Halę sportową wraz z niezbędnym zapleczem, połączoną zostanie z istniejącym budynkiem Szkoły Podstawowej Nr 6 funkcjonalnym łącznikiem.

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja terenu przemysłowego przy ulicy Sportowej w Grodzisku Mazowieckim w celu budowy oraz zagospodarowania centrum kulturalno-edukacyjnego i sportowo-rekreacyjnego.
Obszar rewitalizacji	Obszar położony przy ul. Sportowej w Grodzisku Maz. – działki o nr ewid 57 obr. 57, nr ewid 33 obr. 57
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zasięg działań projektowych	W ramach realizacji projektu przewiduje się: - budowa hali widowisko-sportowej przy ul. Sportowej wraz z zapleczem - połączenie łącznikiem hali z istniejącym budynkiem Szkoły Podstawowej Nr 6
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I - poprzez ograniczenie zjawiska eksurbanizacji, przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej i środowiskowo-rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększanie szans na wszechstronny rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	2016-2020
Przewidywany łączny koszt inwestycji	24 000 000 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

PROJEKT NR 5

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap III – Przestrzeń publiczna miasta

Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 1-go Maja w Grodzisku Mazowieckim.

Ulica 1-go Maja

Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 1-go Maja w Grodzisku Mazowieckim dotyczy terenu ulicy 1-go Maja w rejonie dworca PKP.

Chodnik po północnej stronie ul. 1-go Maja wykonany jest z dwóch rodzajów nawierzchni: chodnikowych płyt betonowych o wymiarach 50x50x7 cm i z betonowej kostki brukowej. Szerokość chodnika jest zmienna i wynosi maksymalnie 9,40 m. Od strony jezdni i zatok postojowych chodnik obramowany betonowych krawężnikiem w kolorach szarym i czerwonym. Nachylenie chodnika jest zmienne. Przy wejściach do budynków usytuowane są schody wykonane z kostek i płyt betonowych oraz z płyt kamiennych. Schody prowadzące do budynku dworca PKP są drewniane.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020

AKTUALIZACJA

Obszar objęty projektem wymaga modernizacji i zagospodarowania głównych ciągów komunikacji pieszej.

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 1-go Maja w Grodzisku Mazowieckim.
Obszar rewitalizacji	Strefa Centrum Grodziska Mazowieckiego – ul. 1-go Maja rejon dworca PKP
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki, PKP
Zasięg działań projektowych	1. Roboty przygotowawcze – rozbiórka istniejących elementów zagospodarowania terenu kolidujących z projektowanymi rozwiązaniami. 2. Wymiana krawężników 3. Wykonanie podbudowy 4. Wykonanie nawierzchni chodników i zjazdów z kostki brukowej 5. Założenie i pielęgnacja trawników
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I - poprzez ograniczenie zjawiska eksurbanizacji, przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo-rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększanie szans na wszechstronny rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	2015-2016
Przewidywany łączny koszt inwestycji	500 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

PROJEKT NR 6

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap III – Przestrzeń publiczna miasta

Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż zabytkowej pierzei ulicy 11-go Listopada w Grodzisku Mazowieckim.

Pasaż śródmiejski wzdłuż pierzei ulicy 11-go Listopada - działki o numerach ewidencyjnych: nr 105 w obrębie 24; nr 85/2 w obrębie 23.

Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż pierzei ulicy 11-go Listopada w Grodzisku Mazowieckim dotyczy terenu:

- Placu Wolności – działka o numerze ewidencyjnym 105 w obrębie 24.
- Deptaka przy ul. 11-go Listopada (na całej długości ulicy) – działka o numerze ewidencyjnym 85/2 w obrębie 23.

Obszar objęty projektem wymaga modernizacji i zagospodarowania głównych ciągów komunikacji pieszej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja pasażu śródmiejskiego wzdłuż zabytkowej pierzei ulicy 11-go Listopada w Grodzisku Mazowieckim
Obszar rewitalizacji	Strefa Centrum Grodziska Mazowieckiego: - ul. 11-go Listopada: działka nr ewidencyjny 85/2 obr. 23. - Plac Wolności. działka nr ewidencyjny 105 obr. 24
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zasięg działań projektowych	1. Przebudowa/modernizacja komunikacyjnych ciągów pieszych wzdłuż Deptaka 2. Modernizacja nawierzchni Placu Wolności. 3. Budowa/wyznaczenie pasa ruchu na potrzeby ścieżki rowerowej wzdłuż całego pasażu śródmiejskiego. 4. Zagospodarowanie pasażu śródmiejskiego elementami małej architektury oraz zielenią. 5. Modernizacja Placu Zygmunta Starego
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I - poprzez ograniczenie zjawiska eksurbanizacji, przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo-rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększanie szans na wszechstronny rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	2015-2020
Przewidywany łączny koszt inwestycji	12 000 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

PROJEKT NR 7

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap III – Przestrzeń publiczna miasta

Rozbudowa i modernizacja systemu monitorowania Miasta Grodzisk Mazowiecki

Projekt obejmuje dostawę, budowę, montaż, konfigurację i uruchomienie wszystkich urządzeń przeznaczonych do rozbudowy monitoringu.

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Rozbudowa i modernizacja systemu monitorowania Miasta Grodzisk Mazowiecki
Obszar rewitalizacji	Strefa Centrum Grodziska Mazowieckiego
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zasięg działań projektowych	1. Montaż 22 punktów kamerowych na terenie miasta, 2. Budowę dwóch stanowisk obserwacji: w Komendzie Powiatowej Policji i w siedzibie Straży Miejskiej, 3. Wykonanie tras kablowych do przesyłu sygnałów w technologii: światłowodów montowanych w istniejącej kanalizacji teletechnicznej, dzierżawionej od Telekomunikacji Polskiej, 4. Wykonanie tras kablowych do przesyłu sygnałów w technologii: światłowodów podwieszanych na słupach energetycznych, dzierżawionych od PGE, 5. Podłączenie sygnałów z kamer do istniejącego serwera systemu, rozbudowa serwera, 6. Podłączenie kamer zainstalowanych w mieście do światłowodowej sieci transmisji sygnałów.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I - poprzez ograniczenie zjawiska eksurbanizacji, przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo-rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększanie szans na wszechstronny rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	2013 -2014
Przewidywany łączny koszt inwestycji	1 194 530 zł
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

PROJEKT NR 8

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap III – Przestrzeń publiczna miasta

Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim, Etap 1

Obszar objęty planowaną inwestycją leży w zielonej, północno-wschodniej części Grodziska Mazowieckiego. Teren wyposażono w większość mediów niezbędnych do życia oraz skutecznego prowadzenia działalności i sprawnego funkcjonowania współczesnego osiedla. Istnieją tu media zarówno te tradycyjne (energia, woda, gaz), jak i nowoczesne (telekomunikacja, Internet). Poza ciekawą ofertą mieszkaniową i prężnie funkcjonującym rynkiem mieszkaniowym, dzielnica dysponuje bardzo dobrym zapleczem usługowo-handlowym (sklepy, zakłady usługowe, gastronomiczne, w tym: poczta, banki, przychodnie zdrowia, apteki, stacje benzynowe, Kościół), bogatym rynkiem mediów, bazą edukacyjną na wysokim poziomie (przedszkola, szkoła podstawowa, gimnazjum, biblioteka, świetlica młodzieżowa), i nowoczesną bazą sportową (hala sportowa).

Na osiedlu brak jest zagospodarowania elementami małej architektury służącej utrzymaniu porządku (niedostateczna ilość koszy na śmieci, stojaków na rowery), nie ma obiektów użytkowych służących rekreacji, elementów architektury ogrodowej, a dostęp do darmowego Internetu bezprzewodowego należy do najniższych w mieście.

Realizacja inwestycji ma na celu poprawę ładu przestrzennego terenów miejskich, w szczególności zapewnienie atrakcyjnych, ogólnodostępnych terenów zielonych, (spełniających funkcje wypoczynkowe, rekreacyjne i estetyczne), sprawnej i bezpiecznej komunikacji, nowoczesnej kompozycji urbanistycznej osiedla oraz utrzymanie bioróżnorodności.

Wydobycie jak największej ilości walorów z terenu objętego projektem oraz realizacja założeń funkcjonalno-użytkowych planowanej inwestycji możliwa będzie poprzez wykonanie szeregu prac remontowo-budowlanych, rewaloryzacyjnych i adaptacyjnych, w tym: wymianę nawierzchni ciągów komunikacyjnych i słupów oświetleniowych oraz

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020

AKTUALIZACJA

zagospodarowanie zielenią, elementami małej architektury, obiektami architektury ogrodowej i obiektami użytkowymi służącymi utrzymaniu porządku.

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim, Etap 1
Obszar rewitalizacji	Północno-wschodnia część miasta Grodzisk Mazowiecki
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zasięg działań projektowych	1. Modernizacja ulicy E. Orzeszkowej - odcinek od ul. 3 Maja do ul. Królewskiej 2. Renowacja parkingu przy ul. E. Orzeszkowej 3. Renowacja mini placu zabaw dla dzieci i teren między blokami mieszkalnymi przy ul. T. Bairda 4. Zagospodarowanie placu wewnątrzsiedlowy przy ul. E. Orzeszkowej
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I - poprzez ograniczenie zjawiska eksurbanizacji, przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo-rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększanie szans na wszechstronny rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	2014-2015
Przewidywany łączny koszt inwestycji	5 860 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

PROJEKT NR 9

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap III – Przestrzeń publiczna miasta

Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim, Etap 2

Obszar objęty planowaną inwestycją leży w zielonej, północno-wschodniej części Grodziska Mazowieckiego. Teren wyposażono w większość mediów niezbędnych do życia oraz skutecznego prowadzenia działalności i sprawnego funkcjonowania współczesnego osiedla. Istnieją tu media zarówno te tradycyjne (energia, woda, gaz), jak i nowoczesne (telekomunikacja, Internet). Poza ciekawą ofertą mieszkaniową i prężnie funkcjonującym rynkiem mieszkaniowym, dzielnica dysponuje bardzo dobrym zapleczem usługowo-handlowym (sklepy, zakłady usługowe, gastronomiczne, w tym: poczta, banki, przychodnie zdrowia, apteki, stacje benzynowe, Kościół), bogatym rynkiem mediów, bazą edukacyjną na wysokim poziomie (przedszkola, szkoła podstawowa, gimnazjum, biblioteka, świetlica młodzieżowa), i nowoczesną bazą sportową (hala sportowa).

Na osiedlu brak jest zagospodarowania elementami małej architektury służącej utrzymaniu porządku (niedostateczna ilość koszy na śmieci, stojaków na rowery), nie ma obiektów użytkowych służących rekreacji, elementów architektury ogrodowej, a dostęp do darmowego Internetu bezprzewodowego należy do najniższych w mieście.

Realizacja inwestycji ma na celu poprawę ładu przestrzennego terenów miejskich, w szczególności zapewnienie atrakcyjnych, ogólnodostępnych terenów zielonych, (spełniających funkcje wypoczynkowe, rekreacyjne i estetyczne), sprawnej i bezpiecznej komunikacji, nowoczesnej kompozycji urbanistycznej osiedla oraz utrzymanie bioróżnorodności.

Wydobycie jak największej ilości walorów z terenu objętego projektem oraz realizacja założeń funkcjonalno-użytkowych planowanej inwestycji możliwa będzie poprzez wykonanie szeregu prac remontowo-budowlanych, rewaloryzacyjnych i adaptacyjnych, w tym: wymianę nawierzchni ciągów komunikacyjnych i słupów oświetleniowych oraz

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020

AKTUALIZACJA

zagospodarowanie zielenią, elementami małej architektury, obiektami architektury ogrodowej i obiektami użytkowymi służącymi utrzymaniu porządku.

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Kopernik” w Grodzisku Mazowieckim, Etap 2
Obszar rewitalizacji	Strefa Centrum Grodziska Maz.
Stan własności	Północno-wschodnia część miasta Grodzisk Mazowiecki
Zasięg działań projektowych	1. Modernizacja ul. H. Szczerkowskiego - odcinek od ul. 3 Maja do ul. Westfala 2. Renowacja mini placu zabaw dla dzieci i terenu między blokami mieszkalnymi przy ul. Szkolnej 3. Zagospodarowanie placu przy skrzyżowaniu ul. E. Orzeszkowej z ul. 3 Maja 4. Zagospodarowanie placu za przychodnią zdrowia ESKULAP PLUS przy ul. H. Szczerkowskiego 5. Zagospodarowanie placu przy skrzyżowaniu ul. Gen. L. Okulickiego z ul. M. Kopernika
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I - poprzez ograniczenie zjawiska eksurbanizacji, przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo-rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększanie szans na wszechstronny rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	2015-2017

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Przewidywany łączny koszt inwestycji	4 000 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

PROJEKT NR 10

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap III – Przestrzeń publiczna miasta

Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Bałtycka” w Grodzisku Mazowieckim poprzez zagospodarowanie terenu zieleni przy ul. J. Piłsudskiego w Grodzisku Mazowieckim.

Obszar objęty planowaną inwestycją zlokalizowany jest w zachodniej części Grodziska Mazowieckiego, po obydwu stronach ulicy J. Piłsudskiego. Graniczy od północy z ulicą B. Limanowskiego i terenami będącymi w użytkowaniu Ochotniczej Straży Pożarnej, od wschodu z kompleksem zabudowy mieszkaniowo-usługowej „Osiedle Bałtycka”, od południa z ulicą Bałtycką, a od zachodu z rzeką Mrowną.

Realizacja inwestycji będzie wyjściem naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców zachodniej części Grodziska Mazowieckiego, w celu zaspokojenia ich postulatów w zakresie wysokiej jakości życia.

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa ładu przestrzennego terenów miejskich w kompleksie zabudowy mieszkaniowo-usługowej Osiedla „Bałtycka” w Grodzisku Mazowieckim poprzez zagospodarowanie terenu zieleni przy ul. J. Piłsudskiego w Grodzisku Mazowieckim.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISKA MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Obszar rewitalizacji	Zachodnia część Grodziska Mazowieckiego
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zasięg działań projektowych	1. Zagospodarowanie terenu parku poprzez odpowiednią aranżację zieleni 2. Budowa/modernizacja ciągów komunikacji pieszej i rowerowej, 3. Budowa miejsc parkingowych, 4. Modernizacja placu zabaw dla dzieci, 5. Wyposażenie w elementy małej architektury, 6. Wymiana istniejącego oświetlenia parkowego.
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I - poprzez ograniczenie zjawiska eksurbanizacji, przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo-rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększanie szans na wszechstronny rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	2014-2015
Przewidywany łączny koszt inwestycji	1 500 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

PROJEKT NR 11

Rewitalizacja wielofunkcyjnych obszarów centrum Grodziska Mazowieckiego

Etap III – Przestrzeń publiczna miasta

Modernizacja ulicy 3 Maja w obrębie skrzyżowań – z ulicą Teligi i ulicą Orzeszkowej, sposobem na utworzenie strefy uspokojonego ruchu w Grodzisku Mazowieckim.

W stanie istniejącym skrzyżowanie ulicy 3 Maja z ulicą Teligi jest skrzyżowaniem trzywylotowym. Ulice mają nawierzchnię bitumiczną i obustronne chodniki z elementów betonowych. Chodniki mają zmienną szerokość. Ulica Teligi jest ulicą podporządkowaną.

Podobnie jak skrzyżowanie z ul. Teligi, skrzyżowanie ulicy 3 Maja i ul. Orzeszkowej jest obecnie skrzyżowaniem trzywylotowym. Ulice mają nawierzchnię bitumiczną i obustronne chodniki z betonowych elementów. Ulica Orzeszkowej jest ul. Podporządkowaną, posiadającą na całej długości różne elementy bezpieczeństwa spowalniające ruch kołowy.

W stanie projektowanym przewiduje się przebudowę zwykłych skrzyżowań na skrzyżowania z ruchem okrężnym. Przebudowywane skrzyżowania łączą dwie drogi gminne: drogę Nr 150874W – ul. Orzeszkowej i drogę Nr 150959W – ul. Teligi, z drogą powiatową Nr 1526W – ul. 3 Maja.

Przebudowa ma na celu poprawienie bezpieczeństwa uczestników ruchu użytkujących dane odcinki istniejących ulic, poprzez wprowadzenie ruchu okrężnego, umożliwiającego w zasadzie bezkolizyjne włączanie jak i wyłączanie się z ruchu. Wpływ na to ma również zastosowanie dodatkowego oznakowania pionowego i poziomego, doprojektowanie azyli dla pieszych na wjazdach i wyjazdach z ronda. Celem przedsięwzięcia jest również poprawienie stanu technicznego istniejących dróg oraz uporządkowanie infrastruktury dla usprawnienia ruchu pojazdów.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Inwestor	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja ulicy 3 Maja w obrębie skrzyżowań – z ulicą Teligi i ulicą Orzeszkowej, sposobem na utworzenie strefy uspokojonego ruchu w Grodzisku Mazowieckim.
Obszar rewitalizacji	Oznaczenie nieruchomości na skrzyżowaniu z ul. Orzeszkowej: 26-81; 31-72/3; 31-8/1; 26-138/3; 31-8/2; 31-9/3; 31-9/1; 32-32/1; 32-37/1; 26-127/1; 26-138/6; 32-37/7; 26-138/5; 32-37/8; 32-36/1; 31-8/3 Oznaczenie nieruchomości na skrzyżowaniu z ul. Teligi: 14-19/4; 14-10/1; 14-8/1; 33-13/1; 33-13/4; 33-13/5; 14-9/9; 14-19/5; 33-14/1; 14-9/11; 14-9/13;
Stan własności	Gmina Grodzisk Mazowiecki
Zasięg działań projektowych	Etap I: Budowa ronda na skrzyżowaniu z ul. Orzeszkowej 1. Wykonanie nawierzchni i konstrukcji dróg, 2. Wykonanie nawierzchni i konstrukcji ronda, 3. Wykonanie nawierzchni chodnika, krawężników i skarp 4. Zagospodarowanie zielenią. 5. Przebudowa instalacji teletechnicznej, elektryki, budowa oświetlenia ulicznego. Etap II: Budowa ronda na skrzyżowaniu z ul. Teligi 1. Wykonanie nawierzchni i konstrukcji dróg, 2. Wykonanie nawierzchni i konstrukcji ronda, 3. Wykonanie nawierzchni chodnika, krawężników i skarp 4. Zagospodarowanie zielenią. 5. Przebudowa instalacji teletechnicznej, elektryki, budowa oświetlenia ulicznego.
Realizacja celów LPR	Projekt realizuje następujące cele LPR: CEL I - poprzez ograniczenie zjawiska eksurbanizacji, przywrócenie zdegradowanym obszarom walorów użyteczności społecznej, kulturowej i środowiskowo-rekreacyjnej. CEL II – poprzez zwiększanie szans na wszechstronny rozwój lokalny, wzrost komfortu życia mieszkańców
Okres realizacji	2014-2015

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Przewidywany łączny koszt inwestycji	Etap I: 1 222 000, 00 PLN Etap II: 965 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	Budżet miasta, Fundusze UE

W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych wyodrębniono perspektywiczne działania. Dotyczą one rewitalizacji następujących obiektów i terenów w Grodzisku Mazowieckim:

1. Willa „Wójtówka”, ul. Kilińskiego 9 w Grodzisku Mazowieckim.
2. Wilia „Niespodzianka” przy ul. Kościuszki 12
3. Ul. Poniatowskiego
4. Ciąg spacerowo-rowerowy wzdłuż rzeki Mrowny – na odcinku od bulwaru Sobieskiego do północnych granic miasta.
5. Budynek Straży Pożarnej, ul. Żwirki i Wigury 10.
6. Szkoły:
 - Zespół Szkół Licealnych i Technicznych Nr 1, ul. J. Kilińskiego 8 C,
 - Zespół Szkół Nr 2, ul. Żwirki i Wigury 4,
 - Szkoła Podstawowa Nr 6, ul. Sportowa 31,
 - Boisko Szkoły Podstawowej Nr 1, ul. Bartniaka 13 A.
7. Dom Opieki, ul. 3-go Maja 63.
8. Dworzec PKP, ul. 1-go Maja 6.
9. Bloki powojkowe przy ul. Bałtyckiej 10 i 12 oraz ul. Sportowej 33 A, 33 B, 33 C.
10. Teren i obiekty bazy Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej, ul. J. Chelmońskiego 33.
11. Budynki i teren Fabryki Tarcz Ściernych, ul. 1-go Maja 22.
12. Przestrzeń publiczna w kwartale ulic:
 - ul. Okulickiego,
 - ul. 3 Maja,
 - ul. Królewskiej,
 - ul. Teligi

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

13. Mur Cmentarza Parafialnego

14. Willa Foksal, ul. Bartniaka

Pozostałe działania w zakresie rewitalizacji związane są z planami rewitalizacji kamienic wzdłuż zabytkowego układu pierzei ulic miasta. Rewaloryzacja kamienic wzdłuż zabytkowego układu pierzei ulic i placów Grodziska Mazowieckiego, połączona z nadaniem obiektom i terenom nowych funkcji społeczno-gospodarczych dotyczy następujących lokalizacji:

- ul. 11-go Listopada
- ul. H. Sienkiewicza
- ul. Kilińskiego
- ul. Kościuszki
- Plac Wolności
- Plac Króla Zygmunta Starego
- ul. Harcerska

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA**

12. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji jest realizowany w oparciu o przepisy regulujące sposoby wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Miasto, korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych UE zobowiązane jest przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych.

W przypadku Miasta Grodzisk Mazowiecki kontrola nad wdrażaniem poszczególnych zapisów programu może objąć tylko te zadania, których beneficjentem będzie Urząd Miasta Grodzisk Mazowiecki. Dla zadań wynikających z LPR przewiduje się model wdrażania oparty na wymianie informacji z poszczególnymi podmiotami realizującymi wskazane zadania. Stała wymiana informacji pozwoli zoptymalizować proces aktualizacji LPR oraz dokładnie określić postęp realizacji poszczególnych zadań.

Lokalny Program Rewitalizacji realizowany będzie w horyzoncie czasowym 2014-2020, po jego zatwierdzeniu przez Radę Miejską. Po przyjęciu dokumentu przez Radę Miejską, za jego właściwe wdrożenie oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji odpowiedzialny będzie organ wykonawczy gminy, tj. Burmistrz Miasta Grodzisk Mazowiecki oraz wszystkie inne podmioty będące beneficjentami zadań zawartych w programie. Do pomocy we właściwym wdrożeniu projektów Burmistrz dysponuje aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych gminy i jednostek zależnych.

Za poszczególne zakresy zadań odpowiadają poszczególne komórki organizacyjne Urzędu Miasta, zgodnie ze swoją właściwością i zakresem odpowiedzialności. Oprócz komórek organizacyjnych Urzędu Miasta we

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

wdrażaniu Programu uczestniczyć będą jednostki organizacyjne działające na terenie miasta, które zgodnie ze swą właściwością, współdziałać będą z komórkami Urzędu Miasta na etapie realizacji projektów inwestycyjnych i społeczno-aktywizacyjnych, a następnie odpowiedzialne będą za ich późniejsze funkcjonowanie.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia zadań gminnych Programu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w kolejnych budżetach na lata 2014 - 2020. Za ten element odpowiada Rada Miejska. Dlatego też Burmistrz przedkładając Radzie projekty budżetów winien przetransponować do nich założenia finansowe zawarte w Programie Rewitalizacji Miasta przewidziane w nim na dany rok.

Funkcje zarządczą i koordynującą realizację Programu Rewitalizacji Miasta Grodzisk Mazowiecki, poprzez Pełnomocnika ds. Rewitalizacji, będzie pełnił Burmistrz Miasta. Zakres zadań obejmuje między innymi:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- zapewnienie zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu np. Wieloletni Plan Inwestycyjny, budżet Gminy, Wieloletnia Prognoza Finansowa, inne gminne programy (np. program współpracy z organizacjami pozarządowymi, itp.).
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- przygotowanie rocznych raportów dotyczących wdrażania Programu,
- dokonanie oceny ex-post po zakończeniu realizacji Programu,
- zwoływanie narad poszczególnych jednostek zainteresowanych określonymi projektami.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Dla właściwej oceny Burmistrz Miasta może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji. Urząd Miasta Grodziska Mazowieckiego oraz inne podmioty zaangażowane w realizację projektów zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji, jako instytucje wdrażające, są odpowiedzialne za:

- tworzenie, przyjmowanie i składanie wniosków aplikacyjnych od instytucji podległych beneficjentów pomocy,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami, z zapisami Programu,
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
- informowanie o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Programu Rewitalizacji Miasta niezbędne jest ciągle monitorowanie efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres Programu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych, obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Burmistrz Miasta wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych, a także inne podmioty realizujące zadania zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem zadań ujętych w Programie odpowiedzialny będzie Pełnomocnik Burmistrza ds. Rewitalizacji, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialny będzie Skarbnik Miasta.

Jednostki, które zgłosiły działania do Lokalnego Programu Rewitalizacji zobowiązane są do kwartalnego informowania Urzędu Miasta o postępie prac objętych programem. Burmistrz jest zobowiązany do corocznego przedkładania Radzie Miejskiej raportu monitoringowego z wdrażania

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

Programu. Oprócz raportu monitoringowego, Burmistrz Miasta przedkładać będzie Radzie Miejskiej prognozę, dotyczącą wdrażania Programu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, która poddawana będzie analizie każdorazowo przy okazji zatwierdzania budżetu.

Zakres przedmiotowy raportów okresowych przedkładanych przez Burmistrza Miasta winien obejmować:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów,
- realizację planu finansowego,
- sposoby promocji projektów,
- zidentyfikowane i przewidywane zagrożenia realizacji programu.

Stanowiska wypracowywane przez Radę Miejską w przedmiocie przedkładanych raportów z monitoringu, stanowić będą również podstawę sporządzenia oceny wdrożenia Programu sporządzanej na zakończenie okresu planowania.

Ocena wykonania Lokalnego Programu Rewitalizacji powinna zawierać następujące dane:

- rzeczywiste oraz zawarte w poszczególnych wnioskach daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- metody zarządzania projektami w czasie ich realizacji oraz po wdrożeniu poszczególnych projektów,
- ocenę społeczną oddziaływania poszczególnych projektów,
- szczegółowy wykaz kosztów poniesionych w fazie realizacji projektu oraz jego funkcjonowania.

Ocena stanowić będzie podstawę sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji na kolejny okres programowania. W celu zachowania

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2014-2020
AKTUALIZACJA

aktualności opracowania prowadzony będzie stały monitoring postępów realizowanych zgodnie z założeniami programu projektów. Wynikające z określonych względów zmiany, wymagające dokonania aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zostaną zgłoszone przez Pełnomocnika d/s Rewitalizacji Burmistrzowi, a następnie omówione na posiedzeniu Rady Miejskiej. Rada Miejska określi czas i tryb wprowadzenia określonych zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Ważnym elementem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta jest promocja dokumentu wśród beneficjentów docelowych. Istotą działań promocyjnych jest poinformowanie możliwie największej liczby mieszkańców o ostatecznych zapisach i zaproszenie do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów. Poprzez właściwe przeprowadzenie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji rozumie się umieszczenie najważniejszych zapisów Programu do informacji publicznej na stronie internetowej Urzędu Miasta. Za właściwe informowanie i promocje Lokalnego Programu Rewitalizacji na poziomie miasta odpowiedzialny będzie organ wykonawczy tj. Burmistrz Miasta. Informacja o ostatecznym wykazie zadań zawartych w dokumencie, w tym harmonogram ich realizacji będzie udostępniana w następujący sposób: publikacja Programu oraz jego oceny, korekty i analizy na stronach internetowych gminy, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w prasie lokalnej.

Grupami docelowymi promocji Programu Rewitalizacji Miasta będą:

- społeczność lokalna,
- beneficjenci,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczno-gospodarczy, media.